

This project is funded by
the European Union

PEER

Participation, Experiences and
Empowerment for Roma Youth

uclan
University of Central Lancashire

The Magic 6

Συμμετοχική Δράση και Εμπειρία Εκμάθησης με τη
Νεολαία των Ρομά

Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο

Μια συλλογική πηγή εκμάθησης γραμμένη μαζί με τους νέους Ρομά και με τους επαγγελματίες που εργάζονται για το PEER YOUTH στη Ρουμανία, Βουλγαρία, Κύπρο, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Λιθουανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Σκωτία, Ισπανία και Ουαλία.

Cath Larkins & Andy Bilson

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση EU JUST/2013/FRAC/AG/6230

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ:

Borislava Metcheva, Know-how Centre for Alternative Child Care, New Bulgarian University; Sofia Leito, “Hope For Children” CRC Policy Center; Virginie Poujols, LERIS; Francesco Chezzi, Istituto Degli Innocenti; Dympna Devine, Deirdre McGillicuddy and Clíodhna Martin, School of Education, University College Dublin; Roland Paulauskas and Lina Sniepyte, Siauliai University; Mihai-Bogdan Iovu, Babes-Boylai University; Sara Mas Assens and Miguel Ángel Franconetti, Fundacio Pere Closa; Bálint-Ábel Bereményi, Univesitat Autònoma de Barcelona; Jill, Bernadette, Elizabeth and Meg, Article 12; Stephanie, Leeds GATE; Chole, Nicole, Ricky, Sue, Jane, Denise, Nat and Trudy, Travelling Ahead; Voja, Suleiman, Mario, Adela, Arooj, Reta and Sybil, Power2Youth; Joanne Westwood, Stirling University; Barry Percy-Smith, University of Huddersfield.

Αυτή είναι η τελευταία έκδοση του παρόντος εκπαιδευτικού εγχειριδίου.

Το περιεχόμενο του παρόντος εγχειριδίου δεν αντιπροσωπεύει τις επίσημες απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πληροφορίες και απόψεις που εκφράζονται στο εγχειρίδιο ανήκουν αποκλειστικά στους συγγραφείς. Η αναπαραγωγή μέρους ή του συνολικού έργου είναι δυνατή με αναφορά στην πηγή.

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2016

Εκδόθηκε από το Πανεπιστήμιο Babeş-Bolyai (PEERYouth). Αυγούστος 2016

Περιεχόμενα

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ:.....	1
Λίστα Διαγραμμάτων.....	3
Λίστα Πλαισίων.....	3
1. Γενικές Πληροφορίες	4
1.1 Τι είναι το πρόγραμμα PEER.....	5
1.2 Γιατί πρέπει να προωθείται η συμμετοχή και δράση των νέων Ρομά?	5
1.3 Τι είναι το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο?	6
1.4 Πως αλλιώς μπορούμε να μάθουμε για τη συμμετοχή της νεολαίας των Ρομά?	7
2. Συμμετοχή και Δράση.....	8
2.1 Τι ορίζουμε ως συμμετοχή?.....	9
2.2 Δυνατότητα Προάσπισης και Συμμετοχής μέσω διαλόγου	10
2.3 Ο στόχος μας: Διαλογική Συμμετοχή, δράση και αλλαγή	11
2.4 Το Magic 6.....	12
3. Συνεργασία με άλλους	16
3.1 Προετοιμασία και Δημιουργία της Ομάδας	16
3.2 Προετοιμαστείτε να τους ακούσετε, να τους καθοδηγήσετε και να λειτουργήσετε ως διαμεσολαβητές	24
3.3 Κατανοώντας τους νέους και τις κοινότητες με τις οποίες εργάζεστε.....	26
3.4 Δουλεύοντας με άτομα εκτός της ομάδας	28
3.5 Τρόποι με τους οποίους μπορείτε να κρατήσετε ενεργή τη συμμετοχή των ατόμων της ομάδας	29
4. Κάνοντας πράξη τα σχέδια μας!.....	33
4.1 Προγραμματίστε/Σχεδιάστε τις συνεδρίες σας.....	34
4.2 Δραστηριότητες για «Σπάσιμο του Πάγου», Συστάσεις, Ενεργοποιητές και Ομαδικές Συμβάσεις.	37
4.3 Εντοπισμός Θεμάτων.....	41
4.4 Επιλέγοντας και Επανεξετάζοντας.....	47
4.5 Ερευνώντας το θέμα σας	51
4.6 Προετοιμασίες για Δράση	54
5. Δράση, Αξιολόγηση, , Μοιράζοντας Μάθηση και Έλεγχος.....	57
5.1 Δράση.....	57
5.2 Αξιολόγηση	59
5.3 Μοιράζοντας την Μάθηση	61
6. Εκπαίδευση και Άλλοι Πόροι	62
6.1 Εκπαίδευση στους Μαγικούς 6	62
6.2 Εκπαίδευση για τους Κρυφούς Τέσσερεις.....	65
6.3 Ανασκόπηση	67
6.4 Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	67

Λίστα Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 2 : Πρότυπα και Κανονισμοί Συμμετοχής	10
Διάγραμμα 1: Βαθμός Συμμετοχής στη Δράση	11
Διάγραμμα 4: Το πλαίσιο Magic 6	13
Διάγραμμα 5: Το Πλαίσιο Hidden 4 σε συνάρτηση με το Magic 6	17
Διάγραμμα 7: Δουλεύοντας με «δυσπρόσιτες» ομάδες	23
Διάγραμμα 8: Δεξιότητες Διαμεσολαβητή	25
Διάγραμμα 9: Δουλεύοντας με άτομα εκτός της ομάδας	28
Διάγραμμα 10: Τι πρέπει να λάβετε υπόψιν κατά τη χρήση των «Ενεργοποιητών»	38

Λίστα Πλαισίων

Πλαίσιο 1: Ζητήματα που προσδιορίστηκαν από τα παιδιά κατά τη διάρκεια του Προγράμματος PEER	14
Πλαίσιο 2: Παραδείγματα Συμμετοχής και Δράσης στο Ηνωμένο Βασίλειο	15
Πλαίσιο 3: Κάποιες από τις σκέψεις μας κατά τη διάρκεια του Hidden 4	17
Πλαίσιο 4: Φύλο κατά τη Διάρκεια των Εργασιών και Θέματα Ασφάλειας	19
Το Πλαίσιο 5 δίνει παραδείγματα από τον τρόπο με τον οποίο εντάξαμε παιδιά και νέους στο Πρόγραμμα PEER	21
Πλαίσιο 5: Παραδείγματα από τον τρόπο με τον οποίο εντάξαμε παιδιά και νέους στο Πρόγραμμα PEER	21
Πλαίσιο 6: Παραδείγματα για το πως μάθαμε για τις κοινότητες με τις οποίες εργαζόμαστε	27
Πλαίσιο 7: Παραδείγματα από τον τρόπο με τον οποίο καταφέραμε την ενεργό συμμετοχή ατόμων εκτός της ομάδας	28
Πλαίσιο 8: Παραδείγματα από δραστηριότητες σε ανοιχτούς χώρους	31
Πλαίσιο 9: Παράδειγμα Προγράμματος Ομάδας	34
Κουτί 10: Παραδείγματα δραστηριοτήτων που υιοθέτησαν οι ομάδες του PEER για να εξυπηρετήσουν τους δικούς τους τρόπους εργασίας	42
Κουτί 11, μέρος 1: Παραδείγματα του πως οι ομάδες PEER ιεράρχησαν και έλαβαν αποφάσεις	49
Κουτί 11, μέρος 2: Παραδείγματα του πως οι ομάδες PEER ιεράρχησαν και έλαβαν αποφάσεις	50
Box 12: Ερωτήσεις για συνεντεύξεις	53
Κουτί 13: Παραδείγματα δράσης που λήφθηκε τον Πρώτο Χρόνο	58
Κουτί 14: Αξιολόγηση προόδου των ομάδων PEER	59

1. Γενικές Πληροφορίες

Αυτή η ενότητα σας λέει περισσότερα σχετικά με:

This section tells you more about:

Τι συμπεριλαμβάνεται σ' αυτό το εγχειρίδιο?

1. Τι ορίζεται ως συμμετοχική δράση
2. Πώς να συνεργαζόμαστε με άλλους
3. Δραστηριότητες που λειτούργησαν για μας
4. Σχέδια κατάρτισης και Πόρων

Πώς να μάθετε για τις δράσεις της νεολαίας των Ρομά

Αξιολόγηση από άλλα εγχειρίδια μας

Με το PEER Πρόγραμμα

Το PEER Πρόγραμμα σχετικά με τις εμπειρίες συμμετοχής & ενδυνάμωσης της Νεολαίας των Ρομά έχει εργαστεί σε 9 χώρες, υποστηρίζοντας παιδιά και νέους να συμμετάσχουν στην πραγματοποίηση θετικών αλλαγών για τους εαυτούς τους & κοινότητές τους

Γιατί είναι σημαντικό να μαθαίνουμε να υποστηρίζουμε τη συμμετοχική δράση για τα παιδιά Ρομα;

1.1 Τι είναι το πρόγραμμα PEER

Το Πρόγραμμα Peer (Συμμετοχή και Εμπειρίες Ενδυνάμωσης για τη νεολαία των Ρομά) εμπλέκει εταίρους από εννιά χώρες που δουλεύουν μαζί με παιδιά και νέους Ρομά,¹ ηλικίας 8-18 χρονών με σκοπό την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους καθώς και την ευκαιρία εμπλοκή τους σε συμμετοχικές δράσεις. Χρηματοδοτήθηκε με χορηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα θεμελιώδη δικαιώματα και την ιθαγένεια JUST/2013/FRAC/AG/6230.

Το PEER Πρόγραμμα έδωσε τη δυνατότητα σε παιδιά και νέους Ρομά να συνεργάζονται, να λαμβάνουν μέρος σε συμμετοχικές δράσεις και να μαθαίνουν από κοινού με άλλους νέους. Προς τα τέλη του πρώτου έτους που δουλέψαμε μαζί, ορισμένοι από την νεολαία των Ρομά

- * Βελτίωσαν την αυτοπεποίθηση και τις δεξιότητες τους
- * Είχαν θετική αντιμετώπιση από τους εργαζόμενους και δασκάλους τους
- * Βοήθησαν στο να αλλάξουν ορισμένα πράγματα στις κοινότητες του και σε άλλες περιπτώσεις μετατράπηκαν σε φορείς χάραξης πολιτικής

Η νεολαία των Ρομά και τα μέλη της κοινότητας έχουν ηγηθεί ή συν-ηγηθεί κάθε μέρος της διαδικασίας αυτής.

Το συγκεκριμένο εγχειρίδιο για επαγγελματίες, λέει τι λειτουργήσει για εμας όσον αφορά την υποστήριξη συμμετοχικής δράσης για παιδιά και νέους Ρομά. Οι ιδέες που αναφέρονται στο εγχειρίδιο αυτό θα πρέπει να προσαρμόζονται στο δικό σας πλαίσιο.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης ως οδηγός εργασίας για άλλες ομάδες νέων και παιδιών που αντιμετωπίζουν διακρίσεις, δεδομένου ότι η έννοια έχει δοκιμαστεί σε παιδιά με αναπηρίες, παιδιά που χρειάζονται φροντίδα, σε νέους κηδεμόνες ή και παιδιά πρόσφυγες.

1.2 Γιατί πρέπει να προωθείται η συμμετοχή και δράση των νέων Ρομά?

Όλοι οι πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, έχουν το δικαίωμα να εκφράσουν ενεργά τη γνώμη τους και να συμμετέχουν σε αποφάσεις που αφορούν όλες τις πτυχές της ζωής τους. Όσον αφορά στα παιδιά το δικαίωμα αυτό αναφέρεται στο άρθρο 12 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Το πλαίσιο της *Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά (2011)* επιδιώκει να αντιμετωπίσει τις δομές και τα συστήματα που περιθωριοποιούν και αποκλείουν τις κοινότητες των Ρομά από την κοινωνική, οικονομική και πολιτική ενσωμάτωση. Η Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τη συμμετοχή (2012) υπογραμμίζει ότι η συμμετοχή των παιδιών θα πρέπει να

¹ Ο ορισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους Ρομά περιλαμβάνει τις εθνοτικές ομάδες Travellers, Gens du voyage, Kale, Sinti καθώς και άλλες. Στο εγχειρίδιο αυτό χρησιμοποιείται ο ορισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε κάθε χώρα και κοινότητα χρησιμοποιούμε τις λέξεις που οι άνθρωποι επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν για να περιγράψουν τους εαυτούς τους, την εθνικότητα τους και την υπηκοότητά τους. Για παράδειγμα, ορισμένοι νέοι που συμμετέχουν στο Peer Project του Ηνωμένου Βασιλείου αυτοχαρακτηρίζονται ως Τσιγγάνοι Ουαλίας, αθίγγανοι, ή Σκωτσέζοι ταξιδιώτες.

διευκολυνθεί σε όλες τις πτυχές της δημόσιας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της χάραξης πολιτικής, την παράδοση των υπηρεσιών και την εκπαίδευση.

Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε ορισμένες χώρες όπου τα παιδιά και νέοι Ρομά συμβάλουν ενεργά μέσω της συμμετοχής τους σε πτυχές της οικογενειακής και κοινωνικής ζωής, τα παιδιά και νέοι Ρομά συνεχίζουν να εξαιρούνται από την ουσιαστική συμμετοχή του κοινού, όχι μόνο λόγω της ηλικίας τους, αλλά και σε ένα μεγάλο βαθμό λόγω της οικονομικής τους κατάστασης, του κοινωνικού αποκλεισμού και των εθνοτικών προκαταλήψεων. Σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα παιδιά Ρομά υπόκεινται σε πολλές κοινωνικές μειονεξίες που μειώνουν τις πιθανότητες που έχουν για να επηρεάσουν τις διαδικασίες, τις αποφάσεις και τις δραστηριότητες που τους αφορούν άμεσα.

Εμπλέκοντας τους νέους Ρομά καθώς και τους επαγγελματίες που εργάζονται μαζί τους, μπορείτε να βοηθήσετε να δημιουργηθεί ένα αποτελεσματικό περιβάλλον για προώθηση συμμετοχής-δράσης και της ικανότητας των οργανισμών να εργαστούν με συμμετοχικό τρόπο.

1.3 Τι είναι το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο?

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο παρέχει τα μέσα και την καθοδήγηση που χρησιμοποιήθηκαν από νέους και ενήλικες Ρομά που διευκόλυναν την έρευνα σχετικά με τη συμμετοχική δράση κατά τη διάρκεια του Πρόγραμμα PEER . Ελπίζουμε ότι το εγχειρίδιο θα είναι μια πηγή ιδεών, υλικών και σκέψεων σχετικά με τις αξίες και τις πρακτικές που χτίσαμε στο έργο μας.

Έχουμε προσπαθήσει να αξιοποιήσουμε πολλά παραδείγματα καινοτόμων πρακτικών που λαμβάνουν χώρα μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα PEER. Στόχος μας είναι να ενθαρρύνουμε την καινοτομία προκειμένου να διευκολύνουμε τη συμμετοχή και να παράσχουμε σε εσάς το πλαίσιο στο οποίο χτίσαμε τις δραστηριότητές μας στο Peer Πρόγραμμα. Προσφέρουμε ένα πλαίσιο που αποτελείται από έξι βήματα άμεσης εμπλοκής με τις ομάδες. Αυτό πρέπει να υποστηριχθεί από τα παρακάτω τέσσερα στάδια βασικής εργασίας που επιτρέπει την προσαρμογή στις εκάστοτε τοπικές συνθήκες.

Η νεολαία των Ρομά και οι επαγγελματίες που εργάστηκαν μαζί τους βοήθησαν στη συγγραφή του περιεχομένου αυτού του εγχειριδίου [για περισσότερες πληροφορίες περιλαμβάνουμε στοιχεία επικοινωνίας].

Η συγκεκριμένη εκπαίδευση έχει δοκιμαστεί σε νέους Ρομά και επαγγελματίες σε κάθε μια από τις εννιά χώρες που λαμβάνουν μέρος στο Πρόγραμμα και κάναμε τις κατάλληλες αλλαγές στο εγχειρίδιο και στα μέσα/πηγές βασισμένοι σ' αυτά που μάθαμε από κοινού καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής.

Η δεύτερη ενότητα εξηγεί γιατί είναι σημαντική η συμμετοχή καθώς και το είδος της συμμετοχής που το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό εγχειρίδιο θα σας βοηθήσει να χρησιμοποιήσετε μαζί με τις ομάδες παιδιών και νέων Ρομά.

Η τρίτη ενότητα καλύπτει ιδέες σχετικά με το πως να είστε έτοιμοι να εργαστείτε με άλλα άτομα, με νέους εντός της ομάδας καθώς και άτομα εκτός.

Η τέταρτη ενότητα περιέχει παραδείγματα από τις δραστηριότητες που χρησιμοποιήσαμε και λειτούργησαν επιτυχώς στα δικά μας PEER groups, αλλά μπορείτε επίσης να βρείτε πολλές νέες ιδέες για να δοκιμάσετε απευθείας με τις ομάδες – πάντοτε προσπαθούμε να κάνουμε νέα πράγματα.

Η πέμπτη ενότητα παρέχει εισαγωγικές ιδέες σχετικά με τη δράση και την αξιολόγηση, αλλά αυτά θα καλυφθούν εκτενέστερα σε ξεχωριστές εκδόσεις (Δεκέμβριος 2016)

Η έκτη ενότητα δίνει παραδείγματα των προγραμμάτων κατάρτισης που χρησιμοποιούνται, που σκοπό έχει την καλύτερη κατανόηση των περιεχομένων αυτού του εγχειριδίου, καθώς και κάποιους περαιτέρω προτεινόμενες πηγές.

1.4 Πως αλλιώς μπορούμε να μάθουμε για τη συμμετοχή της νεολαίας των Ρομά?

Μαθαίνοντας ο ένας από τον άλλο, ειδικότερα μαθαίνοντας από τους νέους και τα μέλη της κοινότητας τους, είναι πολύ σημαντικό. Με τις ομάδες που έχουμε δουλέψει, έχουμε μάθει πολλά από τους νέους Ρομά που έχουν εμπειρία σε συμμετοχικές δραστηριότητες και αρκετές φορές οι ίδιοι παρείχαν εκπαίδευση και κατάρτιση σε ενήλικες και νέους Ρομά που ηγήθηκαν δικών τους ομάδων. Αυτή η προσέγγιση ήταν πολύ επιτυχής και γι' αυτό το λόγο ενθαρρύνουμε την ανάπτυξη της εκπαίδευσης με τη χρήση αυτού του μοντέλου. Βλέποντας τη νεολαία των Ρομά να αναλαμβάνει ηγετικό ρόλο έχει δοθεί ένα ισχυρό μήνυμα για το τι είναι δυνατό. Δείχνει το πως μπορούμε να εκτιμούμε τους νέους Ρομά ως διαμεσολαβητές και ηγέτες. Αυτό βοήθησε τους ενήλικες που έχουν μικρότερη εμπειρία σε συμμετοχικές δράσεις να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση στην ικανότητά τους να υποστηρίξουν τους νέους Ρομά να αποφασίσουν και να αναλάβουν δράση σε ζητήματα που έχουν σημασία γι' αυτούς.

Υπάρχει ένας ξεχωριστός οδηγός πολυμέσων www.PEERaction.eu που δημιουργήθηκε απευθείας από παιδιά και νέους Ρομά για παιδιά και νέους Ρομά. Περαιτέρω καθοδήγηση για επαγγελματίες και συμβουλές σχετικά με την αξιολόγηση του προγράμματος μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του έργου μας στο www.peeryouth.eu

2. Συμμετοχή και Δράση

Τι ορίζουμε ως συμμετοχή;

Η συμμετοχή δίνει στα παιδιά την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους, να επηρεάσουν θετικά τα κέντρα λήψης αποφάσεων και να επιτύχουν την αλλαγή.

Τα δικαιώματα του παιδιού

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, υπόσχεται τα ίδια δικαιώματα σε όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως. Δίνει κατευθυντήριες γραμμές για το τι πρέπει οι χώρες μέλη να κάνουν έτσι ώστε όλα τα παιδιά να αναπτυχθούν και εξελιχθούν με υγιή τρόπο, να μπορούν να μάθουν στο σχολείο, να προστατεύονται, να ακούγονται οι απόψεις τους και να αντιμετωπίζονται με δίκαιο τρόπο.

Στόχοι για αλλαγή

2.1 Τι ορίζουμε ως συμμετοχή?

Η συμμετοχή μπορεί να γίνει κατανοητή με διαφορετικούς τρόπους:

"Συμμετοχή" είναι η δυνατότητα που έχουν τα παιδιά να εκφράσουν τις απόψεις τους, να επηρεάσουν θετικά τα κέντρα λήψης αποφάσεων και να επιτύχουν την αλλαγή." (Save the Children 2010 p.4).

"Η Συμμετοχή είναι το δικαίωμα που έχουν τα άτομα και ομάδες ατόμων, τα κατάλληλα μέσα, το χώρο, την ευκαιρία και, όπου είναι απαραίτητο, την υποστήριξη για να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις τους, να ακουστούν και να συμβάλουν στη λήψη αποφάσεων για θέματα που τους αφορούν." (COUNCIL OF EUROPE 2012 p.6)

Η συμμετοχή είναι ένα θεμελιώδες στοιχείο των δικαιωμάτων του παιδιού και οι κατευθυντήριες αρχές στις οποίες βασίζουμε τη δουλειά μας στο PEER Πρόγραμμα αντλούνται από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η συμμετοχή είναι σημαντική για την άσκηση των υπόλοιπων δικαιωμάτων, στα πλαίσια της οικογένειας, του σχολείου και της ευρύτερης κοινωνίας. (UNICEF)

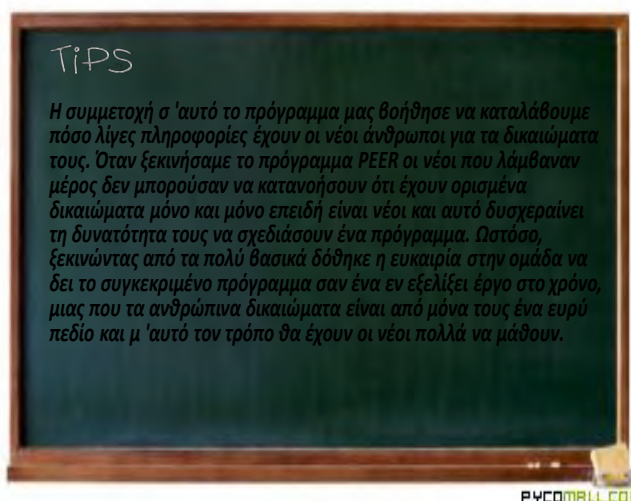
Η σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης (2012) για τη συμμετοχή και η οδηγία του άρθρου 12 της Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού UN Committee on the Rights of the Child (2009) καθιστά σαφές ότι:

- Όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως ηλικίας, έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους.
- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη διασφάλιση συμμετοχικών δράσεων σε άτομα που αντιμετωπίζουν διακρίσεις, όπως είναι τα παιδιά και οι νέοι Ρομά.
- Τα παιδιά πρέπει να έχουν τις ευκαιρίες να επηρεάσουν τις πολιτικές, υπηρεσίες, τη σχολική ζωή καθώς και να τους παρέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες και στήριξη για να γίνουν όλα αυτά πράξη.

Τα 9 πρότυπα πρακτικής που εξασφαλίζουν υψηλής ποιότητα συμμετοχή στην εργασία με παιδιά (Σύμβαση Δικαιωμάτων του Παιδιού , παρ. 134) παρατίθενται στο διάγραμμα 2. Κυρίως, η συμμετοχή των παιδιών πρέπει να γίνεται σε τακτική βάση και όχι σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Η προσέγγιση που εφαρμόζεται στο Peer Πρόγραμμα, υπογραμμίζει ακριβώς τη σημαντικότητα του να δουλεύεις με οργανισμούς που έχουν μακροχρόνια επαφή με παιδιά και νέους Ρομά, στην ενσωμάτωση του συμμετοχικού μοντέλου εργασίας.

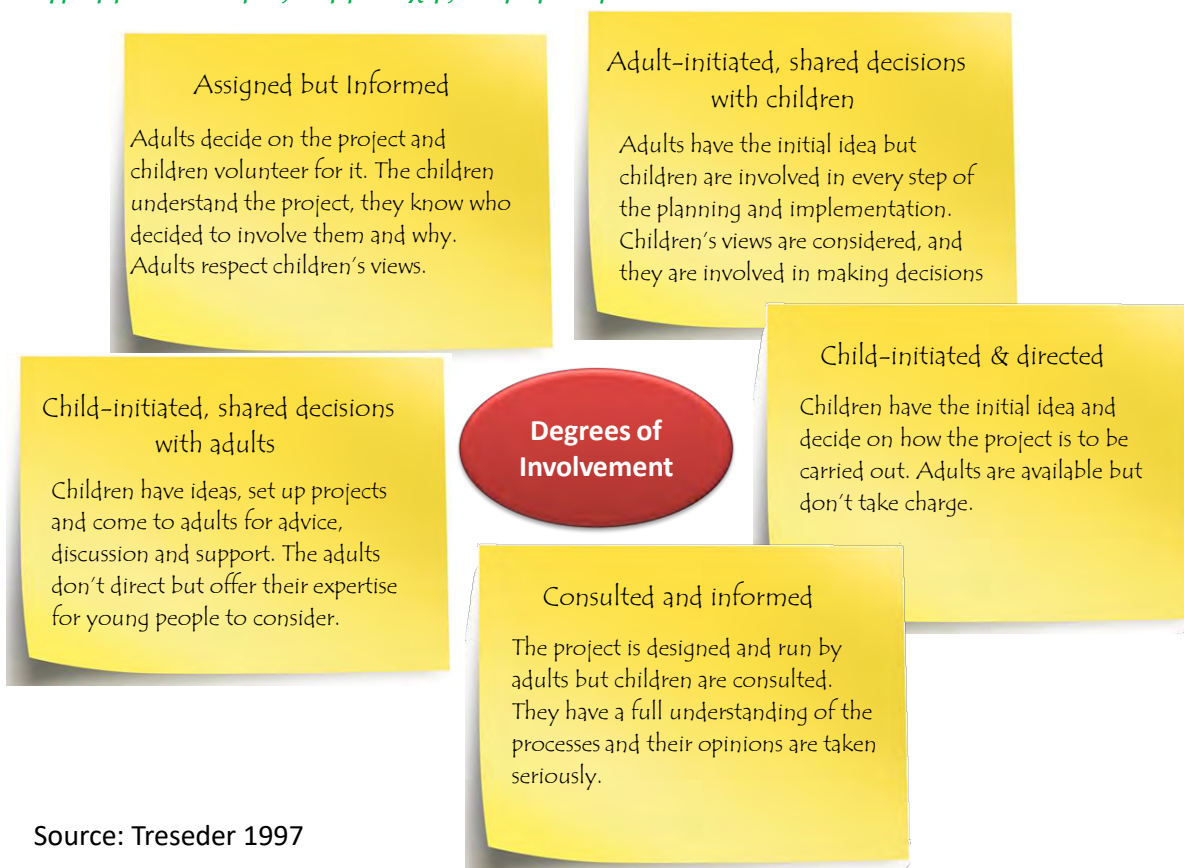
Διάγραμμα 2 : Πρότυπα και Κανονισμοί Συμμετοχής **Πρότυπα Πρακτικής
της Επιτροπής για τα
Δικαιώματα του
Παιδιού**

1. Διαφάνεια και Ενημέρωση
2. Εθελοντισμός
3. Σεβασμός
4. Σχετικότητα
5. Φιλική προς τα παιδιά
6. Χωρίς αποκλεισμούς
7. Υποστηριζόμενη από εκπαίδευση
8. Ασφαλής και Ευαίσθητη προς τον κίνδυνο
9. Υπευθυνότητα

2.2 Δυνατότητα Προάσπισης και Συμμετοχής μέσω διαλόγου

Η συμμετοχή μπορεί να λάβει διαφορετικές μορφές, η κάθε μία από τις οποίες είναι χρήσιμη σε διαφορετικές περιστάσεις (Διάγραμμα 1) και ο διάλογος με ενήλικες είναι επίσης πολύ αποτελεσματικός. Τα παιδιά που συμμετέχουν σε δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί από ενήλικες θα πρέπει πάντοτε να ενημερώνονται και να είναι σεβαστές οι απόψεις τους. Παιδιά και ενήλικες μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα για να παίρνουν από κοινού αποφάσεις, όπου η επίδραση των παιδιών είναι σημαντικότερη. Τέλος, τα παιδιά μπορούν να ηγηθούν και να ξεκινήσουν δικά τους Πρόγραμμα έχοντα τον έλεγχο όλων των πτυχών, συμπεριλαμβανομένων και το πώς θα χρησιμοποιηθούν οι πόροι. Η σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης (2012) τονίζει ότι η υποστήριξη για δυνατότητα προετοιμασίας και για επαρκείς πόρους πρέπει να γίνεται με τρόπο που αντιστοιχεί στην ηλικία των παιδιών και νέων και ανταποκρίνεται στις ανάλογες περιστάσεις.

Διάγραμμα 1: Βαθμός Συμμετοχής στη Δράση

Χάρη στην χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ιθαγένειας το Πρόγραμμα PEER και οι δραστηριότητες με παιδιά και νέους Ρομά λειτούργησαν σε όλα αυτά τα επίπεδα διακλαδώθηκαν με την πάροδο του χρόνου.

Συμβουλές:

Υπάρχει ένα χρήσιμος οδηγός για καλές πρακτικές βασισμένος στις εμπειρίες όσων συμμετείχαν και εργάστηκαν στην Ουαλία, όπου μπορείτε να βρείτε στο:

<http://www.participationworkerswales.org.uk/resource-document/blast-chart/>

Συμπεριλαμβάνει πρακτικές οδηγίες σχετικά με διαφορετικές πτυχές της συμμετοχής και συγκεκριμένες οδηγίες για συνεργασία με νέους Ρομά.

2.3 Ο στόχος μας: Διαλογική Συμμετοχή, δράση και αλλαγή

Στο Peer Πρόγραμμα βλέπουμε την υποστηρικτική συμμετοχή σαν μέσο βοήθειας προς τα παιδιά όχι μόνο για να έχουν δικαίωμα λόγου αλλά επίσης και για να επιφέρουν την επιθυμητή αλλαγή.

Όταν η συμμετοχή εστιάζει στη δράση για αλλαγή, όχι μόνο ως δικαίωμα λόγου, μετατρέπεται σε εκπαιδευτική δράση, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3. Αυτό δεν το καθιστά επίσημο ερευνητικό πρόγραμμα - αλλά ως μια μέθοδο κοινής εκμάθησης και δράσης.

Διάγραμμα 3: Έρευνα Δράσης

Στην έρευνα δράσης δουλεύουμε μαζί ως ομάδα με στόχο να μάθουμε πώς η κοινή προσπάθεια μπορεί να επιφέρει αλλαγή σε θέματα που είναι σημαντικά για μας.

Ως ομάδα:

- ✓ Αποφασίζουμε από κοινού τι θέλουμε να αλλάξουμε
- ✓ Μαθαίνουμε περισσότερα επί του θέματος / μοιραζόμαστε τις εμπειρίες μας/ εξετάζουμε διαφορετικές προοπτικές
- ✓ Εξετάζουμε διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαμε να ανταποκριθούμε
- ✓ Κάνουμε πράξη τις ιδέες μας
- ✓ Από κοινού ανασκόπηση της κατάστασης

Ακόμα και αν τα παιδιά και οι νέοι δεν επιτύχουν την αλλαγή που επιζητούν, μπορούμε ακόμα να μάθουμε πράγματα από τις αλλαγές που προσπαθούν να επιφέρουν, ή ακόμα και από τις δυσκολίες που βρίσκουν στο δρόμο τους. Αυτό βοηθάει και εμάς αλλά και τους νέους παράλληλα να κατανοήσουν πώς να επιφέρουν αλλαγές στο μέλλον. Μαζί μπορούμε να μοιραστούμε αυτές τις ιδέες, σε τοπικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για να καταφέρουμε να επιφέρουμε την αλλαγή σε διαφορετικά επίπεδα .

2.4 Το Magic 6

Η συμμετοχή που εστιάζεται στη δράση για αλλαγή μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους. Στο Πρόγραμμα PEER χρησιμοποιήσαμε ένα μοντέλο που αποτελείται από έξι στάδια, κατά τα οποία παιδιά και νέοι εντοπίζουν ένα συγκεκριμένο ζήτημα για το οποίο θα ήθελαν να περαιτέρω ενημέρωση ώστε να συμβάλλουν στην αλλαγή του. Στη συνέχεια καθώς μαθαίνουν περισσότερα για το θέμα επηρεάζουν τους τρόπους με τους οποίους ανταποκρίνονται στο εκάστοτε ζήτημα και δρουν με τρόπο που μπορεί η αλλαγή να γίνει εφικτή. Το ονομάσαμε Magic 6.

Το Magic 6 είναι ένα πλαίσιο συμμετοχικής δράσης και εκμάθησης που βασίστηκε πάνω στις ιδέες του Paolo Freire και αναπτύχθηκε από την Cath Larkins (2016) σε ομάδες παιδιών και νέων στην Ουαλία και Γαλλία. Το πλαίσιο αυτό δοκιμάστηκε σε νέους Ρομά σε εννέα χώρες και παρείχε ένα πλαίσιο αποτελούμενο από έξι βήματα για τη λειτουργία ομάδας συμμετοχικής δράσης.

Τα 6 βήματα είναι:

1. Εκμάθηση συμμετοχικών μεθόδων και εντοπισμός ζητημάτων για πράγματα που θα ήθελαν να κάνουν να συμβούν.
2. Χρήση αυτών των μεθόδων για να μάθουν περισσότερα για τα ζητήματα που τους ενδιαφέρουν για να βοηθήσουν στο να γίνει αλλαγή.
3. Έρευνα για να μάθουν τις ιδέες άλλων ανθρώπων (άτομα της ομάδας τους, άλλους νέους και από την κοινότητα τους γενικότερα).
4. Ανάλυση ιδεών και πλάνων δράσης για να επιφέρουν αλλαγή.
5. Δράση για αλλαγή χρησιμοποιώντας το σχέδιο.
6. Περαιτέρω κοινή κατανόηση (αξιολόγηση, αναθεώρηση, συνέχεια).

Αυτό το πλαίσιο χρησιμοποιήθηκε στην πλειοψηφία του Προγράμματος PEER και προσαρμόστηκε για να ταιριάζει στις συγκεκριμένες συνθήκες της εκάστοτε ομάδας. Αυτά τα 6 βήματα, σε μερικές περιπτώσεις, προσαρμόστηκαν σε 6 συνεδρίες ομαδικής εργασίας – αλλά ορισμένα από τα βήματα εφαρμόστηκαν άλλοτε γρηγορότερα ή πιο αργά, ή ακόμα και δύο από τα βήματα συγχρόνως. Αυτή η πρακτική εξαρτήθηκε από τον σκοπό που προσπαθήσαμε να επιτύχουμε ή από τα εκάστοτε σημεία αναφοράς. Οι συμβουλές των νέων που ενεπλάκησαν στο Peer Πρόγραμμα www.peeraction.eu δείχνουν πως είναι καλό να σκεφτούμε το στάδιο δράσης, που αφορά να επιμένεις σε αυτό που πιστεύεις, στην επικοινωνία και στη λειτουργία των δραστηριοτήτων για τη δική σας ομάδα και για τους άλλους ανθρώπους.

Για να μάθετε αυτό τον τρόπο εργασίας είναι καλύτερα να το βιώσετε. Χρησιμοποιήσαμε τη δομή του Magic 6 στην εκπαίδευση, έτσι ώστε οι Ρομά και ενήλικες διαμεσολαβητές να αποκτήσουν την εμπειρία ενώ ταυτόχρονα να μάθουν για τη συγκεκριμένη προσέγγιση. Στη συνέχεια, εργάστηκαν μαζί για 12 ακόμα συνεδρίες με στόχο να επιτύχουν βαθύτερα επίπεδα κατανόησης και αλλαγής.

Πλαίσιο 1: Ζητήματα που προσδιορίστηκαν από τα παιδιά κατά τη διάρκεια του Προγράμματος PEER

Τα παιδιά και οι Ρομά διαμεσολαβητές στη Λιθουανία πρότειναν την συλλογή και δημοσίευση της λαογραφίας των Ρομά, όπως για παράδειγμα, παραμύθια, γνωμικά, παροιμίες και γενικότερα την παράδοσή τους με τη μέθοδο της «Ζωντανής Παράδοσης». Αυτή η μέθοδος θα μπορούσε να μοιραστεί με την κοινότητα. Σκοπεύουμε να το κάνουμε το 2016. Αυτό θα μας επιτρέψει να κατανοήσουμε καλύτερα την κουλτούρα και ιστορία των Ρομά.

Στην Ηνωμένο Βασίλειο, μια ομάδα των Peer επέλεξε την εκπαίδευση ως θεματική ενότητα για να δουλέψουν. Η ομάδα συζήτησε το θέμα της εκπαίδευσης και ένιωσε ότι ήταν μείζον ζήτημα για την κοινότητα τους. Εξέτασαν ζητήματα καθώς και εμπόδια που αντιμετωπίζουν και τα αρνητικά τους, πως θα μπορούσαν να βελτιωθούν, με ποιους θα ήθελαν να εργαστούν και ποια μέτρα θα έπρεπε να λάβουν για να βελτιωθούν και να κάνουν θετικές αλλαγές ως προς την εκπαίδευση. (Το πλαίσιο 2 δείχνει τι ακριβώς κάναμε)

Στη Ρουμανία, οι ομάδες επικεντρώθηκαν:

- Στην αλλαγή της αρνητικής εικόνας που έχει το σχολείο (που φοιτούν παιδιά Ρομά) στην κοινή γνώμη.
- Στο πως μπορούν να συνηγορήσουν οι δημόσιες αρχές για ένα σχολείο στην κοινότητα
- Στη βελτίωση των ικανοτήτων επικοινωνίας

Στην Κύπρο, τα παιδιά Ρομά που φοιτούν στο δημοτικό, αναγνώρισαν βίαιες συμπεριφορές ως μια κατάσταση που τους κάνει να αισθάνονται άβολα και τους λείπει.

Στην Ιρλανδία, παιδιά από την κοινότητα των Travellers, αναγνώρισαν το θέμα των διακρίσεων στην τοπική κοινότητα και τις κακές συνθήκες στέγασης ως το κυριότερο ζήτημα γι' αυτούς.

Με την προσέγγιση του Magic 6, η συμμετοχή δεν παύει αμέσως, μετά την αναγνώριση από τα παιδιά, αλλά οι καταστάσεις είναι που πρέπει να αλλάξουν. Αντίθετα, όπως δείχνει το Πλαίσιο 2, η δράση συνεχίζεται μέσω κοινής εκμάθησης, ενώ ταυτόχρονα προσπαθείς να φέρεις την αλλαγή, σκεπτόμενος τι δουλεύει στην εκάστοτε περίπτωση και ποιο θα είναι το επόμενο βήμα.

Πλαίσιο 2: Παραδείγματα Συμμετοχής και Δράσης στο Ηνωμένο Βασίλειο

Στην Ηνωμένο Βασίλειο, η ομάδα εργασίας (Peer Group) με νέους εκτός της εκπαίδευσης, μας δίδαξε ότι οι νέοι άνθρωποι έχουν συγκεκριμένα δικαιώματα, ένα από αυτά ήταν και το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Επισήμαναν ότι το δικαίωμα στην εκπαίδευση για τους τσιγγάνους και ταξιδιώτες νέους δεν πληρείτο στην κοινότητα.

Επέλεξαν την εκπαίδευση ως το κύριο ζήτημα για να εργαστούν και εξέτασαν διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους οι Τσιγγάνοι/Ταξιδιώτες είχαν πρόσβαση στην εκπαίδευση, πόσο επιτυχές ήταν αυτό και ποια εμπόδια τους απέτρεψαν την πρόσβαση. Έμαθαν από τους άλλους μέσω ανταλλαγής απόψεων και επίσης πήραν συνέντευξη από άτομα σχετικά με τις δικές τους εκπαιδευτικές εμπειρίες ούτως ώστε να αποκτήσουν μια πιο εμπειριστατωμένη εικόνα για ζητήματα που επηρεάζουν την εκπαίδευση στην κοινότητα των ταξιδιωτών. Η ομάδα έκανε διάφορες δραστηριότητες και επισκέφτηκε εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις για να αποκτήσουν περεταίρω κατανόηση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν στην εκπαίδευση για να μπορέσουν να βελτιώσουν την κατάσταση.

Δημιούργησαν ένα βίντεο στο οποίο παρατίθενται απόψεις και συνεντεύξεις που έδωσαν άτομα της ομάδας αλλά και άτομα της κοινότητας σχετικά με τις εμπειρίες και απόψεις τους για την εκπαίδευση. Μετά τον καθορισμό των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, σειρά είχε η ευαισθητοποίηση επαγγελματιών στον τομέα της εκπαίδευσης σε μια εκδήλωση με το δήμο, βασισμένη στα αποτελέσματα που βγήκαν.

Ένας νέος βοήθησε στην παράδοση της παρουσίασης και διάβασε τις δικές του εμπειρίες σχετικά με την εκπαίδευση. Επίσης, τρεις άλλοι νέοι είπαν την γνώμη τους και μοιράστηκαν μαζί με τους επαγγελματίες, κατά τη διάρκεια των ομαδικών συζητήσεων, τις εμπειρίες τους, με στόχο την επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων. Το βίντεο προβλήθηκε στους εκπροσώπους του δημοτικού συμβουλίου για παιδιά, στην ομάδα ΕΗΕ και άλλους επαγγελματίες του χώρου και οργανισμούς που δουλεύουν με Τσιγγάνους και Ταξιδιώτες που ζουν στην πόλη αλλά και σ' όλη τη Βρετανία.

Κατάφεραν να αλλάξουν την αντίληψη των ανθρώπων αναφορικά με τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι Ρομά και ορισμένοι επαγγελματίες είπαν ότι θα χρησιμοποιήσουν το βίντεο αυτό για να εκπαιδεύσουν δασκάλους.

3. Συνεργασία με άλλους

Πως να προετοιμαστείτε για την Ομάδα σας;

- ✓ Ποιος θα εμπλακεί και πως?
- ✓ Που και Πότε θα γίνει η συνάντηση?
- ✓ Προώθηση της ασφάλειας
- ✓ Προετοιμάστε για την ηγεσία

Κατανοώντας τα παιδιά Ρομά και τις κοινότητές τους

Γνωρίστε τα παιδιά και τους νέους με τους οποίους συνεργάζεστε. Μάθετε όσα χρειάζεται για τις κοινότητες τους και για τα άλλα άτομα που δουλεύουν μαζί τους. Δείτε τι αποκαλύπτουν για όσα είναι γι' αυτούς σημαντικά.

Χτίζοντας δεσμούς συνεργασίας και κατανόησης με άτομα εκτός της ομάδας.

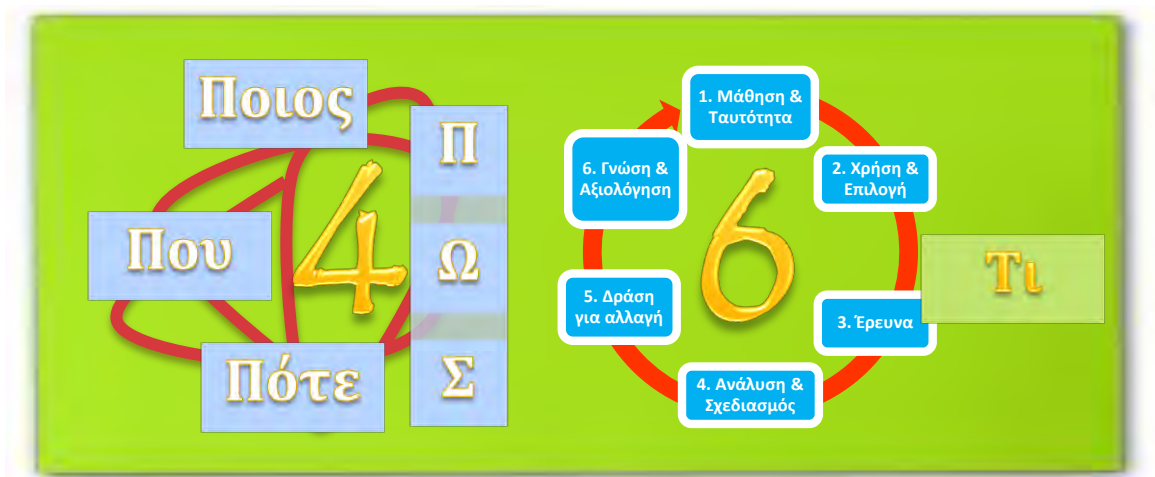
Κρατείστε ενεργά τα άτομα της ομάδας σας

3.1 Προετοιμασία και Δημιουργία της Ομάδας

Η ομάδα μπορεί να προετοιμαστεί με διάφορους τρόπους. Κατά την εργασία με τους νέους διαμεσολαβητές, βρήκαμε ότι είναι χρήσιμο να αναφερόμαστε σ' αυτά ως τα 4 Κρυφά βήματα του Magic 6 (Διάγραμμα 5). Είναι σημαντικό να δοθεί επαρκής χρόνος προετοιμασίας, αφού όπως φάνηκε από προηγούμενη εμπειρία, μπορεί να πάρει αρκετό χρόνο να έρθουμε σε επαφή με κάποιες ομάδες παιδιών Ρομά, ειδικότερα για ομάδες παιδιών που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης ή σε διαφορετικό τομέα. Αλλά η συγκεκριμένη προσπάθεια είναι πολύ σημαντική, προκειμένου να παρέχει δυνατότητες συμμετοχικής δράσης χωρίς αποκλεισμούς.

Διάγραμμα 5: Το Πλαίσιο Hidden 4 σε συνάρτηση με το Magic 6

Πριν σκεφτείτε το τι θα κάνετε με την ομάδα σας (και καθώς δουλεύετε μαζί τους), πρέπει να σκεφτείτε με ποιους θέλετε να δουλέψετε μαζί, που και πότε. Καθώς θα αποφασίζετε γι' αυτό, πρέπει να απαντήσετε πολλές ερωτήσεις όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίο θα το επιτύχετε αυτό. Τα παρακάτω τέσσερα βήματα μπορεί να σας μπερδέψουν λίγο, μιας που θα πρέπει να τα σκεφτείτε όλα την ίδια στιγμή.

Το Πλαίσιο 3 δίνει κάποια παραδείγματα από τις ερωτήσεις που χρησιμοποιήσαμε στην Ηνωμένο Βασίλειο, για να βοηθήσουμε τους νέους διαμεσολαβητές των Ρομά να σκεφτούν μια σειρά από βήματα που απαιτούνται για να συσταθεί ή ομάδα.

Πλαίσιο 3: Κάποιες από τις σκέψεις μας κατά τη διάρκεια του Hidden 4

ΠΟΙΟΣ	Πως μπορούμε να κρατήσουμε το ενδιαφέρον τους ζωντανό; Χρειάζεται η άδεια των παιδιών– και των γονιών τους επίσης; Χρειάζεται η στήριξη τους; Πώς να τους κρατήσουμε όλους ασφαλείς;
Ποια παιδιά Τι ηλικίες, φύλο; Όλοι Ρομά; Ποιους μπορούμε να προσεγγίσουμε εύκολα και ποιους πιο δύσκολα; Ποιοι ενήλικες και πόσοι διαμεσολαβητές; Ενσωμάτωση δασκάλων; Ποιοι άλλοι μπορούν να μας βοηθήσουν στο να επιτύχουμε τους στόχους που έχει θέσει η ομάδα;	Χρειαζόμαστε άδεια για να χρησιμοποιήσουμε το χώρο; Γνωριμία, κατανόηση και στήριξη των κοινοτήτων στις οποίες δουλεύουμε; Ξεπερνούμε τα εμπόδια;
ΠΟΥ	Ενημέρωση από τα παιδιά και τις κοινότητες τους για
Κοντά στην περιοχή όπου διαμένουν; Σε σχολεία; Σε κοινοτικές εγκαταστάσεις; Σε εξωτερικό χώρο; Μπορούν να ταξιδέψουν; Που συμμετέχουν ήδη ενήλικες και μεγαλύτερα παιδιά; Από πού έχουμε στήριξη και που χρειάζονται στήριξη οι άνθρωποι της ομάδας;	
ΠΟΤΕ	

Έχουν άλλες υποχρεώσεις – σχολείο, δουλειά, βρίσκονται υπό φροντίδα;
Ταξιδεύουν συγκεκριμένες φορές τον χρόνο; Κάθε μέρα για μια βδομάδα; Στις διακοπές και τα βράδια;

το πότε είναι καλή στιγμή;
Επιλέγουμε μέρα που τους βολεύει;

Άλλες ομάδες επιλέγουν τη χρήση του check list όσον αφορά στα πρακτικά ζητήματα που πρέπει να διευθετηθούν, όπως για παράδειγμα ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η επιλογή παιδιών και χώρου εργασίας, και το πώς διασφαλίζεται ότι κανείς δεν πρόκειται να πάθει κάτι από την ανάμειξη του στην ομάδα (Διάγραμμα 6)

Διάγραμμα 6: Προετοιμάζοντας για την ομάδα

Επιστράτευση Παιδιών

Βασικά θέματα προς εξέταση περιλαμβάνουν:

- *ποιους θέλουμε να συμπεριλάβουμε στην ομάδα?
(Παιδιά Ρομά, πόσα, τι ηλικίες, από πού..)
- *Πως μπορούμε να συνεργαστούμε μαζί τους? Μέσω της κοινότητας τους, ομάδων νέων, σχολείων, συλλόγους, δικών μας επαφών, στο δρόμο, από στόμα σε στόμα
- *Ποιοι μπορούν να μας βοηθήσουν? (γονείς, αρχηγό κοινότητας, δάσκαλοι, νέοι εργαζόμενοι)
- *Από ποιους χρειαζόμαστε άδεια? (παιδιά, γονείς, αρχηγούς κοινότητας, δασκάλους ή προσωπικό ιδρυμάτων φροντίδας)
- *Πως μπορεί να γίνει ελκυστικό? (δημιουργώντας την εμπιστοσύνη, φαγητό, δραστηριότητες, συγκοινωνία, καλές πρακτικές, εμπλοκή Ρομά διαμεσολαβητών)

Βρίσκοντας το κατάλληλο μέρος εργασίας

Βασικά θέματα προς εξέταση περιλαμβάνουν:

- *σε οικείο μέρος; Στην τοπική κοινότητα
- *να μην είναι συνδεδεμένο με κάτι αρνητικό; Σχολείο, συμμορίες, χώρος ασφαλής για όλα τα παιδιά
- *τι χρειαζόμαστε; Χώρο ιδανικό για ομαδική εργασία, κουζίνα; Ασφαλής εξωτερικός χώρος; Τουαλέτες; Ησυχία;
- * χώρος με εύκολη πρόσβαση; Να είναι κοντά σε συγκοινωνίες, χρόνος ταξιδιού; κόστος ταξιδιού;
- * Προσβάσιμο για παιδιά με αναπηρίες;

Διασφαλίζοντας ότι κανείς δεν θα πάθει κακό

Κάποιες φορές η έκφραση απόψεων μπορεί να αποβεί επικίνδυνη:

- *Οι διαμεσολαβητές έχουν την ευθύνη και πρέπει να λάβουν προστατευτικά μέτρα
- *Ανάπτυξη ξεκάθαρης στρατηγικής για την προστασία του παιδιού
- *Τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους να προστατεύονται από πιθανή κακό και να γνωρίζουν που μπορούν να στραφούν για βοήθεια
- *είναι σημαντικό να δουλεύουν κοντά με τις οικογένειες και την κοινότητα για να οικοδομήσουν την κατανόηση και να μειώσουν τους κινδύνους
- *να διασφαλίσουν ότι τα παιδιά δεν θα στιγματιστούν κατά τη διαδικασία επιλογής ή κατά τη συμμετοχή

Μοιράζοντας τις αξίες μας

Βασικά θέματα προς εξέταση περιλαμβάνουν:

- *η συμμετοχή πρέπει να γίνεται χωρίς αποκλεισμούς
- * οι απόψεις των παιδιών πρέπει να μεταχειρίζονται με σεβασμό
- *η συμμετοχή είναι εθελοντική
- *τα παιδιά δεν πρέπει να εξαναγκάζονται στο να εκφράζουν τις απόψεις τους
- *τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να προστατεύονται από τη βία, χειρισμό, κακοποίηση και εκμετάλλευση
- *οι διαμεσολαβητές πρέπει να κατανοούν το συγκεκριμένο πλαίσιο και περιβάλλον στο οποίο ζουν τα παιδιά, για να μπορέσουν να δώσουν την κατάλληλη υποστήριξη.

Η προώθηση της συμμετοχής των Ρομά μπορεί να επιτευχθεί χρησιμοποιώντας τις ίδιες βασικές αρχές με τις άλλες ομάδες. Σύμφωνα με τον Horder και Davies (2012 σελίδα 12) διαφορετική είναι μόνο η μέθοδος εργασίας.

Προτείνουν:

- Την ανάπτυξη ενός σχεδίου για την αντιμετώπιση όποιων δυσκολιών πρόσβασης κλπ.
- Αντιμετώπιση συγκεκριμένων εμποδίων για τη συμμετοχή των παιδιών και νέων.

Πολλοί από τους νέους έχουν την εντύπωση πως η συμμετοχή τους δεν έχει βοηθήσει στο παρελθόν ή ότι κανείς δεν ακούει τα δικά τους θέλω. Μπορεί να χρειαστεί χρόνος και αφοσίωση για να πειστούν οι νέοι πως οι υπηρεσίες αυτές είναι καλές για την συμμετοχή τους.

Ο προβληματισμός σχετικά με θέματα φύλου είναι επίσης σημαντικός. Στο πλαίσιο 4 μελετούμε το πώς δημιουργήσαμε ένα χώρο για εξερεύνηση ζητημάτων φύλου και το χωρίσαμε σε δύο ομάδες.

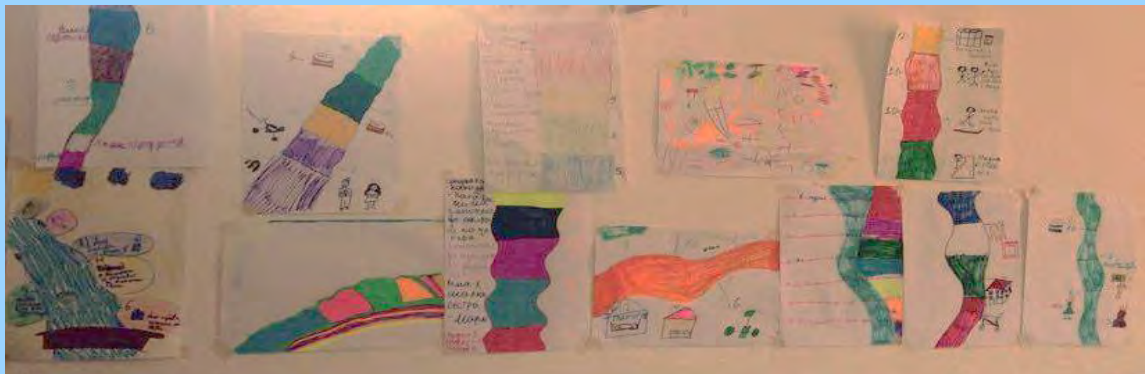
Πλαίσιο 4: Φύλο κατά τη Διάρκεια των Εργασιών και Θέματα Ασφάλειας

Σε μια ομάδα στη Βουλγαρία, και σε μια ομάδα στην Ηνωμένο Βασίλειο, παιδιά και νέοι συζήτησαν αρκετά σχετικά με ζητήματα φύλου. Μελέτησαν την σημαντικότητα της οικογενειακής ζωής αλλά επίσης και το πως οι προσδοκίες και οι ευθύνες μπορούν να είναι περιοριστικές για τους νέους. Συζήτησαν για προβλήματα όπως είναι οι πρώιμοι γάμοι, η αδυναμία επιλογής και η μειωμένη ελευθερία για τις νέες γυναίκες, όταν βρίσκονται σε σχέση.

Τι βοήθησε τα κορίτσια και τις νέες γυναίκες να αποκτήσουν ελευθερία λόγου σε τόσο ευαίσθητα ζητήματα:

- ✓ Η συμμετοχή τους σε ομάδα που αποτελείτο μόνο από γυναίκες.
- ✓ Η επιλογή γυναικών διαμεσολαβητών που αναπόφευκτα δημιούργησε ατμόσφαιρα εμπιστοσύνης.
- ✓ Τα κορίτσια είχαν κοινό υπόβαθρο(ήταν όλα κορίτσια Ρομά, από το ίδιο προάστιο, από το ίδιο σχολείο, οικογένειες με παρόμοιο SES και εκπαίδευση).
- ✓ Η εμπιστοσύνη χτίστηκε με την ομάδα με την πάροδο του χρόνου και οι διαμεσολαβητές υποστήριξαν τις επιλογές των κοριτσιών και σεβάστηκαν τα πολιτιστικά τους πρότυπα, ενώ παράλληλα έδωσαν στα παιδιά και τους νέους χώρο για να μπορέσουν να αναπτύξουν τους προβληματισμούς τους σχετικά με τις αλλαγές που θα ήθελαν να δουν.

Χρησιμοποιώντας μια άσκηση που στοχεύει στη δημιουργία κοινού χώρου για την ανταλλαγή προσωπικών ιστοριών και στιγμών (βλ. Ποτάμι της Ζωής στο τμήμα 4) κατέστη δυνατό να αναπτυχθούν ευαίσθητα ζητήματα που αφορούν τα νεαρά κορίτσια από την κοινότητα των Ρομά καθώς και να εξερευνηθούν οι μεταβατικές περίοδοι από την παιδική ηλικία στο ρόλο της συζύγου και μητέρας. Ένα πρωτοποριακό σημείο της όλης διαδικασίας, ήταν η στιγμή που τα κορίτσια έφταναν στο "παρών" στάδιο στο "ποτάμι της ζωής", κίνησε το ερώτημα για το εγγύς μέλλον.

Στο PEER Πρόγραμμα, η επιστράτευση παιδιών και νέων Ρομά σε συμμετοχικές ομάδες δράσεων είχε θετικά αποτελέσματα όταν:

- **Ο διαμεσολαβητής που ηγείτο των δραστηριοτήτων ανήκε στην ίδια κοινότητα.**
- **Μεγαλύτερα νέα παιδιά ενέπνευσαν τους νεότερους να συμμετάσχουν.**
- **Αρχικά δουλέψαμε με μικρότερες (σε αριθμό ατόμων) ομάδες, για να μπορέσουν να συνηθίσουν.**
- **Δουλέψαμε με οργανισμούς που δραστηριοποιούνται ήδη με κοινότητες Ρομά.**
- **Δουλέψαμε με παιδιά Ρομά στα σχολεία.**
- **Επενδύσαμε στο κτίσιμο σχέσεων με τους.**
- **Οι νέοι Ρομά έδωσαν παρουσιάσεις ή έφτιαξαν αφίσες με στόχο την επιστράτευση άλλων Ρομά παιδιών.**
- **Ήρθαμε σε επαφή με άλλο Peer Πρόγραμμα για να ενημερωθούμε στο τι ακριβώς κάνουν.**

Ήταν επίσης πολύ σημαντικός ο αριθμός των παιδιών και νέων που επιστρατεύσαμε. Οι μεγάλες ομάδες (8 – 10 άτομα) ήταν πρακτικές για παιδιά που είχαν προηγούμενη εμπειρία σε ομαδικές δράσεις, ενώ μικρότερες (3-5 άτομα) ήταν καλύτερες για αυτούς που είχαν λιγότερη εμπειρία. Σε ορισμένες ομάδες, ειδικότερα σ' αυτές που δεν εμπλέκονταν ΜΚΟ, ήταν σημαντικό οι δραστηριότητες να λαμβάνουν χώρα κοντά στις περιοχές όπου διέμεναν τα παιδιά, για να μπορούν να δουλέψουν με (1-10 άτομα) που θα ερχόντουσαν. Κάποιες φορές, αυτές οι μικρές ομάδες κατάφεραν να προσεγγίζουν μεγαλύτερο αριθμό παιδιών και νέων Ρομά.

Το Πλαίσιο 5 δίνει παραδείγματα από τον τρόπο με τον οποίο εντάξαμε παιδιά και νέους στο Πρόγραμμα PEER

Πλαίσιο 5: Παραδείγματα από τον τρόπο με τον οποίο εντάξαμε παιδιά και νέους στο Πρόγραμμα PEER

Στη Λιθουανία οι περισσότεροι από τους νέους εντοπίστηκαν και επιστρατεύθηκαν από έναν απόφοιτο του πανεπιστημίου Siauliai που τύχαινε να έχει καταγωγή από τους Ρομά. Θα ήταν πολύ πιο δύσκολο να δημιουργηθεί μια σχέση με κάποιο που να μην ξέρει την κουλτούρα των Ρομά εκ των έσω.

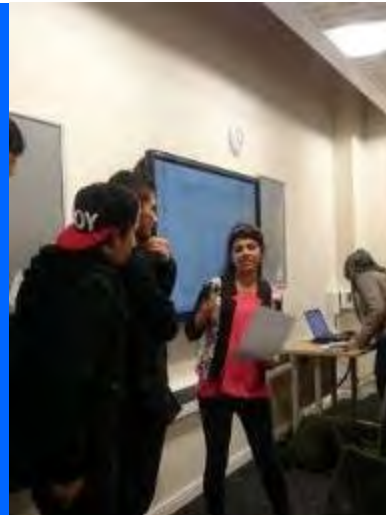
- Επιστρατεύσαμε νέους ανθρώπους για το έργο που αναλαμβάνει το PEER εξηγώντας τους αρχικά το έργο και τι αναμέναμε από το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Αποφασίσαμε να επιστρατεύσουμε μεγαλύτερα σε ηλικία μέλη (16+) και αυτά με τη σειρά τους θα μπορούσαν να μεταφέρουν τις συνεδρίες στο νεότερο κοινό μοιράζοντας έτσι τις γνώσεις και ιδέες τους. Θεωρήσαμε πως έχοντας μια ελαφρώς μεγαλύτερης ηλικίας ομάδα, θα έδινε την ευκαιρία σ' αυτά

τα μέλη να ενεργούν θετικά προς τους νεότερους, θέτοντας το καλό παράδειγμα και αυξάνοντας τις προσδοκίες τους.

- Η εκ νέου παράδοση των συνεδριών στις νεότερες ομάδες ήταν επωφελής αφού μ' αυτό τον τρόπο το κοινό μεγάλωνε και οι νέοι μετέφεραν τις γνώσεις τους στους υπόλοιπους. Ωστόσο ορισμένα από τα μεγαλύτερα παιδιά δεν αισθάνονταν άνετα καθ' όλη τη διαδικασία, ενώ κάποια άλλα είχαν περισσότερη αυτοπεποίθηση, κάτι που έδωσε την ευκαιρία σε κάποιους νέους να μην εμπλακούν σε μεγάλο βαθμό σε κάποιες συνεδρίες.

Στην Ιρλανδία επικοινωνήσαμε με δημοτικά σχολεία που είχαν καλή αναλογία σε παιδιά ταξιδιώτες (travellers) και δουλέψαμε σε συνεργασία με τους δασκάλους, διευθυντές σχολείων και γονείς για να εξασφαλίσουμε τη συγκατάθεσή τους για να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα PEER. Αυτό είχε επιτυχία επειδή στα παιδιά αρέσει να κάνουν τις εργασίες τους κατά τη διάρκεια της σχολικής μέρας και επειδή επίσης ήμασταν σε θέση να δουλέψουμε μαζί με τους δασκάλους σε συμμετοχικές δράσεις.

Στη Μεγάλη Βρετανία κάναμε μια παρουσίαση και στη συνέχεια βγήκαμε έξω και ζητήσαμε από τους πολίτες να συμμετάσχουν και να εξηγήσουν το πρόγραμμα.

Δύο Στρατηγικές Πρόσληψης που χρησιμοποιήσαμε στη Ρουμανία:

1. **Η συμμετοχή ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται ήδη στην κοινότητα των Ρομά** - αυτή ήταν η πιο επιτυχής στρατηγική καθώς τα παιδιά ήδη γνώριζαν τους επαγγελματίες, είχαν ήδη δημιουργήσει σχέση εμπιστοσύνης μαζί τους, και οι συναντήσεις έγιναν χωρίς κανένα μεγάλο πρόβλημα. Αναγνωρίσαμε πως είναι σημαντικό τα άτομα που δουλεύουν με αυτά τα παιδιά να αναγνωρίζονται από την κοινότητα ως επαγγελματίες.
2. **Η συμμετοχή του σχολικού περιβάλλοντος**- ήταν η στρατηγική που χρησιμοποιήθηκε στην Cluj-Napoca (μια μεγάλη πόλη). Αφού υπογράψαμε μια συμφωνία συνεργασίας με το διευθυντή του σχολείου, μας παρέπεμψαν στα παιδιά Ρομά, που είχαν χωριστεί σε δύο ομάδες. Αυτός ήταν ένας εύκολος τρόπος για να επιστρατεύσουμε τα παιδιά, ωστόσο αντιμετωπίσαμε δυσκολίες αφού δεν είχαμε κανένα έλεγχο των

συμμετεχόντων, το σημείο συνάντησης δεν ήταν κατάλληλο (σχολική τάξη) και το χρονικό πλαίσιο περιοριζόταν στο ημερήσιο πρόγραμμα.

Στην Κύπρο, τα παιδιά Ρομά επιστρατεύθηκαν μέσω ενός τοπικού δημοτικού σχολείου που είχε μεγάλο ποσοστό μαθητών Ρομά. Η πρώτη συνάντηση έγινε με το διευθυντή του σχολείου με στόχο την ενημέρωση και τη συζήτηση για πιθανή συνεργασία, καθώς και για τις τυπικές διαδικασίες που έπρεπε να ακολουθήσουμε. Επίσης, με τη βοήθεια ενός εκπροσώπου της κοινότητας, δημιουργήσαμε έναν πίνακα της περιοχής που διαμένουν Ρομά και προσφέραμε δραστηριότητες και πληροφορίες στα παιδιά και τους γονείς τους, σχετικά με το πρόγραμμα.

Τα πράγματα που λειτούργησαν για μας, λειτούργησαν επίσης και για τις άλλες ομάδες νέων που θεωρητικά ήταν «δυσπρόσιτες στην προσέγγιση» (βλ. Διάγραμμα 7)

Διάγραμμα 7: Δουλεύοντας με «δυσπρόσιτες» ομάδες

Δουλεύοντας με «δυσπρόσιτες» ομάδες

- Δουλεύοντας με συνεργάτη/ διαμεσολαβητή ή οργανισμό (π.χ. ομάδα ειδικών; Άτομο σε θέση κλειδί)
- Σχηματισμός συμμαχίας με ιδιώτες/οργανισμούς
- Βεβαιωνόμαστε ότι το πρόγραμμα αντιμετωπίζει βασικά ζητήματα για τις δυσπρόσιτες ομάδες
- Μετάβαση σε εκτός δομών τοποθεσίες, όπου οι δυσπρόσιτες ομάδες «βγαίνουν» και είναι «άνετες»
- Προσαρμογή των μεθόδων εργασίας για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων
- Παροχή πληροφοριών προς την ομάδα – για να είναι καλύτερα ενημερωμένη
- Προσαρμογή των μεθόδων εργασίας για να είναι πιο αποδεκτές από το σύνολο της ομάδας
- Παροχή κινήτρων για εμπλοκή
- Δείχνουμε σεβασμό και προσφέρουμε σταθερή δέσμευση
- Διατηρούμε την ανάληψη υποχρεώσεων παρέχοντας έγκαιρη εποικοδομητική κριτική
- Αμφισβητούμε τις διακρίσεις και προωθούμε ενεργά τις ίσες ευκαιρίες

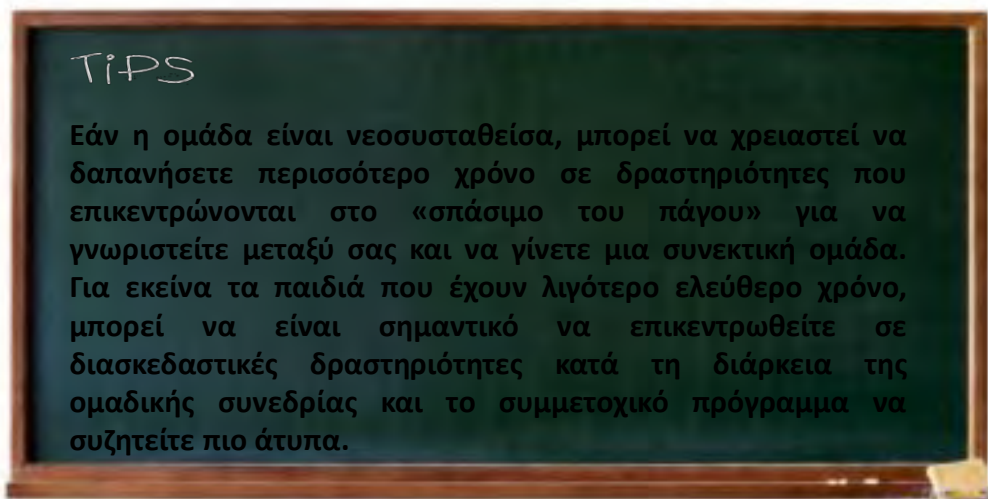
Πηγή: Smail 2007 , σ.4

3.2 Προετοιμαστείτε να τους ακούσετε, να τους καθοδηγήσετε και να λειτουργήσετε ως διαμεσολαβητές

Για τη διεξαγωγή αποτελεσματικής συμμετοχικής εργασίας με οποιαδήποτε ομάδα, θα πρέπει επίσης να προετοιμάσετε τον εαυτό σας, να είναι κάποιος που τα παιδιά και νέοι Ρομά μπορούν να εμπιστευτούν. Σε περιπτώσεις όπου τα παιδιά και οι νέοι είναι απρόθυμα να εμπλακούν, αυτό μπορεί να πάρει περισσότερο χρόνο. Ένας από τους καλύτερους τρόπους για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης είναι να ακούμε αποτελεσματικά, να κάνουμε ερωτήσεις που επιτρέπουν στα παιδιά και τους νέους να σας μιλήσουν για τις δικές τους εμπειρίες και για το τι θέλουν να επιτύχουν.

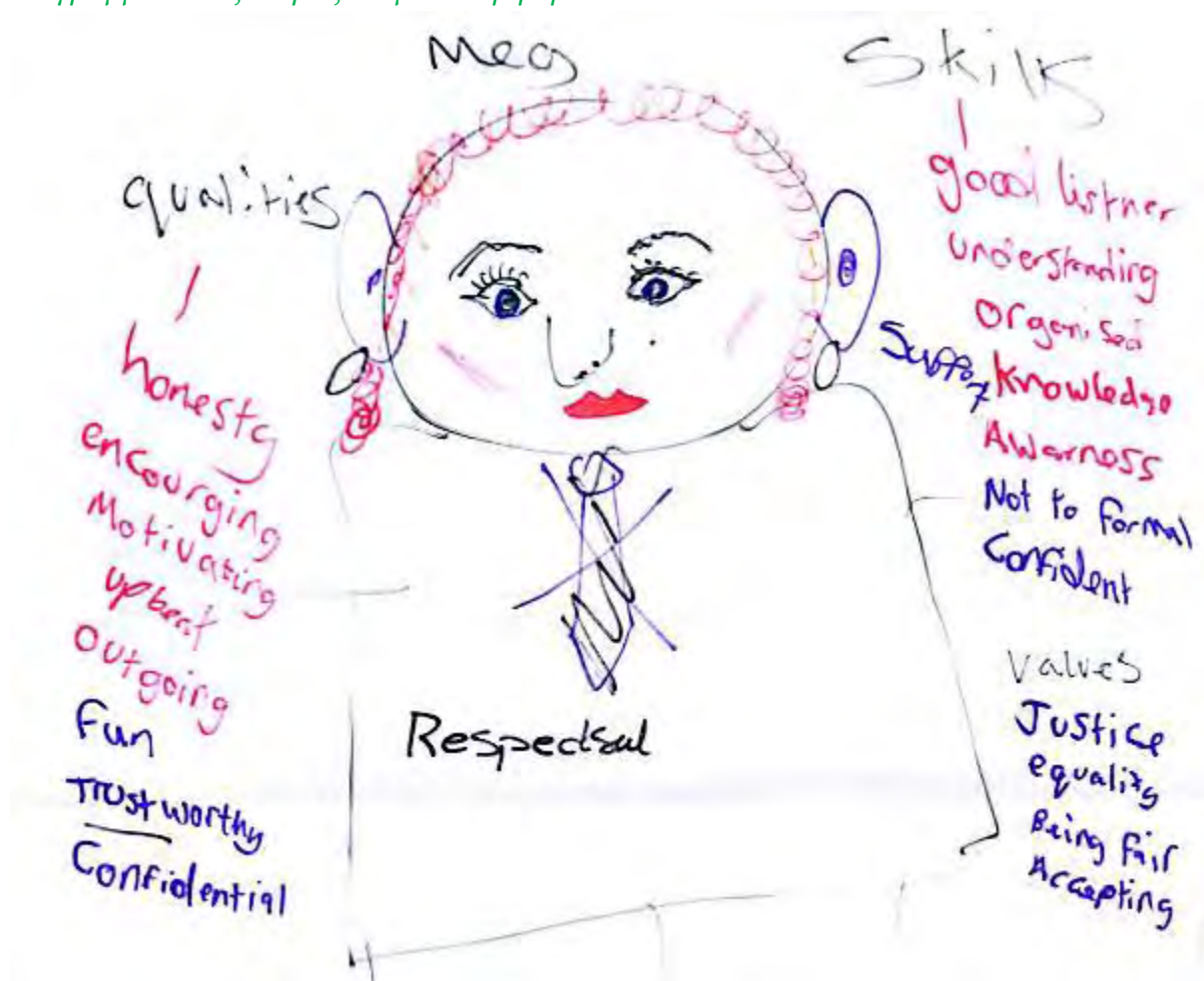
Για να είστε σε θέση να συνεργαστείτε με άλλους, θα πρέπει να σκεφτείτε τις δικές σας αξίες και εμπειρίες, και πως αυτές θα μπορούσαν να έχουν αντίκτυπο στον τρόπο με τον οποίο καθοδηγείτε άλλους ανθρώπους. Παρακάτω παρατίθενται μερικές συμβουλές για το πώς να ακούτε και να αφήνετε τους νέους να ηγούνται της διαδικασίας λήψης αποφάσεων:

1. Δείξτε πως τους ακούτε χρησιμοποιώντας τη γλώσσα του σώματος
2. Δώστε τους τον απαραίτητο χρόνο να σταματήσουν και να σκεφτούν για το πώς θα σας απαντήσουν
3. Αναθεωρείστε για τα πράγματα που έχουν πει τα άτομα, για να ελέγξετε αν έχουν καταλάβει
4. Χρησιμοποιείτε θετικές απαντήσεις και ερωτήσεις
5. Παρακολουθείτε πως οι άνθρωποι δρουν και αισθάνονται και αλλάξτε τις δραστηριότητες σας ανάλογα για να καλυφθούν οι ανάγκες τους.

Διαμεσολαβητές των Ρομά από την Σκωτία δείχνουν τις δεξιότητες που χρειάζονται στο διάγραμμα 8.

Διάγραμμα 8: Δεξιότητες Διαμεσολαβητή

Στα πλαίσια της καθοδήγησης ομάδων νέων θα πρέπει να βοηθήσετε τους νέους να αναγνωρίσουν τα επιτεύγματα τους και να τους δώσετε τη δυνατότητα να αποφασίσουν τι θέλουν να αναπτύξουν περαιτέρω. Η καθοδήγηση δεν έχει να κάνει με την άσκηση κριτικής προς ένα άτομο, πρόκειται αντίθετα για την υποστήριξη της ανάπτυξης. Στο πρόγραμμα PEER έχουμε ενθαρρύνει τα άτομα να αναγνωρίσουν τα επιτεύγματά τους και να επιλέξουν τι θέλουν να αναπτύξουν:

- Κάνοντας ερωτήσεις, δημιουργώντας ταινίες ή σχεδιάζοντας ταξίδια για να δείξουμε τι έχουμε επιτύχει, απολαύσει ή μάθει.
- Εστιάζοντας σε ό,τι έχει πάει καλά και σε όλους τους παράγοντες που βοήθησαν τα πράγματα να πάνε καλά
- Προσδιορίζοντας τα επιτεύγματα των ατόμων (ακόμα και όταν οι ίδιοι δεν τα έχουν αναγνωρίσει) αναφερόμενοι στα θετικά στοιχεία, παρέχοντας πιστοποιητικά και διοργανώνοντας εορταστικές εκδηλώσεις
- Ζητώντας από τα άτομα να επιλέξουν μόνοι τους το επόμενο τους βήμα (ατομικά ή μέρος του συνόλου)
- Παρέχοντας σε παιδιά και νέους επιπλέον πόρους όπου μπορούμε (χρόνος εργαζομένων, πρόσβαση στο διαδίκτυο, και πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες)

Κάποια άλλα ζητήματα που μπορεί να χρειαστεί να σκεφτείτε καθώς προετοιμάζεστε για τη διαμεσολάβηση μιας ομάδας περιλαμβάνουν (βλέπε επίσης Lyford Jones 2010 σ. 26):

- Έχετε εξηγήσει με σαφήνεια τους στόχους της συνεδρίας στα παιδιά, τους νέους και τους εργαζόμενους που θα τους συνοδεύσουν; Πως θα δοθεί η ευκαιρία στα παιδιά να εξετάσουν το ενδεχόμενο συμμετοχής; Κατά πόσο είναι δυνατό τα παιδιά να βοηθήσουν στο σχεδιασμό της ομάδας;
- Γνωρίζετε τις ηλικίες, ικανότητες και οποιεσδήποτε επιπρόσθετες ανάγκες των παιδιών και νέων που θα εργαστείτε μαζί; Πως μπορείτε να προσαρμόσετε τις συνεδρίες σας ανάλογα;
- Πόσο χρόνο έχετε για τις ομαδικές συνεδρίες, και μπορεί ο χρόνο να είναι ευέλικτος; Μετά το πέρας του διαθέσιμου χρόνου, τα παιδιά θα είναι σε θέση να παραμείνουν περισσότερη ώρα;
- Έχετε συμφωνήσει σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες μεταξύ των διαμεσολαβητών και των άλλων ενηλίκων που συμμετέχουν;
- Με ποιο τρόπο τα παιδιά και οι νέοι θα έρθουν στο χώρο διεξαγωγής της συνεδρίας; Έχουν αρκετό χρόνο; Τα έξοδα θα καλύπτονται εκ των προτέρων; Έχετε δώσει σαφείς κατευθύνσεις;
- Θα παρέχονται αναψυκτικά; Είναι κατάλληλα για τις διατροφικές ανάγκες του καθενός;
- Έχετε αξιολογήσει τον κίνδυνο των δραστηριοτήτων; Έχετε λάβει την απαραίτητα έγκριση;
- Έχετε λάβει τη γονική συγκατάθεση και συναίνεση των μέσων ενημέρωσης;
- Είναι ο χώρος κατάλληλος και προσιτός; έχετε ελέγξει αν η κράτηση είναι ακόμα σε ισχύ;

3.3 Κατανοώντας τους νέους και τις κοινότητες με τις οποίες εργάζεστε

Για να έχετε χρήσιμες πληροφορίες και ιδέες να παρέχετε στα παιδιά και τους νέους και για να κατανοήσετε το είδος της υποστήριξης που μπορεί να χρειάζονται, προσπαθήστε να συλλέξετε πληροφορίες. Αυτό θα περιλαμβάνει τη γνώση σχετικά με το που εργάζεστε, το περιβάλλον όπου τα παιδιά με τα οποία εργάζεστε ζουν και οργανισμούς που ήδη λειτουργούν ή υπηρεσίες που έχουν ήδη στη διάθεσή τους.

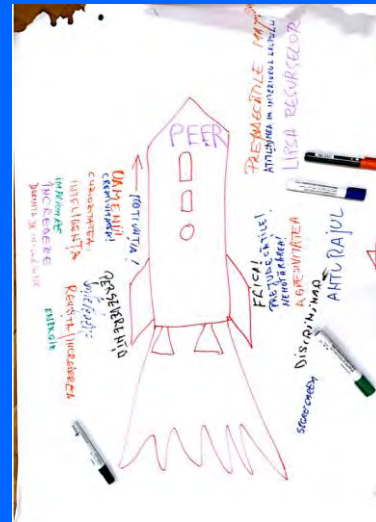
TIPS

- Κάποιες σκέψεις από την Κύπρο σχετικά με τις κοινότητες στις οποίες εργάζεστε
- Η γλώσσα που χρησιμοποιείται από τα παιδιά
- Η ηλικία των παιδιών
- Η εμπειρία των παιδιών σε συμμετοχικές δράσεις
- Τα άτομα που είναι σε θέση να διευκολύνουν την πρόσβαση στην κοινότητα
- Όσο πιο νεαρά είναι τα παιδιά, τόσο περισσότεροι εκπαιδευτές χρειάζονται
- Είχαμε 4 εκπαιδευτές και 2 άτομα από το προσωπικό του σχολείου που δούλευαν με μια ομάδα, κατά μέσο όρο, 15 παιδιών. Όταν μοιράσαμε τα παιδιά σε ομάδες εκεί προέκυψε η ανάγκη να έχουμε έναν εκπαιδευτή για κάθε μια ομάδα, διαφορετικά τα παιδιά περιφέρονταν άσκοπα και δεν δεσμεύονταν στην δραστηριότητα

Συνεργαστείτε με τα μέλη της τοπικής κοινότητας, με οργανώσεις, με τα παιδιά και τους νέους της ομάδας που στρατολογήσατε έτσι ώστε να μπορέσουν να σας βοηθήσουν να κατανοήσετε την κοινότητα τους.

Πλαίσιο 6: Παραδείγματα για το πως μάθαμε για τις κοινότητες με τις οποίες εργαζόμαστε

Στη Ρουμανία (και σε ορισμένες άλλες χώρες), οι αρχηγοί των κοινοτικών ΜΚΟ παρακολούθησαν την ημέρα κατάρτισης και μίλησαν για τις διακρίσεις που αντιμετώπισαν τα μέλη της κοινότητας και για την υποστήριξη που τους παρέχουν. Ένας ακαδημαϊκός που είχε συνεργαστεί επίσης με την κοινότητα, μας μίλησε και εξήγησε την ανάγκη παροχής υποστήριξης καθώς και ευκαιριών συμμετοχής. Μαζί σχεδιάσαμε έναν πύραυλο (στα δεξιά), γράψαμε τι καταπιέζει τα παιδιά Ρομά και τη συμμετοχή των νέων και τι θα μπορούσε να τους βοηθήσει να απογειωθούν (στα αριστερά).

Στο Ηνωμένο Βασίλειο (και σε ορισμένες άλλες χώρες), μιλήσαμε με τους νέους Ρομά και τους αρχηγούς των ΜΚΟ και τους ζητήσαμε να μοιραστούν τις ιδέες τους σ' ένα πλέγμα, για το πεδίο εφαρμογής, την ποιότητα και τον αντίκτυπο της συμμετοχής των παιδιών. Μάθαμε επίσης περισσότερα σχετικά με την ιστορία της κοινότητας, το μέγεθος του πληθυσμού και τις εθνότητες, ευκαιρίες απασχόλησης και εκπαίδευσης, υπηρεσίες και εγκαταστάσεις στους τομείς στους οποίους δουλεύουμε.

Λεπτομέρειες από τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή αυτών των πληροφοριών, μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα μας www.PEERyouth.eu

Διάγραμμα 9

3.4 Δουλεύοντας με άτομα εκτός της ομάδας

Διάγραμμα 9: Δουλεύοντας με άτομα εκτός της ομάδας

Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης με τους γονείς, με άλλους ενήλικες από την κοινότητα και με τους φορείς χάραξης πολιτικής είναι ζωτικής σημασίας. Ειδικότερα όταν αναλαμβάνουμε ομάδες παιδιών και νέων, οι γονείς και η κοινότητα τους ευρύτερα θέλουν να προστατεύσουν τα παιδιά από οποιαδήποτε αρνητική εμπειρία. Η ομάδα σας μπορεί να θέλει να εξετάσει τις ερωτήσεις που φαίνονται στο σχήμα 9 που έχουν βοηθήσει κι άλλα άτομα.

Το Πλαίσιο 7 δίνει παραδείγματα για το πώς ευρύτερα μέλη της κοινότητας ενεπλάκησαν στα έργα μας

Δουλεύοντας με ανθρώπους εκτός της ομάδας

- ✓ Ποιοι είναι οι εμπλεκόμενοι φορείς
- ✓ Πως μπορούμε να τους εμπλέξουμε
- ✓ Η εμπλοκή τους δε γίνεται εφάπαξ – μήπως χρειαζόμαστε μια συντονιστική επιτροπή, κλπ.
 - ✓ Εμπλοκή των ατόμων εξ' αρχής
 - ✓ Κάνοντας το σχετικό
 - ✓ Κατανοώντας τη σκοπιά τους
- ✓ Εκπαίδευση για τη συμμετοχή των παιδιών

Πλαίσιο 7: Παραδείγματα από τον τρόπο με τον οποίο καταφέραμε την ενεργό συμμετοχή ατόμων εκτός της ομάδας

Στην Ισπανία, στην Fundacio Pere Closa επί σειρά ετών οικοδομούμε σχέσεις με τα μέλη της κοινότητας και τους πολιτικούς προωθώντας πολιτικές προσέγγισης για τους Ρομά. Αυτό βοήθησε το έργο μας στο PEER επειδή με αυτό τον τρόπο οι πρωτοβουλίες των νέων λαμβάνονται υπόψη από τους φορείς χάραξης πολιτικής σε επερχόμενο σχεδιασμό πολιτικών για τη νεολαία.

Στη Γαλλία όταν δουλεύαμε σε περιοχές εκτός των καταυλισμών των Ρομά, οι γονείς μπορούσαν να εμπλακούν με το να έρθουν στο χώρο και να δουν τι ακριβώς κάναμε εκεί και παράλληλα να κάνουν σχετικές ερωτήσεις.

Στη Μεγάλη Βρετανία, μία ομάδα δούλεψε αποκλειστικά με τους γονείς και με άτομα της κοινότητας με σκοπό να αποκτήσουν πληροφορίες σχετικά με τις εκπαιδευτικές τους εμπειρίες, καλύτερη εικόνα για το τι συνέβαινε στην κοινότητα αλλά και για να

μοιραστούν τις εμπειρίες μεταξύ τους. Ο Οργανισμός μας συνεργάζεται με ενήλικες και έχει καλές σχέσεις με το δήμο, και αυτό βοήθησε στο ν' ακουστούν οι απόψεις των παιδιών.

Στην Κύπρο, η συμμετοχή των δασκάλων ήταν κρίσιμη για την πρόσβαση στα παιδιά, για να πάρουμε την συγκατάθεση των νόμιμων κηδεμόνων τους και, πάνω απ' όλα, για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας στη Gurbetche, τη διάλεκτο που ομιλείτε από παιδιά των οποίων η γνώση της ελληνικής ήταν περιορισμένη.

3.5 Τρόποι με τους οποίους μπορείτε να κρατήσετε ενεργή τη συμμετοχή των ατόμων της ομάδας

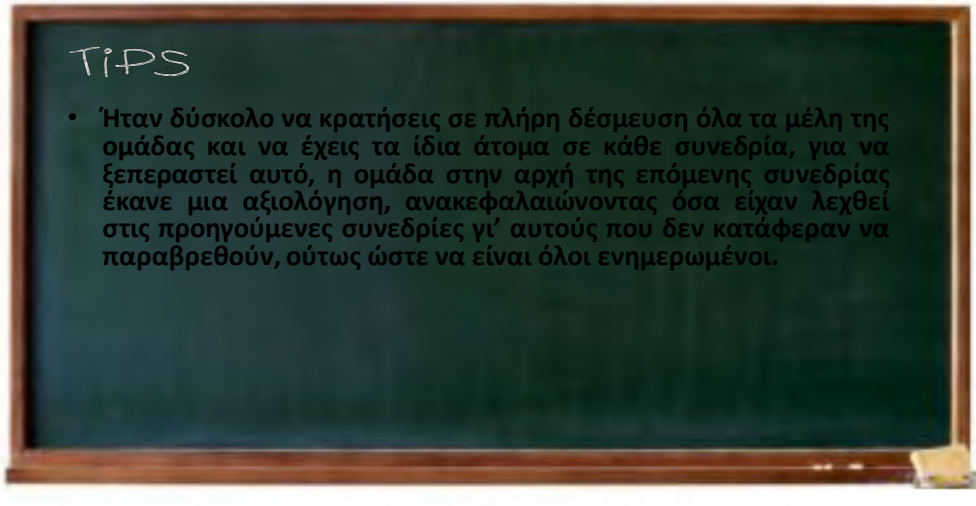
Το να τρέχεις μια ομάδα σημαίνει πως πρέπει πάντα να έχεις έτοιμο ένα σχέδιο και να είσαι έτοιμος να το αλλάξεις ανά πάσα στιγμή.

Μην πιαστείτε με τα παντελόνια κάτω!

Οι καλύτεροι τρόποι για να κρατήσουμε ενεργή τη συμμετοχή των νέων και των παιδιών :

- ✓ Ενθαρρύνουμε τα παιδιά και τους νέους να επιλέξουν να δουλέψουν με ένα θέμα για το οποίο νοιάζονται πραγματικά - οργανώνοντας για παράδειγμα δραστηριότητες αναψυχής, δε χρειάζεται οι δραστηριότητες να έχουν να κάνουν απαραίτητα με αλλαγή κυβερνητικής πολιτικής ή κοινωνικών στάσεων.
- ✓ Βεβαιωθείτε ότι η συνάντηση δε χάνει το ενδιαφέρον της – ένα πεντάλεπτο διάλειμμα για παιχνίδι μπορεί να βοηθήσει τα άτομα να επικεντρωθούν και πάλι σε πιο δύσκολες θεματικές ενότητες.
- ✓ Ανακαλύψτε τι στέκει ως εμπόδιο στη συμμετοχή των ατόμων και προσπαθήστε να το διορθώσετε – συναντηθείτε τις ώρες και σε μέρη που βολεύουν τους νέους, ακόμα και αν οι διαμεσολαβητές χρειάζεται να ταξιδέψουν ή να δουλέψουν μέχρι πιο αργά.
- ✓ Κάντε τις συνδέσεις μεταξύ των ομάδων, ώστε να μπορούν να ενθαρρύνουν ο ένας τον άλλο – οι συναντήσεις των νεαρών διαμεσολαβητών από διαφορετικές περιοχές ήταν επιτυχής. Μιλώντας σε απευθείας σύνδεση με βίντεο λειτούργησε εξίσου καλά
- ✓ Συνεχίστε τις προσπάθειες ακόμη και αν τα άτομα εγκαταλείψουν πρόωρα – μερικές φορές επιστρέφουν ή ακόμα νέα μέλη μπορούν να κάνουν την εμφάνισή τους.

- ✓ Εργαστείτε σε χώρους (καταυλισμούς ή κοινοτικές εγκαταστάσεις) όπου οι διαμένοντες νέοι – αυτό μπορεί να σημαίνει πως θα πρέπει να εργαστείτε και σε εξωτερικούς χώρους εάν δεν υπάρχουν κλειστοί κοινοτικοί χώροι.

Οι Horder and Davies (2012 σ.14) στα εργαλεία που δουλεύουν με παιδιά και νέους Ρομά αναφέρουν :

Ένας από τους αποτελεσματικότερους τρόπους είναι να δουλέψετε στενά με τους ενήλικες αυτούς που έχουν ήδη χτίσει μια καλή σχέση με τα παιδιά και τους νέους Ρομά. Κάποιες χρήσιμες πληροφορίες για να έχετε κατά νου:

α. Διαχειριστείτε τις προσδοκίες των νέων ανθρώπων με τους οποίους εργάζεστε. Μπορεί να σας φανεί δύσκολο να αλλάξετε (μέσω μικρών παρεμβάσεων) την στάση που κρατάνε ορισμένοι νέοι και η αλλαγή της πολιτικής μπορεί να πάρει χρόνο.

β. Καθιερώστε συμφωνημένους «κανόνες εργασίας» ώστε και τα δύο μέρη να γνωρίζουν τι να αναμένει ο ένας από τον άλλο.

γ. Βεβαιωθείτε ότι οι ενιαίες ομάδες φύλου έχουν τουλάχιστον έναν εργαζόμενο του ιδίου φύλου μαζί τους.

δ. Να είστε ενήμεροι για τη γλώσσα που χρησιμοποιούν κάποιοι Ρομά π.χ. gorger/gadje εννοούμε κάθε πρόσωπο που δεν είναι Ρομά

ε. Η εργασία που λαμβάνει χώρα σε οποιαδήποτε κοινοτική εγκατάσταση αυξάνει τις πιθανότητες που έχετε να έρθουν περισσότεροι νέοι να παρακολουθήσουν και να συμμετάσχουν

Ακόμα και στις περιπτώσεις όπου οι κοινότητες δεν έχουν εγκαταστάσεις, όπου (για παράδειγμα) τα κοινοτικά κέντρα ή καφετέριες έχουν κλείσει, εμείς βρήκαμε τρόπους να

δουλέψουμε, έτσι ώστε τα παιδιά να μπορέσουν να λάβουν μέρος σε κοινοτικό επίπεδο, όπως αναγράφεται στο Πλαίσιο 8.

Πλαίσιο 8: Παραδείγματα από δραστηριότητες σε ανοιχτούς χώρους

Η λειτουργία ομάδας σε ανοιχτό χώρο μπορεί να είναι η κατάλληλη εναλλακτική λύση στη χρήση δωματίου. Αυτή μπορεί να είναι μια καλή επιλογή λόγω της τοποθεσίας όπου τα άτομα διαμένουν, έλλειψης δεσμών με ΜΚΟ, έλλειψης κατάλληλων κοινοτικών εγκαταστάσεων ή λόγω έλλειψης εξοικείωσης/δυσφορία με κλειστούς χώρους.

Για τις ομάδες στη Γαλλία που δουλεύουν σε ανοιχτούς χώρους με το πρόγραμμα Magic 6, οι ηλικίες 8-15 λειτούργησαν καλύτερα. Ωστόσο για να μπορέσουμε να δουλέψουμε σε ανοιχτούς χώρους χρειάζονται και οι απαραίτητοι πόροι.

Συμβουλές για τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε ανοιχτούς χώρους

- Χρησιμοποιήστε τα τραπέζια που βρίσκονται στα δημόσια πάρκα ή φέρτε μαζί σας πτυσσόμενα τραπέζια και κολλητική ταινία για να βεβαιωθείτε ότι δε θα πάρει ο αέρας τα έγγραφα σας.
- Φέρτε σπάγκο για να τα δέσετε πράγματα στα κάγκελα.
- Τραβήξτε φωτογραφίες κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων- αυτό θα σας βοηθήσει να θυμάστε τις δραστηριότητες που έλαβαν χώρα. Οι φωτογραφίες λειτουργούν ως υπενθύμιση για το τι η ομάδα προσπαθεί να επιτύχει.
- Όταν βρίσκεστε σε ανεπίσημο χώρο είναι απαραίτητο να επαναδιατυπώνετε τακτικά το σκοπό της ομάδας, για να υπογραμμίζεται πόσο σοβαρά και αξιόπιστα είναι τα εργαστήρια.
- Να συναντιέστε με την ομάδα σας πάντοτε την ίδια ώρα και στο ίδιο σημείο (για παράδειγμα, δίπλα σε ένα τροχόσπιτο ή καταφύγιο). Μερικές φορές είναι απαραίτητο να κάνετε μια περιήγηση στα σπίτια ή τα τροχόσπιτα για να συγκεντρώσετε τους νέους.

Εντάξτε και άλλα άτομα

Η περιήγηση στην περιοχή με στόχο τη συγκέντρωση των νέων είναι μια καλή ευκαιρία για να δώσετε πληροφορίες σε άλλα μέλη της οικογένειας ή και της κοινότητας σχετικά με το σκοπό της συνεδρίας και να δείτε κατά πόσο συμφωνούν μ' αυτό. Η στήριξη της κοινότητας προς το έργο που επιτελείτε είναι ζωτικής σημασίας, ειδικά όταν εργάζεστε στο χώρο τους. Όταν οι συνεδρίες λαμβάνουν χώρα σε ανοιχτούς χώρους, συχνά υπάρχουν πολλοί περισσότεροι άνθρωποι που παρακολουθούν (μεγαλύτεροι ή νεότεροι από την ηλικιακή ομάδα των παιδιών ή των νέων που λαμβάνουν μέρος στις συνεδρίες). Δεδομένου ότι τα άτομα αυτά βρίσκονται κοντά στο χώρο όπου γίνονται οι συνεδρίες, σκεφτήκαμε πως πρέπει να βρούμε τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαμε να εντάξουμε τα άτομα αυτά με κάποιο τρόπο. Για τα παιδιά κάτω των οκτώ, οι δημιουργικές και διασκεδαστικές δράσεις μας ήταν πολύ ελκυστικές, και μέσα από αυτό

τον διασκεδαστικό τρόπο αρκετές ενδιαφέρουσες ιδέες προέκυψαν με ανεπίσημο τρόπο. Με λίγη περισσότερη προσπάθεια, θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στην ομάδα των μεγαλύτερων παιδιών Ρομά ή μια παρέμβαση στοχεύοντας στην ηλικιακή τους ομάδα θα ήταν δυνατή.

Διατηρώντας την συμμετοχή των νέων ενεργή

Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία νέοι μπορούσαν να βιώσουν τη δυναμική της ομάδας περισσότερο, μέσα από το αίσθημα της ελευθερίας που τα εργαστήρια τους χάρισαν. Τους δώσαμε συγκεκριμένες αρμοδιότητες και τους ζητήσαμε να αναλάβουν ρόλο εκπροσώπων. Έφτιαξαν πανό και πλακάτ. Αυτά έγιναν με τη χρήση απλών, άμεσων ερωτήσεων όπως:

Δυσκολεύεστε – ποιες είναι οι προκλήσεις; Τι σας θυμώνει; Η ερώτηση πρέπει να είναι απλή, αλλά να επιτρέπει επικριτικές απαντήσεις. Δεδομένου ότι είναι εύκολα στη μεταφορά, τα πλακάτ και τα πανό μπορούν να εμφανιστούν σε δημόσιους χώρους. Όταν εμφανίζεται μια ερώτηση, το κοινό καλείται το κοινό να δώσει περισσότερες απαντήσεις και η προβολή των πανό δίπλα από την ερώτηση είναι ένας τρόπος αποτίμησης των όσων λέχθηκαν.

Για περισσότερες πληροφορίες: http://www.paroles-partagees.org/le_porteur_de_paroles_277.php

Πηγή : <http://www.piedsdanslepaf.org/2014/06/porteur-de-paroles/>

Να είστε δημιουργικοί και ευέλικτοι

Είναι ουσιώδες να είστε δημιουργικοί και ευέλικτοι, είτε δουλεύετε σε εσωτερικούς ή εξωτερικούς χώρους, ειδικότερα εάν δουλεύετε με άτομα που είχαν δύσκολη ή καθόλου εμπειρία στην εκπαίδευση. Η δημιουργικότητα μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, είτε με τη χρήση παιχνιδιών, θεάτρου ή ποίησης, μουσικής και τεχνολογίας. Για να κάνετε τους συμμετέχοντες να νιώσουν πιο άνετα, γίνετε και εσείς μέλος της ομάδας, λάβετε μέρος στις δραστηριότητες και δοκιμάστε καινούρια πράγματα, μοιραστείτε όλα όσα είναι δύσκολο να γράψετε ή να πείτε με λόγια και δημιουργήστε συνεργατικές ομάδες.

Σε μερικές ομάδες σταματούσαμε κάθε 10 λεπτά για να παίξουμε παιχνίδια κινησιολογίας.

Η ευελιξία σας επιτρέπει να ανταποκρίνεστε στις συγκεκριμένες ανάγκες των ατόμων και της ομάδας, βοηθώντας σας να καταλάβετε τι δουλεύει καλύτερα γι' αυτούς. Η αξιολόγηση της ομάδας στο τέλος της κάθε συνεδρίας σας βοηθάει να επιλέξετε τις δραστηριότητες εκείνες που επιτρέπουν τη συμμετοχή όλων των παιδιών.

Η ενότητα 4 είναι γεμάτη από παραδείγματα συμμετοχικών δραστηριοτήτων που χρησιμοποιήσαμε στις ομάδες των PEERS.

4. Κάνοντας πράξη τα σχέδια μας!

This section tells you more about:

Σχεδιασμός -
Γνωρίζουμε ο ένας τον
άλλο

Ιδέες για
πράγματα που
θέλουμε να
επιτύχουμε

Δημιουργώντας
δεσμούς εργασίας
και κατανοώντας τα
άτομα εκτός της
ομάδας

Βήματα για δράση:

- ✓ Δίχτυα δράσης
- ✓ Γνωρίζοντας άτομα που
μπορούν να βοηθήσουν

4.1 Προγραμματίζετε/Σχεδιάστε τις συνεδρίες σας

Αφού αποφασίσετε με ποιους θα δουλέψετε και το χώρο όπου οι δραστηριότητες θα διεξαχθούν, το επόμενο βήμα είναι να προγραμματίσετε τις συνεδρίες σας. Σ' αυτό το στάδιο θα πρέπει να σκεφτείτε τους στόχους που κάθε συνεδρία προσπαθεί να επιτύχει και να σχεδιάσετε δραστηριότητες που μπορούν να βοηθήσουν στην επίτευξη των στόχων αυτών. Το υπόλοιπο μέρος του εγχειριδίου σας δίνει ιδέες προς επιλογή, αλλά υπάρχουν κι άλλες μέθοδοι τις οποίες μπορείτε να χρησιμοποιήσετε.

4.2 Δραστηριότητες για «σπάσιμο πάγου», Συστάσεις, «Ενεργοποιητές» και Ομαδικές Συμβάσεις

4.3 Προσδιορισμός Θεματικών

4.4 Επιλογή και Ανασκόπηση

4.5 Εξάγοντας Έρευνα στο Θέμα σας

4.6 Σχεδιασμός Δράσης

Στο Πλαίσιο 9 βλέπουμε το περιεχόμενο του προγράμματος μιας ομάδα που έλαβε μέρος στο Πρόγραμμα PEER.

Πλαίσιο 9: Παράδειγμα Προγράμματος Ομάδας

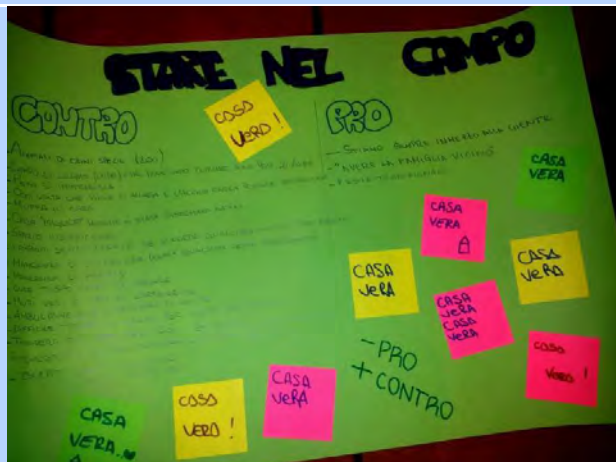
Στην Ιταλία, συμμετείχαν 17-18 νέοι ηλικίας 14 με 21 χρονών. Σημείο συνάντησης ήταν η βιβλιοθήκη. Όλες οι συνεδρίες είχαν προγραμματιστεί από δύο διαμεσολαβητές της κοινότητας των Ρομά (1 άντρας 1 γυναίκα), και οι δύο νέοι που ζούσαν στον καταυλισμό.

1^η Συνεδρία

Στόχος: Η παρουσίαση του προγράμματος και γνωριμία των συμμετεχόντων.

Πρόγραμμα:

- Παρουσίαση της βιβλιοθήκης;
- Παρουσίαση του Προγράμματος PEER;
- Δραστηριότητες για «σπάσιμο του πάγου»: (α) παρουσίαση σε ζευγάρια (β) απόδοση φιλοφρονήσεων (με post-it) προς τους άλλους συμμετέχοντες.
- Διάλειμμα - Σνακ (Ιταλικό και Ρομανί φαγητό)
- Συμφωνώ/Διαφωνώ (ενθάρρυνση των μελών της ομάδας να επιλέξουν κατά πόσον συμφωνούν ή διαφωνούν σε σχέση με διάφορες δηλώσεις);
- Ερωτήσεις στην αφίσα: Γιατί είσαι σήμερα εδώ; Ποια θέματα σας ενδιαφέρουν;

2^η Συνεδρία

Στόχος: Προσδιορισμός θεμάτων και έναρξη συζήτησης.

Πρόγραμμα:

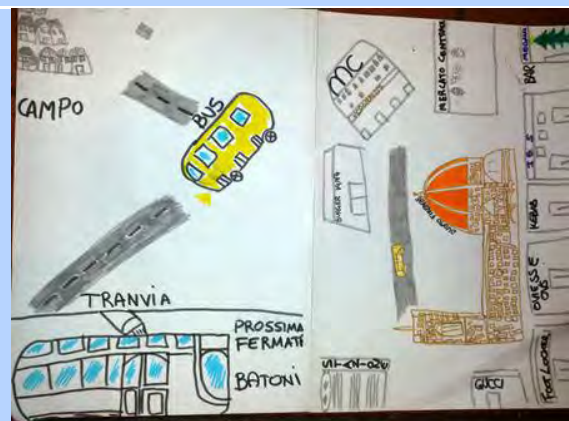
- Δραστηριότητες για «σπάσιμο του πάγου»; ονόματα και επίθετα;
- Εργασία σε ομάδες χρησιμοποιώντας την αφίσα που φτιάξαμε στην προηγούμενη συνεδρία για εντοπισμό βασικών ζητημάτων
- Διάλειμμα - σνακ
- Δουλεύουμε σε 3 διαφορετικές ομάδες και προσδιορίζουμε 3 ζητήματα σχετικά με τους καταυλισμούς

3^η Συνεδρία

Στόχος: Η αξιολόγηση των προηγούμενων συνεδριών και ανάλυση της σχέσης των Ρομά με την πόλη και τα προβλήματα που προκύπτουν έξω από τους καταυλισμούς

Πρόγραμμα:

- Αξιολόγηση των αφισών των προηγούμενων συνεδριών;
- Διάλειμμα - σνακ
- Χαρτογράφηση της κοινότητας (βλ. 4.3)

4^η Συνεδρία

Στόχος: Εντοπισμός βασικών ζητημάτων από τις δραστηριότητες χαρτογράφησης της κοινότητας για προγραμματισμένη δράση μέσα από συνάντηση με τον Πρόεδρο της τοπικής κοινότητας.

Πρόγραμμα:

- Αξιολόγηση του χάρτη της προηγούμενης συνεδρίας;
- Δραστηριότητες για «σπάσιμο του πάγου»;
- Περαιτέρω δραστηριότητα χαρτογράφησης (Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε 4 ομάδες και έβαλαν στο χάρτη της Φλωρεντίας post-it γράφοντας ότι δεν τους αρέσει και όλα όσα τους λείπουν από την κοινότητα)
- Διάλειμμα- Σνακ
- Ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων χαρτογράφησης και προετοιμασία για τη συνάντηση με τον Πρόεδρο της τοπικής κοινότητας.

5^η Συνεδρία

Στόχος: Ενημέρωση του Προέδρου της κοινότητας για τα βασικά ζητήματα που εντόπισαν οι νέοι.

Πρόγραμμα:

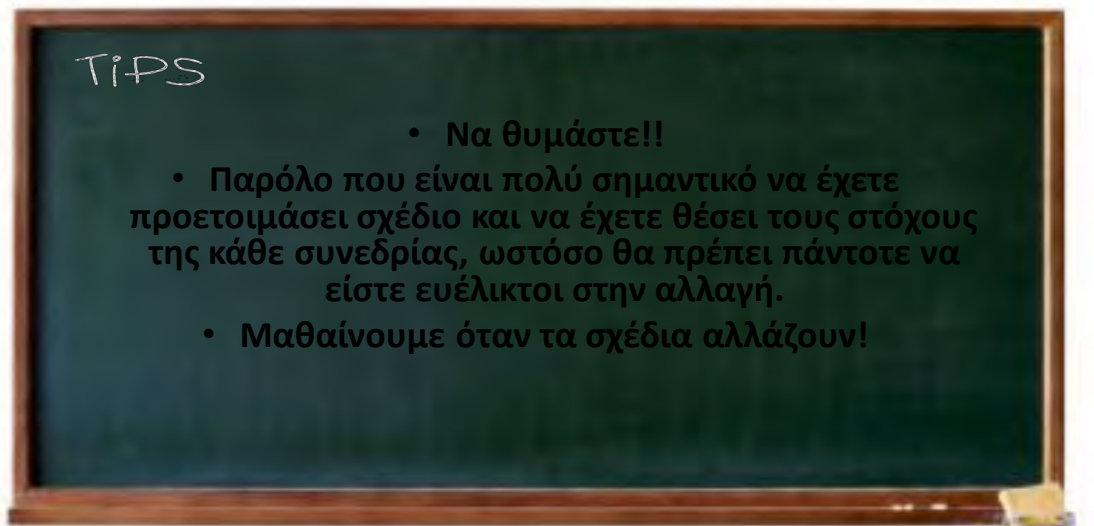
- Αξιολόγηση της τελευταίας συνεδρίας και του χάρτη;
- Διάλειμμα - Σνακ
- Συνάντηση με τον Πρόεδρο της κοινότητας. Τα παιδιά και οι νέοι παρουσίασαν τις δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν κατά την προηγούμενη συνεδρία και συζήτησαν με τον Πρόεδρο για τα βασικά ζητήματα σχετικά με τη ζωή τους και την κοινότητα. Οι νέοι ειδικότερα μοιράστηκαν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στον καταυλισμό.

6^η Συνεδρία

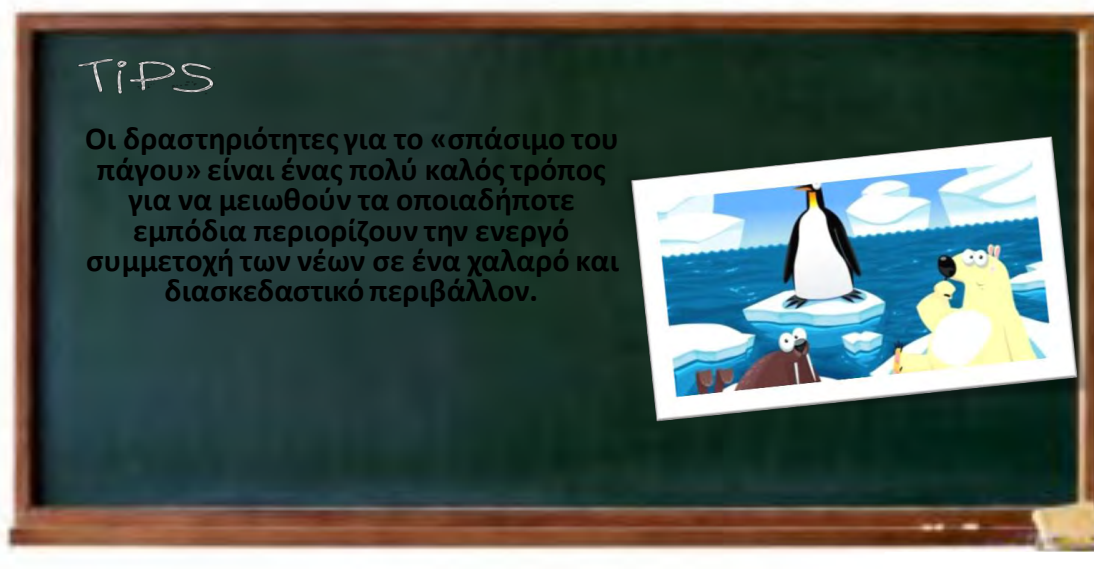
Στόχος: Αξιολόγηση της όλης διαδικασίας και εντοπισμός ζητημάτων και προτεραιοτήτων για τις μελλοντικές ομάδες.

Πρόγραμμα:

- Ανασκόπηση όλων των συνεδρίων;
- Συζήτηση για τη συνάντηση με τον Πρόεδρο της κοινότητας
- Διάλειμμα- Σνακ
- Προσδιορισμός προτεραιοτήτων για την επόμενη χρονιά

4.2 Δραστηριότητες για «Σπάσιμο του Πάγου», Συστάσεις, Ενεργοποιητές και Ομαδικές Συμβάσεις.

Το διάγραμμα 10 δίνει συμβουλές για το πως μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις δραστηριότητες για «σπάσιμο του πάγου». Τα παραδείγματα αυτά περιλαμβάνουν:

A) Αντικείμενα

Οι συμμετέχοντες φέρνουν στη συνεδρία ένα αντικείμενο που είναι σημαντικό γι' αυτούς. Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες. Ο διαμεσολαβητής διαλέγει ένα αντικείμενο και ρωτάει σε ποιον ανήκει καθώς και τι σημαίνει για το άτομο αυτό το συγκεκριμένο αντικείμενο. Στη συνέχεια το άτομο αυτό, επαναλαμβάνει τη διαδικασία μέχρις ότου όλα τα μέλη της ομάδας να παρουσιάσουν τον εαυτό τους, το αντικείμενο τους και το λόγο που το αντικείμενο είναι σημαντικό γι' αυτούς. [Jill@Article12.org]

Διάγραμμα 10: Τι πρέπει να λάβετε υπόψιν κατά τη χρήση των «Ενεργοποιητών»

Τι πρέπει να λάβετε υπόψιν κατά τη χρήση των «Ενεργοποιητών»:

- ✓ Χρησιμοποιήστε «ενεργοποιητές» συχνά- κάθε φορά που τα άτομα φαίνεται να χάνουν το ενδιαφέρον τους, έχουν κουραστεί ή όταν θέλετε να εστιάσετε κάπου ή να κάνετε διάλειμμα.
- ✓ Επιλέξτε παιχνίδια κατάλληλα για την κοινότητα – σκεφτείτε προσεκτικά όσον αφορά την επαφή, εάν θέλετε να αυξήσετε την ενέργεια ή να παραμείνετε σε ήρεμους ρυθμούς.
- ✓ Επιλέξτε παιχνίδια στα οποία να μπορούν να συμμετέχουν όλοι, να είστε ευαίσθητοι ως προς τις ανάγκες και συνθήκες της ομάδας (αναπηρίες, αναλφαβητισμός, λεξιλόγιο, επικεντρωθείτε στις από κοινού εμπειρίες και όχι σε αποκλειστικές δραστηριότητες που μπορεί να μην γνωρίζουν).
- ✓ Κύριο μέλημά σας θα πρέπει να είναι η ασφάλεια της ομάδας, ειδικότερα όταν οι δραστηριότητες συμπεριλαμβάνουν κίνηση- ελέγξτε αν υπάρχει αρκετός χώρος και αν το πάτωμα είναι καθαρό.
- ✗ Αποφύγετε ανταγωνιστικά παιχνίδια – ενθαρρύνετε την ομαδικότητα.
- ✗ Διατηρείστε σύντομες τις δραστηριότητες ! Μόλις δοθεί η ευκαιρία σε όλους να κινηθούν στο χώρο περάστε στην επόμενη προγραμματισμένη δραστηριότητα!

Προσαρμογή από: International HIV/Aids Alliance 2002 p. 3

Β) Ονόματα και Ερωτήσεις

Μία μπάλα περιφέρεται τριγύρω στο χώρο, το άτομο που κρατάει τη μπάλα λέει το όνομά του και το όνομα του και μετά τη δίνει σε κάποιον άλλον – το άτομο που παίρνει την μπάλα λέει κι αυτό το όνομά του αλλά και το όνομα του ατόμου που του την έδωσε. Η μπάλα συνεχίζει να περιφέρεται στο χώρο, αλλά αυτή τη φορά οι συμμετέχοντες πρέπει να πουν το όνομα του ατόμου που βρίσκεται στα δεξιά τους. Κάντε μια ερώτηση (ερωτήσεις όπως: αγαπημένο χρώμα, πόσα αδέλφια είστε στην οικογένεια, κάτι που σας αρέσει). Την πρώτη φορά που η μπάλα έρχεται σε σας απαντάτε την συγκεκριμένη ερώτηση. Τη δεύτερη φορά, πρέπει να πείτε την απάντηση που έδωσε το άτομο στα δεξιά σας.

Γ) Συμφωνώ/ Διαφωνώ

Θα ζητηθεί από τους συμμετέχοντες να φανταστούν μια γραμμή όπου στη μια άκρια υπάρχει «Συμφωνώ» και στην άλλη «Διαφωνώ» (η μέση της γραμμής υποδηλώνει αβεβαιότητα!). Στη συνέχεια οι διαμεσολαβητές διαβάζουν δυνατά κάποιες δηλώσεις ενθαρρύνοντας τα μέλη της ομάδας να επιλέξουν ποια η θέση τους επάνω στη φανταστική γραμμή ως προς τις συγκεκριμένες δηλώσεις. Για αρχή, ξεκινήστε με αστείες δηλώσεις και εντάξτε στην πορεία πιο σοβαρές δηλώσεις αναφορικά με τη δουλειά της ομάδας. Κατά τη διάρκεια αυτής της άσκησης, οι διαμεσολαβητές είναι καλό να ξεκινήσουν συζήτηση για να εξασφαλίσουν ότι όλα τα μέλη της ομάδας μοιράζονται τις απόψεις τους αλλά και για να μοιραστούν τα μέλη της ομάδας περιστατικά. [Jill@Article12.org]

Δ) Θα προτιμούσατε;

Γράψτε σε δύο κομμάτια χαρτί τους αριθμούς 1 και 2 και βάλτε τα στις απέναντι γωνιές του δωματίου. Όλοι μαζεύονται στη μέση του δωματίου, ο διαμεσολαβητής ρωτά “θα προτιμούσατε” 1 .. (π.χ. Σοκολάτα) ή 2...(π.χ. Λαχανικά). Όταν επιλέξουν μία από τις δύο απαντήσεις, τότε τους ρωτάει το λόγο που επέλεξαν τη συγκεκριμένη απάντηση.

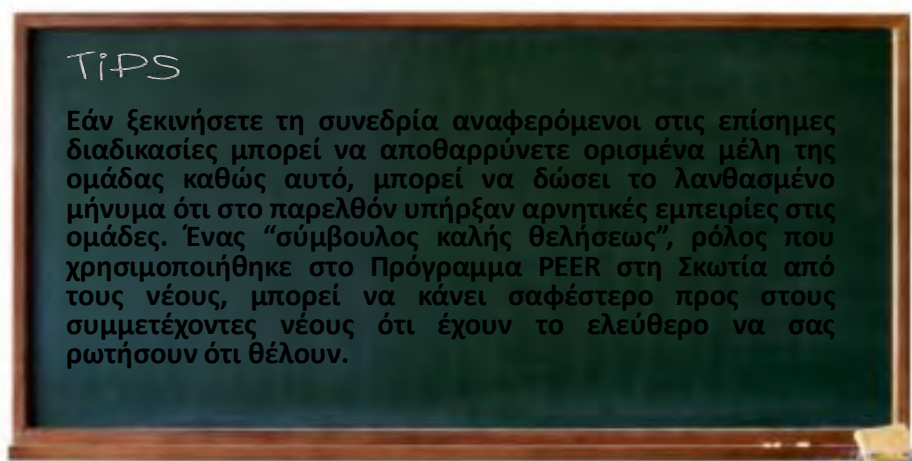
Οι συγκεκριμένες ερωτήσεις γράφτηκαν από τους νέους που συμμετείχαν στο @voiceequal1 για να χρησιμοποιηθούν στη συνάντηση που είχαν με Ρομά νέους σε άλλο σχολείο.

Θα προτιμούσατε ...;

...1 Επίσκεψη σε γιατρό ή στον οδοντίατρο;	ή	2. Επίσκεψη	...1. Μαθηματικά ή	...2 Αγγλικά
...1 χιόνι ή	...2. Βροχή	...1. Να τραγουδάς ωραία ή	...2 να χορεύεις ωραία	
...1. Να είσαι όμορφος και χαζός	ή	...2. Άσχημος και Έξυπνος	... 1. Κυνήγι ή	...2 Ψάρεμα
... 1 Boxing ή	...2. Ποδόσφαιρο	...1. Διάσημος ή	...2. Έξυπνος	
...1 Adidas ή	...2. Nike	...1. Να μένεις σε τροχόσπιτο	ή	
... 1. Γόβες ή	...2. Αθλητικά	...2. Σε σπίτι		

Ε) Ορθές Πρακτικές

Ζητείται από τους νέους της ομάδας να φανταστούν, ποια θα ήταν η καλύτερη ομαδική κατάσταση στην οποία θα μπορούσαν να βρεθούν και να εκφράσουν τις ιδέες τους πάνω σ' αυτό. Στη συνέχεια, ο διαμεσολαβητής ζητάει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με ένα-δυο πράγματα που θα μπορούσαν να κάνουν την ομάδα πιο επιτυχημένη. Ο διαμεσολαβητής μπορεί να προσθέσει επιπλέον κανόνες απαραίτητους για την ασφάλεια της ομάδας ή αναγκαίους για τη συμμόρφωση προς τις αρμοδιότητες του οργανισμού.

ΣΤ) Σύμβουλος Καλής Θελήσεως

Ζητείστε από ένα νέο να ξαπλώσει στο πάτωμα με τους υπόλοιπους να βρίσκονται γύρω του ζωγραφίζοντας την σιλουέτα του πάνω σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί. Στη συνέχεια ζητείστε από όλους να γράψουν επάνω στο χαρτί όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν έναν σύμβουλο καλής θελήσεως, και το πως θα ήθελαν να είστε εσείς ως διαμεσολαβητής. Καθώς προσθέτουν στοιχεία, βεβαιώστε τους πως θα τα εφαρμόσετε. Εάν ζητήσουν πράγματα ανέφικτα, εξηγήστε τους ανάλογα. Μπορείτε επίσης να τους μιλήσετε για τις αρμοδιότητες σας, για παράδειγμα το ρόλο που έχετε αναλάβει ως υπεύθυνοι για την ασφάλεια της ομάδας ή για τις δραστηριότητες που στοχεύουν στη συμμετοχή όλων των ατόμων.

Ζ) Ανταποκριτές

Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε ζευγάρια και ρωτάνε να μάθουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ζευγάρι τους και στη συνέχεια τις παρουσιάζουν σ' ολόκληρη την ομάδα. Αυτή η άσκηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εισαγωγή, με ερωτήσεις όπως όνομα, σκοπός του εργαστηρίου, τόπος καταγωγής, πράγματα που τους αρέσει να κάνουν, κάτι που κανείς δεν ξέρει γι' αυτούς.

Η) Ιστορίες (και άλλα παιχνίδια που μπορείτε να βρείτε εδώ)

Ο αρχηγός της ομάδας ξεκινάει να λέει μια ιστορία με μια πρόταση που τελειώνει με τη λέξη ΞΑΦΝΙΚΑ. Ο επόμενος παίχτης πρέπει να συνεχίσει την ιστορία με μια δικιά του πρόταση που επίσης τελειώνει με τη λέξη ΞΑΦΝΙΚΑ. Συνεχίστε την ιστορία μέχρι να βεβαιωθείτε πως όλα τα άτομα έχουν συμμετάσχει. Η ιστορία γίνεται διασκεδαστική καθώς οι νέοι προσθέτουν τις προτάσεις τους. Για παράδειγμα: 'Χθες πήγα στο ζωολογικό κήπο και πέρναγα από το σημείο που ήταν οι ελέφαντες όταν ΞΑΦΝΙΚΑ.... '

4.3 Εντοπισμός Θεμάτων

Τα παιχνίδια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να βοηθήσουν την ομάδα να αναγνωρίσει θέματα ή να εργαστεί σε αυτά. Ο Οργανισμός Save the Children διαθέτει ένα σύνολο εργαλείων που χρησιμοποιούν σε καταστάσεις σύγκρουσης και μπορεί εύκολα να χρησιμοποιηθεί από το πρόγραμμα PEER . Οι δραστηριότητες και τα παιχνίδια που ήταν περισσότερο χρήσιμα στις ομάδες που εργαστήκαμε, παρουσιάζονται σε αυτήν την ενότητα.

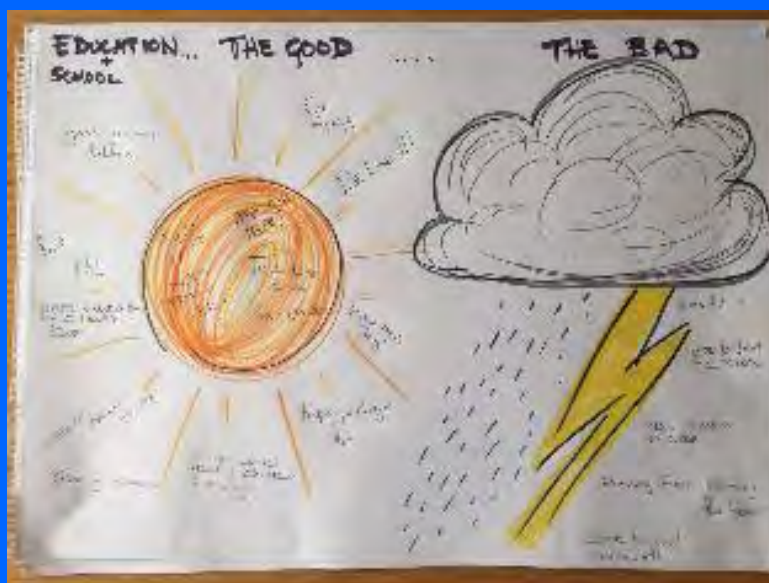
α) Χαρτογράφηση της Κοινότητας: Αυτή ήταν η πιο δημοφιλής δραστηριότητα και λειτούργησε σε ομάδες με όλα τα είδη των καταστάσεων και ηλικιών.

Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες για να ζωγραφίσουν ένα χάρτη της κοινότητάς τους με όλες τις υπηρεσίες, τα σπίτια, τους χώρους λατρείας τα καταστήματα, τα εστιατόρια κ.λπ. Έπειτα θα γράψουν σε ροζ «χαρτάκια» 'post its' τα πράγματα που τους αρέσουν στην κοινότητά τους και να τα κολλήσουν στον χάρτη τους. Σε

κίτρινα χαρτάκια 'post its' θα γράψουν τα πράγματα που δεν τους αρέσουν και τα πράγματα που θεωρούν ότι λείπουν από την κοινότητά τους και να τα κολλήσουν στον χάρτη. Η συζήτηση στην ομάδα και η ανατροφοδότηση θα δείξουν τις δυνατότητες και τις προκλήσεις: Ζητείται από τους συμμετέχοντες, έναν προς έναν, να μιλήσουν για ένα θετικό μέρος ή εμπειρία που έχουν χαρτογραφήσει και πώς αυτά τα πράγματα τους κάνουν να αισθάνονται ευτυχισμένοι, υγιείς και ασφαλείς στις κοινότητές τους. Μετά από κάθε παράδειγμα, οι διαμεσολαβητές ρωτούν εάν κάποιος έχει ορισμένες δυσκολίες σε κάποιο σχετικό ζήτημα. Εάν ναι, τότε αυτό συζητείται με την ομάδα, εάν όχι τότε συζητείται κάποια άλλη δυσκολία. Έπειτα η ομάδα, βοηθά στον εντοπισμό του τι μπορούμε να μάθουμε από τη θετική εμπειρία για να βελτιώσουμε την δύσκολη κατάσταση. Στο τέλος, η ομάδα θα έχει ακούσει τις εμπειρίες όλων των κοινοτήτων, τόσο τις θετικές όσο και τις αρνητικές. (@Άρθρο 12)

Κουτί 10: Παραδείγματα δραστηριοτήτων που υιοθέτησαν οι ομάδες του PEER για να εξυπηρετήσουν τους δικούς τους τρόπους εργασίας

Στην Κύπρο, οι ομάδες απόλαυσαν τη χρήση του εκπαιδευτικού εγχειριδίου ως εργαλείο για μερικές από τις δραστηριότητες όπως η χαρτογράφηση και το αερόστατο ζεστού αέρα. Ακολουθώντας αυτές τις δραστηριότητες τους ενέπνευσαν να δημιουργήσουν τις δικές τους δραστηριότητες, για παράδειγμα τη χρήση εικονογραφήσεων ηλιαχτίδων και γκρίζων σύννεφων που υποδείκνυαν τα θετικά και αρνητικά του θέματος. Μέσα από αυτό το έργο ήταν σε θέση να έχουν σημαντικές συζητήσεις και επικοινωνιατικούς διαλόγους.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΟΥ

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε 3 ομάδες και τους ζητήθηκε να δημιουργήσουν ένα χάρτη από τα πράγματα που τους περιβάλλουν, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών χώρων. Δόθηκε στα παιδιά ένα χαρτί με πίνακες, πένες, εικονογραφήσεις (σχολείο, σπίτια, παραλία, παιχνιδότοπος, εκκλησία) και φατσούλες (χαρούμενη, λυπημένη, θυμωμένη) για να

εκφράσουν τα αισθήματά τους σε σχέση με τις γεωγραφικές περιοχές. Ένας εκπρόσωπος της ομάδας παρουσίασε το χάρτη και εξήγησε τις επιλογές.

β) Η Τούρτα

Ο καθένας από εμάς έχει επιθυμίες, απολαύσεις, ζει και επιθυμεί να χαλαρώσει με τις χαρούμενες στιγμές και μερικές φορές θέλουμε να αλλάξουμε κάτι γύρω μας. Σε ένα χαρτί σε σχήμα τούρτας, οι συμμετέχοντες ολοκλήρωσαν τις προτάσεις: «Θέλω...», «Είμαι ευτυχισμένος/η κάθε μέρα επειδή...», «Η πιο όμορφη μέρα στην ζωή μου ήταν όταν...», «Θα άλλαζα

γύρω μου...». Οι συμμετέχοντες της ομάδας, μοιράστηκαν τις τούρτες τους και συζήτησαν τις απαντήσεις τους. Αυτή η δραστηριότητα είχε χρησιμοποιηθεί στην Ρουμανία όπου: «Η δραστηριότητα μας βοήθησε να κατανοήσουμε τι σκέφτονται οι συμμετέχοντες για τον κόσμο και για τον εαυτό τους και προσφέρθηκε ως σημείο εκκίνησης για τη συζήτηση προβλημάτων και πώς μπορούμε να μετατρέψουμε το πρόβλημα σε κάτι καλό

γ) Τεράστιο παζλ

Δόθηκε σε κάθε μέλος της ομάδας ένα κομμάτι παζλ φτιαγμένο από χαρτί στο οποίο έγραψε ένα ζήτημα που θεωρεί σημαντικό. Μαζευτήκαμε όλοι και συναρμολογήσαμε όλα τα κομμάτια του παζλ μαζί. We all gathered together and put all the pieces of the puzzle together. Τότε είχαμε μια ολοκληρωμένη εικόνα για το τι ενδιαφέρει το κάθε μέλος της ομάδας. Οι συμμετέχοντες ήταν σε θέση να δουν ότι αν και είναι διαφορετικοί και προέρχονται από διαφορετικά περιβάλλοντα με διαφορετικές εμπειρίες, έχουν κοινά

σημεία και αυτό ενδυναμώνει την ομάδα. Αυτή η δραστηριότητα μας βοήθησε να επιλέξουμε το πρόβλημα του ενδιαφέροντος για όλη την ομάδα. Μια άλλη εκδοχή αυτής της δραστηριότητας ήταν η χρησιμοποίηση μπλουζών αντί των κομματιών παζλ.

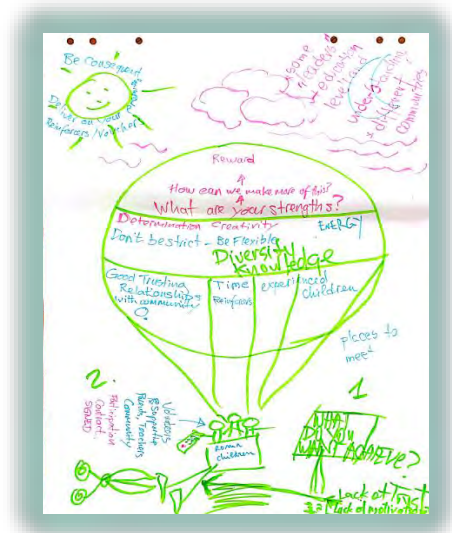
δ) Ο Περίπατος του Σεβασμού

Σε μια μικρή ομάδα, περπατήστε γύρω από το κτίριο της κοινότητας, του σχολείου, στη γειτονιά ή στην πόλη. Καθώς περπατάτε, αποθανατίστε σημαντικά τοπία με φωτογραφίες ή βίντεο. In a small group, take a walk around your community building, school, neighbourhood or town. As you walk, record significant places with photos or video. Βεβαιωθείτε ότι η τοποθεσία εκκίνησης και η τοποθεσία τερματισμού είναι κάπου όπου νιώθετε σεβασμό Όπου πηγαίνετε ρωτάτε τον εαυτό σας:

- ✓ Εκλαμβάνω σεβασμό εδώ;
- ✓ Τα δικαιώματά μου τυγχάνουν σεβασμού εδώ;
- ✓ Πού και ποιος με βοηθά να αισθάνομαι εκτίμηση;
- ✓ Τι χρειάζεται αν αλλάξει εδώ, έτσι ώστε να νιώθω σεβασμό; [[@O_Lark](#) [@TravellingAhead](#)]

ε) Το Παιχνίδι του Αερόστατου

Ζητήστε από την ομάδα να ζωγραφίσει ένα αερόστατο ζεστού αέρα. Χρειάζεται να είναι αρκετά μεγάλο για να μπορούν να γράψουν επάνω και να περιλαμβάνει το αερόστατο, το καλάθι και τα σχοινιά να είναι δεμένα στο έδαφος, ο ήλιος στον ουρανό και άνεμος που μπορεί να φυσά εκτός πορείας. Γράψε στον ήλιο το θέμα για το οποίο θέλεις να εργαστούν τα παιδιά. Στο καλάθι, πρέπει να γράψουν ή να ζωγραφίσουν τα άτομα με τα οποία θα συνεργαστούν για να βοηθήσουν τα παιδιά και τις οικογένειες που ζουν στην κοινότητά τους. Στα δεμένα σχοινιά, γράψτε τις απαγορεύσεις που εμποδίζουν το αερόστατο να πετάξει. Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζουν και ποιες μπορεί να είναι οι νέες προκλήσεις. Μέσα στο αερόστατο, γράψτε τι χρειάζεται να υπάρχει για να πετάξει το αερόστατο και για τη βελτίωση της κατάστασης των παιδιών και των οικογενειών τους. Μόλις ζωγραφιστούν

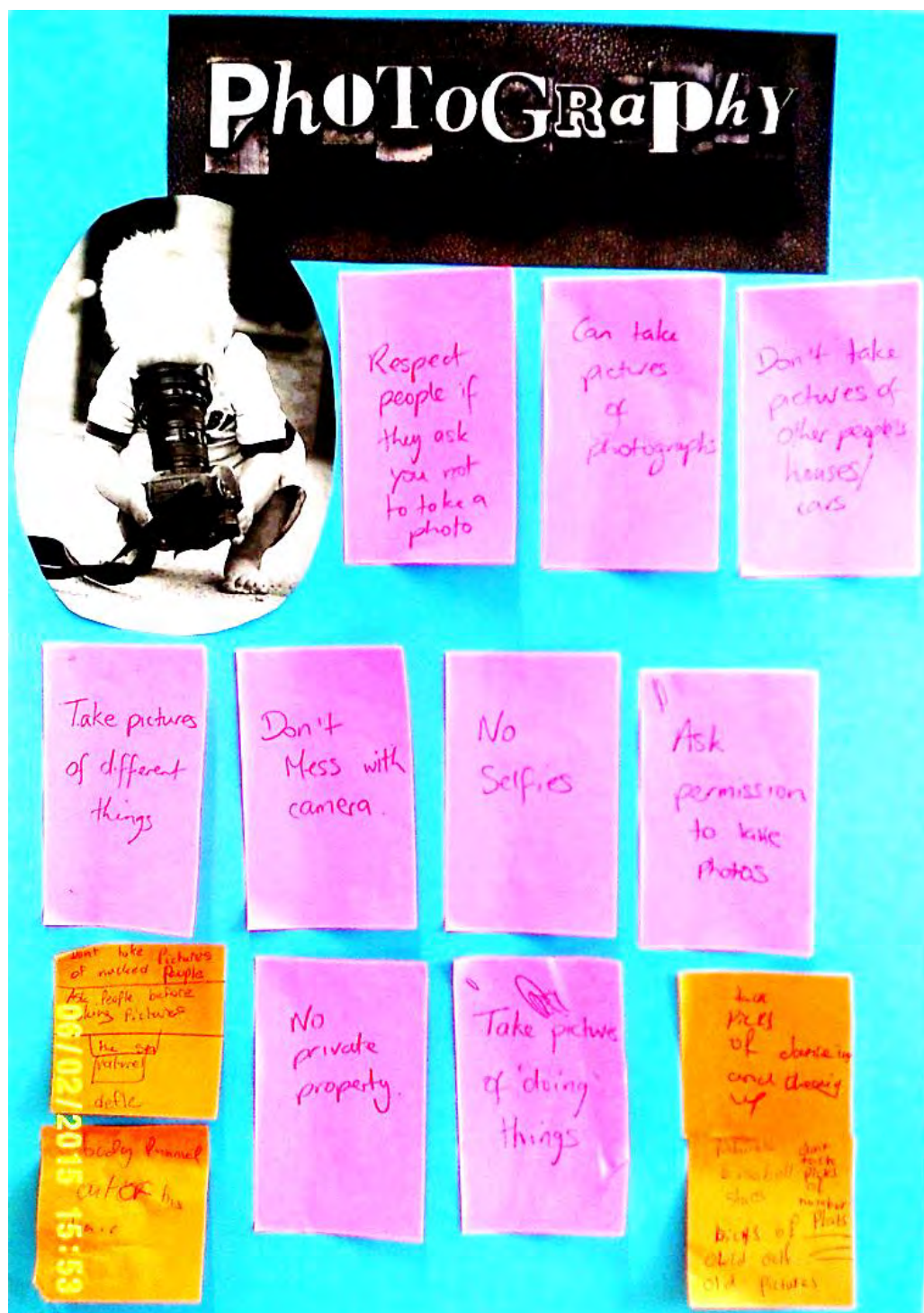

τα μπαλόνια, χρησιμοποιήστε τα για συζήτηση σχετικά με το πώς σχεδιάζουν να επιτύχουν το στόχο τους.

στ) Φωτογράφιση Φωνής

Στην Ιρλανδία, τρεις ομάδες παιδιών νομάδων ηλικίας 10-12 ετών, από δύο δημοτικά σχολεία (25 παιδιά) έχουν συμμετάσχει στις δραστηριότητες PAI, στο πιλοτικό στάδιο του. Κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων, δόθηκε σε κάθε παιδί φωτογραφική μηχανή μιας χρήσης και τους ζητήθηκε να φωτογραφίσουν κάτι που είναι καλό στη ζωή τους/τα κάνουν ευτυχισμένα και πράγματα που θα ήθελαν να αλλάξουν/τους προκαλούν λύπη. Καθορίσαμε γραπτούς βασικούς κανόνες για την λήψη των φωτογραφιών και τα παιδιά φωτογράφησαν κατά τη διάρκεια του σαββατοκύριακου. Συνολικά μαζέψαμε περισσότερες από 500 φωτογραφίες! Εργαστήκαμε με κάθε παιδί ξεχωριστά, κοιτάζοντας τις φωτογραφίες του και διαλέξαμε 5 πράγματα που είναι καλά στην ζωή του και 5 πράγματα που θα ήθελε να αλλάξει και να νιώθει άνετα να το μοιραστεί με την υπόλοιπη ομάδα². Έπειτα, τα παιδιά χρησιμοποίησαν τις φωτογραφίες τους για να συζητήσουν την κατανόηση και τις εμπειρίες τους και για να δημιουργήσουν μια αφίσα για τα θέματα που επιλέχτηκαν.

² Αυτή η μέθοδος βασίζεται στη δουλειά του Luttrell, W (2010) Μια φωτογραφική μηχανή είναι μεγάλη ευθύνη – ο φακός για την ανάλυση των οπτικών φωνών των παιδιών, *Visual Studies*, vol 25, Issue 3, 224-237

Ζ) Εμπειρία του Ποταμιού της Ζωής

Αυτή είναι μία προσέγγιση για να καταγράψετε τις εμπειρίες των νέων ατόμων οπτικά και με τρόπους που διασφαλίζουν ότι οι εμπειρίες και οι οπτικές γωνίες τους κατανοούνται μέσα από αληθινές συγκυρίες. Το οπτικό αυτο-παθητικό εργαλείο αφήγησης χρησιμοποιείτε καλύτερα σε αλληλεπιδράσεις ένας προς έναν.

Απαραίτητα υλικά: Ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί, χρωματιστοί μαρκαδόροι.

Η διαδικασία ξεκινά με τον ερευνητή και το νεαρό άτομο να μιλούν για το επικείμενο θέμα. Για παράδειγμα ο ερευνητής μπορεί να ρωτήσει το νεαρό άτομο για την τρέχουσα κατάσταση (π.χ. για το ότι βρίσκεται σε εναλλακτικής μορφής φροντίδα) και για το πως νιώθει για αυτό. Το νεαρό άτομο μπορεί να ξεκινήσει να καταγράφει αυτές τις πληροφορίες στο χαρτί. Ο ερευνητής μπορεί τότε να ρωτήσει γιατί το νεαρό άτομο βρέθηκε κάτω από αυτή την φροντίδα και το νεαρό άτομο καταγράφει ξανά τα συναισθήματα του τα οποία είναι τα πιο σχετικά στο ποτάμι της εμπειρίας. Για παράδειγμα μπορεί να πει ότι η μητέρα του είχε προβλήματα με την συμπεριφορά τους. Ο ερευνητής μπορεί τότε να ερευνήσει κάποιους από τους λόγους σε περισσότερο βάθος, για παράδειγμα με το να ρωτήσει πότε ξεκίνησε αυτό και να προσπαθήσει να βρει τους υποκινούμενους λόγους. Η διαδικασία συνεχίζεται με τον ερευνητή να προσπαθεί συνέχεια να καταλάβει τους λόγους για τους οποίους συνέβησαν τα πράγματα.

Τι γίνεται αν το νεαρό άτομο δεν θέλει να καταγράψει τίποτα στο χαρτί;

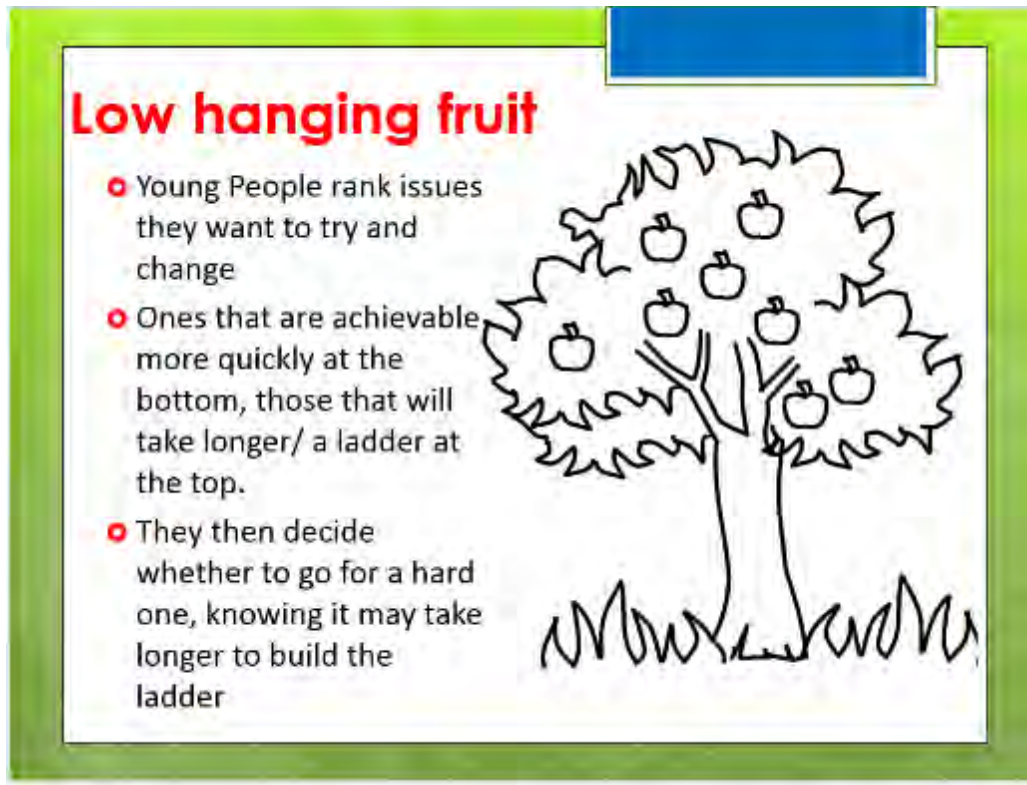
Αυτό συμβαίνει συχνά καθώς τα νεαρά άτομα είναι συνήθως πιο συγκεντρωμένα στο να διηγούνται την ιστορία τους αντί να την καταγράψουν. Σε αυτές τις περιπτώσεις ο ερευνητής μπορεί να καταγράψει τις πληροφορίες με την άδεια του νεαρού ατόμου. Στο τέλος η ιστορία θα φτάσει στην αρχή της, (στην πηγή του ποταμού) η οποία μπορεί να είναι η γέννηση του νεαρού ατόμου ή ίσως η συγκεκριμένη ηλικία στην οποία ξεκίνησε η δυσκολία. Είναι σημαντικό να συμπεριληφθούν συναισθήματα στο ποτάμι των εμπειριών, για παράδειγμα με την χρήση χαρούμενων, λυπημένων ή θυμωμένων προσώπων.

Ο ρόλος του ερευνητή ή διαμεσολαβητή είναι να προσκαλέσει το νεαρό άτομο να αφηγηθεί την ιστορία του με ερωτήσεις όπως: πες μου περισσότερα για το τί έγινε, πως ένιωσες για αυτό κτλ. Αυτή η μέθοδος είναι επίσης βοηθητική για το νεαρό άτομο για να μπορέσει να αντιληφθεί την κατάσταση του και να την καταλάβει ολιστικά. Ο ερευνητής μπορεί να ενθαρρύνει το νεαρό άτομο να σκεφτεί ολόκληρο το ποτάμι των εμπειριών με το να ρωτήσει «Πως νιώθεις κοιτώντας πίσω στις εμπειρίες σου όλων αυτών των χρόνων» ή «Τί βλέπεις εδώ το οποίο σε έχει φέρει στο σημείο που είσαι σήμερα» Και ίσως: «Αν βοηθούσες ένα άλλο άτομο στο ξεκίνημα του ταξιδιού του τί θα έκανες για να τους στηρίξεις ή να το κάνεις διαφορετικό για αυτούς» (Βλέπε Percy-Smith and Walsh, 2006).

4.4 Επιλέγοντας και Επανεξετάζοντας

Τα ακόλουθα εργαλεία ήταν χρήσιμα για τον οραματισμό και την ιεράρχηση, την εξέταση ή την λήψη αποφάσεων. Το Κουτί 11 δίνει παραδείγματα τους πως τα χρησιμοποιήσαμε έμπρακτα.

A) Φρούτα σε Χαμηλά Κλαδιά

B) Ναι, Όχι, Ίσως

Τοποθετήστε χαλάκια στο δωμάτιο με τις λέξεις 'ναι', 'όχι', 'ίσως' γραμμένες πάνω. Ρωτήστε τα παιδιά οποιαδήποτε closed ερώτηση και μετά ζητήστε τους να θέσουν ερωτήσεις με εισηγήσεις για δράσεις ή θεματικές ενότητες. Ζητήστε από τα παιδιά να πάνε να σταθούν πάνω στο χαλάκι που αντανακλά την γνώμη τους. Καταγράψτε σύντομα το πως έχουν κατανεμηθεί στο δωμάτιο και μετά χρησιμοποιείστε ένα φανταστικό (ή αληθινό μικρόφωνο) για να συλλέξετε τις γνώμες τους σε κάποιο χώρο που να είναι ορατές από όλους (Burton, Stephens and Dow 2010 p. 108 [i](#)).

Γ) Ψηφοφορία

Για να ιεραρχήσετε τις ιδέες της ομάδας, χρησιμοποιείστε οποιοδήποτε υλικό έχει ήδη δημιουργηθεί ή γράψτε αυτές τις ιδέες σε διαφορετικές καρτέλες. Σκορπίστε αυτές τις ιδέες στην αίθουσα και δώστε στο κάθε παιδί τρία αυτοκόλλητα/ τρεις ψήφους. Ζητήστε τους να ψηφίσουν τα τρία πιο σημαντικά για αυτούς θέματα. Μετά συζητήστε με την ομάδα πως να υλοποιήσετε τα πιο δημοφιλή.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα φάσμα εργαλείων και δράσεων για να εξετάσετε ένα θέμα σε μεγαλύτερο βάθος. Είναι κάποιες φορές καλύτερα να χρησιμοποιήσετε απτή ή οπτική ιεράρχηση πριν την συζήτηση. Τα παραδείγματα συμπεριλαμβάνουν:

Δ) Τη γραμμή της συζήτησης

Ο διαμεσολαβητής ζωγραφίζει μια απτή γραμμή που από την μία άκρη στέκονται τα άτομα αν συμφωνούν τελείως και από την άλλη εάν διαφωνούν τελείως. Ο διαμεσολαβητής εξηγεί ότι ο καθένας θα πρέπει να τοποθετηθεί στην γραμμή σε σχέση με το πόσο συμφωνεί ή διαφωνεί. Ο διαμεσολαβητής τότε διαβάζει μεγαλόφωνα τα θέματα από την προηγούμενη συζήτηση. Τα άτομα μπορούν να κληθούν να περιγράψουν σε πιο κομμάτι της γραμμής βρίσκονται και τί τους έκανε να βρεθούν εκεί. Η άσκηση μπορεί να επεκταθεί σε συζήτηση του πως η ομάδα θα μπορούσε να αλλάξει για να φέρει όλα τα άτομα κοντά, ή για να καταλάβουμε το γιατί τα άτομα έχουν διαφορετικές προτεραιότητες.

Κουτί 11, μέρος 1: Παραδείγματα του πως οι ομάδες PEER ιεράρχησαν και έλαβαν αποφάσεις

Πού Στεκόμαστε

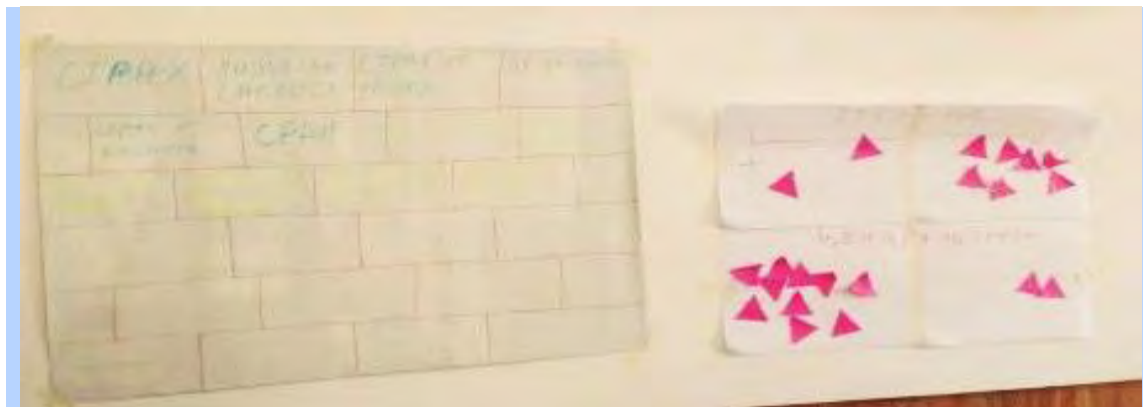
Νεαροί διαμεσολαβητές χρησιμοποίησαν αυτή την συνεχιζόμενη άσκηση για να δουλέψουν με μια μεγάλη ομάδα 25 ατόμων στην Αγγλία. Αυτή η άσκηση είχε επιτυχία καθώς τα άτομα μπορούσαν να δείξουν τις σκέψεις τους χωρίς να χρειαστεί να μιλήσουν. Επίσης βοήθησε τα άτομα να φέρουν τις ιδέες τους πιο κοντά.

Στο τέλος επέλεξαν τέσσερα θέματα επειδή δεν μπορούσαν να συμφωνήσουν, όμως η γραμμή της συζήτησης τους βοήθησε να μουν σε ομάδες. Η κάθε ομάδα μετά σχεδίασε μία ερευνητική έρευνα πάνω στα τέσσερα ξεχωριστά θέματα.

Τοίχος Φραγμός

Αυτή είναι μια φωτογραφία από την εργασία στην Βουλγαρία όπου δουλέψαμε με μια ομάδα από 13 κοριτσάκια 12 ετών. Στην φωτογραφία μπορείτε να δείτε το τοίχος φραγμό. Σε συνδυασμό με το «Ποτάμι της Ζωής», βοήθησε τα νεαρά κοριτσάκια να αναγνωρίσουν, να συμφωνήσουν και να ιεραρχήσουν τα εμπόδια που αντιμετώπιζαν στην προσπάθειά τους να νιώσουν ότι συμπεριλαμβάνονται και τους αποδέχονται στην πόλη που ζουν, με το να γράψουν τα πιο σημαντικά εμπόδια για αυτές στο κέντρο του τοίχου.

Αυτές οι ασκήσεις δεν βοήθησαν μόνο στην κατονομασία και στην διευθέτηση των εμποδίων αλλά έκαναν χώρο για την εκμυστήρευση ευαίσθητων καταστάσεων για τα νεαρά άτομα επειδή κάποια από τα πράγματα που έγραψαν στα τούβλα ήταν τα δικά τους συναισθήματα τα οποία τις εμπόδιζαν από το να είναι πιο δραστήριες στις κοινωνίες τους (π.χ. ο φόβος και η ντροπή).

Ε) Μια καταιγίδα ιδεών

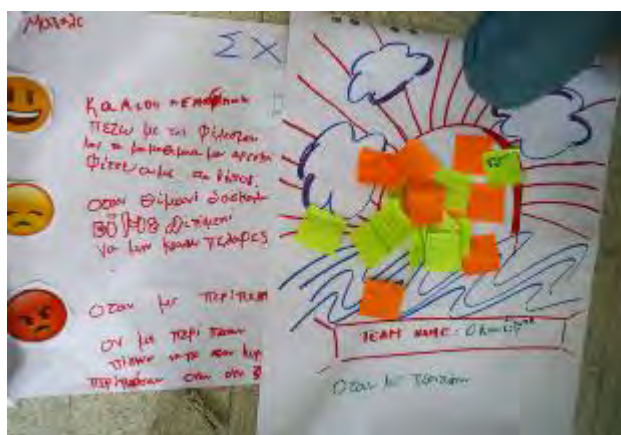
Κάνετε μια σύντομη υπενθύμιση στην ομάδα του τί έκαναν την προηγούμενη βδομάδα, ενθαρρύνοντας τα άτομα να μοιραστούν το τί είδαν, τί έκαναν, πως ένιωσαν και τί άκουσαν. Αν έχετε ηχογραφήσεις ή φωτογραφίες από την δουλειά που έχετε κάνει μέχρι τώρα ανατρέξτε σε αυτές. Μετά, σε μικρές ομάδες αν αυτό είναι δυνατό, ζητήστε από τα νεαρά άτομα να βάλουν αυτά που έμαθαν σε σειρά προτεραιότητας σε σημειώσεις post-it ή ζωγραφιές: Δυσκολίες για τις οποίες έμαθαν σε μπλε ή γκριζο όπως την βροχή, Καλές ιδέες που μπορούν να φέρουν την αλλαγή σε πορτοκαλί, Άλλες πληροφορίες σε λευκό. Ζητήστε από την ομάδα να μοιραστεί τις ιδέες με την συλλογική ομάδα και μαζί φτιάξτε ένα κολλάζ με τον ήλιο να ανατέλλει μέσα από την καταιγίδα.

Κουτί 11, μέρος 2: Παραδείγματα του πως οι ομάδες PEER ιεράρχησαν και έλαβαν αποφάσεις

Ήλιος μέσα από την Καταιγίδα

Βασισμένοι σε αυτές τις ιδέες μια ομάδα από την Κύπρο έφτιαξε τον δικό της τρόπο επανεξέτασης. Χώρισαν τα παιδιά σε τρεις ομάδες (με την κάθε ομάδα να έχει 5 με 6 παιδιά) και συζήτησαν για τις τοποθεσίες τις οποίαν είχαν αναγνωρίσει στην προηγούμενη συνάντηση και τα συναισθήματα τα οποία είχαν εκφράσει χρησιμοποιώντας φατσούλες. Το σχολείο, η γειτονιά και το σπίτι είχαν συσχετιστεί περισσότερο με συναισθήματα θλίψης και θυμού.

Η κάθε ομάδα επέλεξε μία από αυτές τις τοποθεσίες και χρησιμοποιώντας χρωματιστά post-it ανάλυσαν τα εμπόδια και τις λύσεις για κάθε προβληματική κατάσταση που αναγνωρίστηκε. Χρησιμοποιώντας την τεχνική της καταιγίδας των ιδεών λύσεις κάθε είδους τοποθετήθηκαν σε ένα κομμάτι χαρτί πάνω στις ακτίδες του ήλιου. Η συζήτηση σε κάθε ομάδα διευκολύνθηκε από τους διάφορους εκπαιδευτές. Ακολούθως, ο εκπρόσωπος μιας ομάδας μίλησε για την ζωγραφιά και τις επιλογές τις οποίες έκαναν.

ΣΤ) Όποιος συμφωνείΝα κινηθεί!

Αυτό το παιχνίδι μοιάζει λίγο με τις μουσικές καρέκλες³ (προσαρμοσμένο από ένα παιχνίδι που λέγεται όπου φυσάει ο άνεμος). Μπορεί να βοηθήσει μια ομάδα να ακούσει και να δει τις ιδέες του καθενός ενώ βρίσκονται σε κίνηση. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για διασκέδαση. Σχηματίστε ένα κύκλο με όλα τα άτομα και μετά ζητήστε από ένα άτομο να μπει στην μέση του κύκλου. Αφαιρέστε μία από τις καρέκλες. Μετά δώστε κάποια καθοδήγηση προς το θέμα συζήτησης για παράδειγμα προτεραιότητες για το τί θέλουμε να αλλάξουμε/ λύσεις που νομίζουμε ότι θα δουλέψουν, όμως και ποια άτομα μπορούν να βοηθήσουν/ πράγματα που μας αρέσει να κάνουμε.

Το άτομο που στέκεται στην μέση του κύκλου λέει «**όποιος συμφωνεί...** (και αναφέρει το σχετικό θέμα)... **Να Κινηθεί!**» Και όποιος συμφωνεί αλλάζει θέση. Για παράδειγμα, «**όποιος συμφωνεί...** ότι χρειαζόμαστε καλύτερο φαγητό στο σχολείο... **Να Κινηθεί!**» Το άτομο που θα μείνει στην μέση τότε μοιράζεται την δική του ιδέα και το παιχνίδι συνεχίζεται. Παρακαλώ σημειώστε ότι αν κάποιος αισθάνεται άβολα που έχει μείνει στην μέση μπορεί να ζητήσει από έναν εθελοντή να ανταλλάξει θέμα μαζί του.

4.5 Ερευνώντας το θέμα σας

Σε κάποια προγράμματα PEER, παιδιά Ρομά ή νεαρά άτομα έχουν επιλέξει την έρευνα σαν ένα τρόπο να ανακαλύψουν τις εμπειρίες άλλων νεαρών ατόμων με τα θέματα τα οποία τους αφορούν.

Έχουμε:

³ You can also do it with a parachute/tarpaulin/sheet outside, make everyone hold the edge of the sheet and then throw it up and run under. The last person to be back holding the edge is the person who speaks next.

- Περπατήσει και πάρει συνεντεύξεις από κόσμο στον δρόμο
- Μοιράσει έρευνες για να συμπληρώσει ο κόσμος
- Φτιάξει βίντεο με συνεντεύξεις από γνωστά μας άτομα
- Κάνει συνεντεύξεις σε νεαρά άτομα μέσω του Skype

Έχουμε σκεφτεί πέντε σημεία αναφοράς για την διεξαγωγή της έρευνας:

1. Ποιόν να ρωτήσω?

Έχουμε απευθύνει ερωτήσεις σε:

- Παιδιά και νεαρά άτομα
- Γονείς και μέλη της κοινότητας
- Εργασιακούς υποστηρικτές και οργανισμούς
- Άτομα που παίρνουν αποφάσεις που μας επηρεάζουν

Σκεφτείτε το πως να επικοινωνήσετε με αυτά τα άτομα και τις άδειες που χρειάζεστε

2. Ποιες πληροφορίες πρέπει να δοθούν?

Ενημερώσαμε τον κόσμο με τον οποίο ήρθαμε σε επαφή σχετικά με:

- Το ποιοι είμαστε, ποιοι είναι οι στόχοι της έρευνας και το πως θα χρησιμοποιήσουμε τις ιδέες τους
- Πως να μας δώσουν την συγκατάθεση τους και το πως μπορούν να αλλάξουν γνώμη για την συμμετοχή τους – μπορεί να χρειαστείτε γονική συναίνεση για την συμμετοχή μικρότερων παιδιών
- Πως θα τους προστατέψουμε – με το να κρατήσουμε τις απαντήσεις τους εμπιστευτικές ή να αναφέρουμε ανησυχίες σε τρίτα άτομα αν κάποιος βρίσκεται σε κατάσταση που εγκυμονεί κινδύνους

Δώστε πληροφορίες πρώτα και μετά πάρτε την συναίνεση

3. Ποιες ερωτήσεις να θέσετε;

Ρωτήσαμε για τα ακόλουθα θέματα:

- εμπειρίες
- προσπέλαση δυσκολιών
- λύσεις ή συμβουλές

Δοκιμάστε να ρωτήσετε ερωτήσεις μέσα στην δική σας ομάδα πρώτα και μετά επιλέξτε αυτές που δούλεψαν καλύτερα

4. Πως να θέσετε τα ερωτήματα;

Ζητήσαμε από άτομα να:

- Συμμετέχουν μόνα τους, με ένα φίλο τους ή σε ομάδες
- Μοιραστούν τις ιδέες τους μέσω του διαλόγου, της ζωγραφικής, του παιχνιδιού ή τους γραψίματος

Μας συναντήσουν αυτοπροσώπως ή στο διαδίκτυο

Είναι βοηθητικό να ζητήσετε από τα άτομα να μιλήσουν για τον εαυτό τους και τις θετικές τους εμπειρίες για να νιώσουν άνετα

5. Πως να μοιραστείτε τις απαντήσεις;

Μπορείτε να μοιραστείτε τις απαντήσεις:

- Μέσα στην ομάδα σας, με τον διάλογο, την παρακολούθηση μαγνητοσκοπημένου ή ηχογραφημένου υλικού ή με την ανάγνωση των αποτελεσμάτων
- Με τους συμμετέχοντες είτε με το να φτιάξετε μία έκθεση με το να τους ξανασυναντήσετε
- Με οποιοδήποτε που μπορεί να επιφέρει τις αλλαγές που θέλετε

Αν έχετε υποσχεθεί εχεμύθεια πρέπει να αλλάξετε τα ονόματα, τις τοποθεσίες ή οποιεσδήποτε άλλες λεπτομέρειες

Να θυμάστε ότι οποιαδήποτε από τις δράσεις στην Ενότητα 4 αυτού του Εγχειριδίου μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν μέρος της έρευνας. Έχουμε αναγνωρίσει ότι οι συνεντεύξεις είναι ιδιαίτερα χρήσιμες για τις οποίες οι ερωτήσεις βρίσκονται στο Κουτί 12.

Box 12: Ερωτήσεις για συνεντεύξεις

- Τί έχετε κάνει για το οποίο είστε περήφανοι... (Π.χ. να βοηθήσετε ένα νεαρό άτομο να πετύχει τους στόχους τους οποίους προσπαθούμε να επιτύχουμε εμείς)
- Τί έχετε κάνει το οποίο έχει πετύχει... (Π.χ. να υποστηρίξετε νεαρά άτομα να φέρουν την αλλαγή)
- Ποιος έκανε τί?
- Τί έχετε μάθει?
- Τί θα κάνατε διαφορετικά?
- Ποια μηνύματα θα θέλατε να δώσετε σχετικά με αυτό το θέμα για να βοηθήσετε άλλα νεαρά άτομα?

Μπορείτε να βρείτε περισσότερες συμβουλές για την εμπλοκή των νεαρών ατόμων στην έρευνα εδώ:

http://www.savethechildren.org.uk/sites/default/files/docs/So_you_want_to_involve_children_in_research_SC_2004_1.pdf

4.6 Προετοιμασίες για Δράση

Πολλά παραδείγματα δραστηριοτήτων προετοιμασίας για δράση (το Βήμα 4 των Μαγικών 6) έχουν χρησιμοποιηθεί για το PEER. Ένας ξεχωριστός οδηγός ενημέρωσης για δράση είναι διαθέσιμος στο www.PEERaction.eu.

Οι δραστηριότητες που ήταν πιο χρήσιμες για τις προετοιμασίες για δράση συμπεριλαμβάνουν:

1. Πλέγματα Δράσης

Στόχος: Να εξεταστούν οι πιθανές λύσεις οι οποίες έχουν μοιραστεί ή ειπωθεί από άλλα άτομα, για να αξιολογηθεί το πού νομίζουν ότι υπάρχουν ρεαλιστικές και εφαρμόσιμες δράσεις.

Η ομάδα ακούει τις διαφορετικές απόψεις των μελών της σχετικά με το ποιες ιδέες είναι ρεαλιστικά εφαρμόσιμες βασισμένοι στις πληροφορίες που έχουν μαζέψει. Μετέπειτα αποφασίζουν σαν σύνολο σε μία δραστηριότητα για προγραμματισμό. Σε μικρές ομάδες δημιουργείται ένα πλέγμα δράσης για να δείξει όλα τα μικρά βήματα που πρέπει να λάβουν μέρος για να διεκπεραιωθεί η προετοιμασία, πως να επιτευχθεί, ποιος πρέπει να συμπεριληφθεί και σε ποιο χρονικό διάστημα. Οι συμμετέχοντες κάνουν μια βόλτα του δωματίου για να δουν τις διαφορετικές ιδέες. Άν υπάρχουν πολλές ιδέες για τον χρόνο που διαθέτετε μπορείτε να ψηφίσετε τις ιδέες που θα προχωρήσετε πρώτες.

- Παράδειγμα: Τα νεαρά άτομα ΚΑΤΟΝΟΜΑΖΟΥΝ την δράση που θέλουν να λάβουν: Ένα κοινοτικό διαγωνισμό ταλέντων. Μετά σκέφτονται τα μικρότερα βήματα όπως αυτά στο πιο κάτω grid.

Μικρά WHATs	ΠΩΣ	ΠΟΙΟΣ	ΠΟΤΕ
Κράτηση Χώρου	Ζητήστε την αίθουσα του Κοινοτικού Συμβουλίου		Σήμερα
Διαφήμιση	Facebook	Ο Δημήτρης	Την ερχόμενη βδομάδα
Προσκλήσεις	Χειροποίητες αφίσες και φυλλάδια	Από την Χλόη στα μέλη της κοινότητας	Την ερχόμενη βδομάδα
Φαγητό	Ρωτήστε τους γονείς	Όλοι	Αυτή την βδομάδα

[Jill@Article12.org, @O_Lark]

A) Χνάρια

Στόχος: Να εξετάσετε μια ολόκληρη ομάδα ή να επικεντρωθείτε σε συγκεκριμένες θεματικές και να εκτιμήσετε ποιες περαιτέρω ενέργειες χρειάζονται.

Πριν παρουσιάσετε την δραστηριότητα στα παιδιά, κόψτε ένα χαρτί ή σχεδιάγραμμα στο σχήμα ενός χναριού. Μπορεί να χρειαστούν 10 ή 15 τέτοια χνάρια για αυτό το εργαλείο. Παρουσιάστε την δραστηριότητα στα παιδιά. Ζητήστε τους να αναλογιστούν τον κύριο στόχο – δράση της ομάδας και να τον γράψουν σε μία κόλλα χαρτί .

Τοποθετήστε αυτό το χαρτί στο έδαφος σε ένα σημείο μακριά από τα παιδιά. Τα παιδιά θα πρέπει τώρα να τοποθετήσουν τα χνάρια ένα ένα, με το κάθε χνάρι να αντιστοιχεί σε ένα στάδιο της πορείας προς τον στόχο τους. Ζητήστε από τα παιδιά ποια πρακτικά βήματα μπορούν να πάρουν για να επιτύχουν τον στόχο τους. Για κάθε χνάρι που τοποθετείτε στο πάτωμα η ομάδα κάνει μια συζήτηση για το τί αντιπροσωπεύει το χνάρι, τί χρειάζεται να γίνει, πως μπορεί να επιτευχθεί η πρόοδος, τί θα κάνει ο καθένας κτλ. Μετά από τις δράσεις, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτή την δραστηριότητα για να εξετάσετε τί έχετε επιτύχει, ποια βήματα έχουν ή δεν έχουν υλοποιηθεί και τί πρέπει να κάνετε διαφορετικά την επόμενη φορά ή πόσο μακριά έχουν να ταξιδέψουν (Adapted from Lansdown and O’Kane, 2014 p. 22)

B) Η Εικόνα που μπορεί να βοηθήσει

Στόχος: Να εντοπίσετε τα εξωτερικά άτομα και πόρους που μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά να βρουν την ιδανική λύση και ταυτόχρονα να συμβάλουν στον μονοπάτι της αλλαγής τους.

Πρακτικές ασκήσεις : Κοιτάξτε τις αφίσες που έχουν ετοιμαστεί από την προηγούμενη ενότητα και επανεξετάστε τα θέματα. Στο χαρτί φτιάξτε μια λίστα με τα άτομα που θα συναντήσετε στο Μονοπάτι της Αλλαγής (αυτά που θα μπορούν να βοηθήσουν, αυτά που θα σταθούν εμπόδιο). Ζητήστε από τα παιδιά, σε ομάδες, να επιλέξουν και να σχεδιάσουν ένα από αυτά τα άτομα σε αφίσα και να προετοιμάσουν τρεις ερωτήσεις που θα ήθελαν να τους θέσουν.

The super-hero teacher

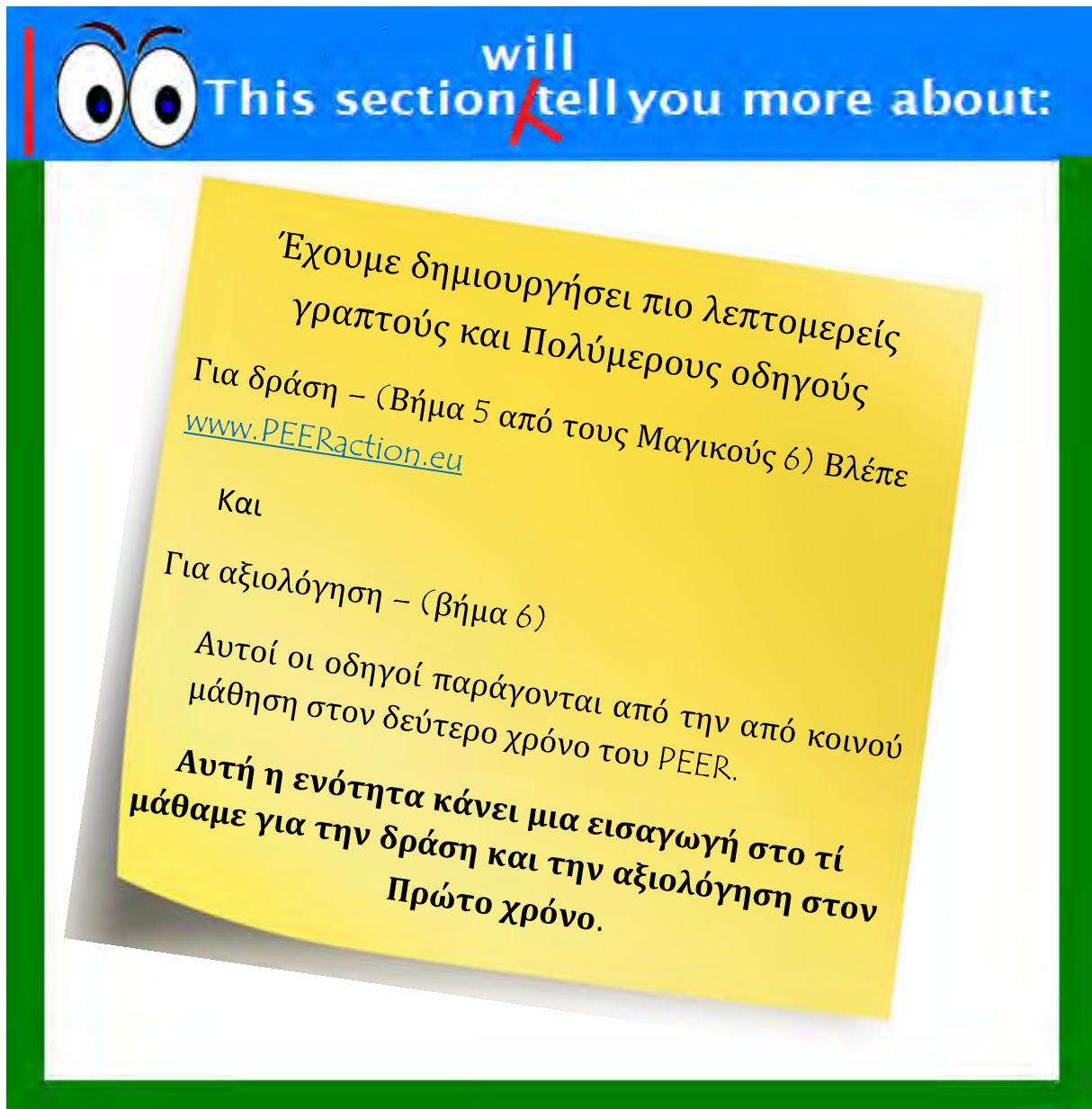

Γ) Σκετσάκι

Στόχος: Να εντοπιστούν και να εξασκηθούν λύσεις χρησιμοποιώντας σκετσάκια. Ζητήστε από την ομάδα να σκεφτεί ή να γράψει σενάρια εμπνευσμένα από το πραγματικό πρόβλημα που προσπαθούν να λύσουν.

- Καθορίζοντας τα κύρια χαρακτηριστικά (το ποιος) και τους κύριους μετόχους που έχουν ανακαλύψει στην προηγούμενη συνεδρία.
- Κάντε μια μικρή συζήτηση για εναλλακτικούς τρόπους συμπεριφοράς που θα ήθελαν να έχουν, ή συμπεριφορά που θα ήθελαν να αλλάξει σε άλλους.
- Γράψτε ένα μικρό κείμενο για διαλόγους, ή συνθέστε το σαν προχωράτε.
- Οποιοσδήποτε δεν θέλει να συμμετέχει, μπορεί να φωνάζει, να παρακολουθεί και να δίνει συμβουλές.
- Οποιοσδήποτε θέλει να σταματήσει το σκετσάκι μπορεί να φωνάζει «παγώνω».
- Όταν κάποιος φωνάζει «παγώνω», συζητήστε τί πάει καλά και τί θα μπορούσε να πάει ακόμα καλύτερα. Ποιος πρέπει να αλλάξει τί. Πρέπει να ζητήσει κάποιος να γίνει η αλλαγή?
- Όταν είναι έτοιμοι κάποιος φωνάζει «πάμε» και να κάνουν τα βήματα για να υλοποιηθεί η αλλαγή που θέλουν να γίνει.
- Όταν η ομάδα τελειώσει γράψτε μια μικρή περίληψη του ποιος πρέπει να κάνει τί.

5. Δράση, Αξιολόγηση, , Μοιράζοντας Μάθηση και Έλεγχος

will
This section tell you more about:

Έχουμε δημιουργήσει πιο λεπτομερείς γραπτούς και Πολύμερους οδηγούς

Για δράση – (Βήμα 5 από τους Μαγικούς 6) Βλέπε www.PEERaction.eu

Και

Για αξιολόγηση – (βήμα 6)

Αυτοί οι οδηγοί παράγονται από την από κοινού μάθηση στον δεύτερο χρόνο του PEER.

Αυτή η ενότητα κάνει μια εισαγωγή στο τί μάθαμε για την δράση και την αξιολόγηση στον Πρώτο χρόνο.

5.1 Δράση

Τα παιδιά, οι νέοι και οι ενήλικες που συμμετείχαν στον πρώτο χρόνο του PEER δραστηριοποιήθηκαν με διάφορους τρόπους. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι αυτός ο χρόνος ήταν ένας πιλοτικός χρόνος και γι' αυτό λάβαμε δράσεις με βάση την δική μας αντίληψη της συμμετοχής και των κοινοτήτων με τις οποίες δουλέψαμε. Κάποια νεαρά άτομα ανέφεραν ότι ανέπτυξαν τις ικανότητες τους και την αυτοπεποίθησή τους. "Άλλα μέλη

της ομάδας είχαν την ευκαιρία να γνωριστούν καλύτερα και να μάθουν πως να εργάζονται σαν ομάδα.

Πέραν από τις δικές τους ομάδες, κάποιες ομάδες του PEER πήραν δράση για να αλλάξουν τις δικές τους συνήθειες/ δραστηριότητες, στα σχολεία τους, στις δράσεις των παροχών υπηρεσιών και στην κυβερνητική πολιτική. Το Κουτί 13 δίνει κάποια παραδείγματα αυτής της δράσης.

Κουτί 13: Παραδείγματα δράσης που λήφθηκε τον Πρώτο Χρόνο

Στο Ηνωμένο Βασίλειο τα μέλη των ομάδων PEER χρησιμοποίησαν τις ερευνητικές εκθέσεις τους, τα κολλέγια τους για το φαγητό, τις μηχανές αυτόματης πώλησης, τους φορητούς υπολογιστές τους και τα πάσα του λεωφορείου. Τα μέλη των ομάδων PEER ανέφεραν ότι το φαγητό έχει τώρα βελτιωθεί. Επίσης, νεαρά μέλη της εδραιωμένης κοινότητας των Τσιγγάνων αποφάσισαν να μάθουν περισσότερα και να στηρίξουν τους νεοαφιχθέντες Ρομά. Έλαβαν δράση με το να δημιουργήσουν διασυνδέσεις μέσω εργαζομένων με άλλα άτομα και ομάδες παιδιών και νεαρών ατόμων για να καταγράψουν τις ανάγκες τους και να τις μεταφέρουν στην Αγγλική Κυβέρνηση.

Στην Ισπανία στην τοποθεσία 1, ο στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένα Κοινοτικό Κέντρο Αναψυχής, για το οποίο έπρεπε να λάβουν την επίσημη εκπαίδευση για επιμέλεια αναψυχής και να στήσουν ένα επίσημο οργανισμό νεολαίας.

Στην τοποθεσία 2, νεαρές γυναίκες Ρομά έβαλαν στόχο να στήσουν ένα οργανισμό για face-painting και σχεδιασμός φανέλας ο οποίος θα μπορεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του σε κοινοτικά φεστιβάλ και ιδιωτικές γιορτές (όπως γάμους κτλ.). Στην τοποθεσία 3, νεαροί Ρομά έβαλαν στόχο να συμμετέχουν ενεργά στο φεστιβάλ της γειτονιά τους με το να στολίσουν την γειτονιά τους και να προσφέρουν πολιτιστικά και παιδικά προγράμματα (τον Αύγουστο του 2016).

Δείτε το www.PEERaction.eu για περισσότερα βίντεο και ιστορίες για δράσεις που ολοκληρώθηκαν στο Πρόγραμμα PEER.

5.2 Αξιολόγηση

Ξεκινήσαμε το PEER με την χρήση ενός σκελετού και εργαλείων από τους Lansdown and O'Kane (2014 σελ. 20) , και επιπρόσθετα υλικά για την καταγραφή ομαδικών εργασιών και ατομικής προόδου που είχαν εισηγηθεί οι διαμεσολαβητές Ρομά και η ομάδα αξιολόγησης.

Το Κουτί 14 δείχνει παραδείγματα από την αξιολόγηση προόδου των ομάδων PEER, συμπεριλαμβανομένου και κάποιων δραστηριοτήτων που έχουν καλυφτεί στην Ενότητα 4 αυτού του εγχειριδίου.

Κουτί 14: Αξιολόγηση προόδου των ομάδων PEER

Στο Ηνωμένο Βασίλειο μία ομάδα PEER αξιολόγησε την πρόοδο τους με το να συζητά τους στόχους της και να ανατροφοδοτεί πληροφορίες σε τακτά χρονικά διαστήματα. Επίσης μάζεψαν πληροφορίες για αποτελέσματα σε μία εκδήλωση με άλλους επαγγελματίες. Σύγκριναν τις ιδέες τους για τα αποτελέσματα και μετά επεξεργάστηκαν ποια βήματα ήταν απαραίτητα για να εξελιχθούν τα αποτελέσματα σε δράσεις.

Στην Ρουμανία, η αξιολόγηση των πρώτων συναντήσεων με τα παιδιά απέφερε τις παρακάτω γνώμες:

- Έμαθα πως να επικοινωνώ καλύτερα
- Έμαθα πως να λειτουργώ σε ομάδα
- Έμαθα πως πρέπει να σεβόμαστε τους ανθρώπους γύρω μας ανεξαρτήτως των καταστάσεων
- Έμαθα πως να εργάζομαι μαζί με άλλους και πως να τους σέβομαι
- Έμαθα πως να δουλεύω ομαδικά και να εμπιστεύομαι τον εαυτό μου
- Κοινωνικοποιηθήκαμε και περάσαμε καλά κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: ΧΝΑΡΙΑ

Τα παιδιά σκέφτονται το τί έμαθαν κατά την διάρκεια της συνεδρίας και καταγράφουν τις σκέψεις τους σε μια ζωγραφιά ενός χναριού που τους έχει δοθεί, μετά τοποθετούν το χνάρι στο πάτωμα σε σχέση με το πόσο κοντά η μακριά βρίσκονται στο να πετύχουν τον στόχο της συνεδρίας.

Όλα αυτά τα εργαλεία είναι χρήσιμα σε κάποια πλαίσια και κάποιοι διαμεσολαβητές και παιδιά τα χρησιμοποίησαν με χαρά. Για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα που ήταν λιγότερο συνηθισμένα στην ομαδική εργασία το να ερωτηθούν προσωπικές ερωτήσεις στην πρώτη συνεδρία ήταν λίγο αμήχανο. Επιπρόσθετα οι ομάδες PEER συντονίζονταν συχνά από νεαρούς διαμεσολαβητές Ρομά που έλαβαν ηγετικούς ρόλους για πρώτη φορά, για τους οποίους η γραφειοκρατία της διαδικασίας ήταν ενοχλητική.

Έχουμε τώρα δημιουργήσει ένα απλοποιημένο πλαίσιο με έξι ερωτήσεις για να αναλογιστούν στο τέλος της κάθε συνεδρίας:

1. Τί έχετε κάνει;
2. Τί δούλεψε καλά;
3. Τί σας δυσκόλεψε;
4. Τί έχετε μάθει;
5. Πως θα μπορούσε να βελτιωθεί ή συνεδρία; Τί θα κάνατε διαφορετικά;
6. Πως θα μπορούσε να συμπεριληφθεί ο ΟΠΟΙΟΣΔΗΠΟΤΕ που είχε μείνει έξω ή που δεν συμμετείχε/ βαριόταν;

Ταυτόχρονα, οι διαμεσολαβητές πρέπει να σκεφτούν το τί θα μπορούσαν να κάνουν για να βοηθήσουν την ομάδα να ξεπεράσει τις οποιεσδήποτε δυσκολίες στο να επιτύχουν τους στόχους τους.

Έξι ερωτήσεις που χρησιμοποιούν τα παιδιά και τα νεαρά άτομα για να μαζέψουν πληροφορίες καθώς προχωρούν με την χρήση δημιουργικών ομαδικών ασκήσεων, φτιάχνοντας μια ταινία ή χρησιμοποιώντας μία εφαρμογή multi-media που έχουμε δημιουργήσει για το Πρόγραμμα.

1. **ΑΤΟΜΑ:** Ποια είναι τα άτομα που εμπλέκονται με την ομάδα μας;
2. **ΣΤΟΧΟΣ:** Τί ψάχνουμε; Για ποια πράγματα νιώθουμε υπερήφανοι;
3. **ΑΛΛΑΓΗ:** Πού έχουμε καταφέρει να κάνουμε τις αλλαγές που θέλαμε; Τί βοήθησε αυτό το έργο;
4. **ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ:** Πότε ήταν δύσκολα τα πράγματα; Πως ξεπεράστηκε αυτό; Τί θα κάναμε διαφορετικά;
5. **ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ:** Ποιες συμβουλές θα δίνετε σε άλλα άτομα που προσπαθούν να επιτύχουν παρόμοιους στόχους;
6. **ΓΙΑΤΙ:** Γιατί να συμμετέχει ο κόσμος σε μια ομάδα σαν και αυτή στο μέλλον; Ποιες δραστηριότητες απολαύσατε; Τί μάθατε;

Προσπαθούμε να βεβαιωθούμε ότι ο καθένας συνεισφέρει τις δικές του ιδέες σε αυτό το Πρόγραμμα, ειδικά σε σχέση με το τί έχουν μάθει.

Σαν συλλογίζομασταν την πρόοδο και τα εμπόδια που βρέθηκαν στην διάρκεια του Προγράμματος, έχουμε εντοπίσει τις εκδηλώσεις και τους κρυφούς μηχανισμούς που υποβοηθούν ή περιορίζουν τις αλλαγές που αναζητούν οι ομάδες. Αυτό περιλαμβάνει σχεδιάζοντας μαθαίνοντας από διάφορες ομάδες για να δημιουργήσουμε συνδεδετικούς κρίκους με τα ευρύτερα θέματα της διάκρισης και με μακρύτερα επίπεδα κυβέρνησης και επιρροής όπως την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ένας εύχρηστος οδηγός αξιολόγησης για παιδιά Ρομά και νεαρά άτομα είναι διαθέσιμος εδώ [insert link](#).

5.3 Μοιράζοντας την Μάθηση

Αυτοί είναι κάποιοι από τους τρόπους με τους οποίους οι ομάδες PEER έχουν μοιραστεί το τί έμαθαν:

- *Μέσα κοινωνικής δικτύωσης*: ηλεκτρονική πρόσβαση στην γνώση μέσω Twitter ή Facebook
- *Βίντεο*: αυτό συμπεριλαμβάνει συνεντεύξεις με μέλη της ομάδας, this has included interviews with group members, επιδείξεις δραστηριοτήτων και φιλμ για συνηγορία.
- *Γραπτών Μέσων Ενημέρωσης*: δημιουργία παρουσιάσεων Powerpoint, αφισών, επιστολών και αναφορών.
- *Virtual Συζήτηση*: Skype μεταξύ νεαρών ατόμων σε διαφορετικά Προγράμματα PEER σε διαφορετικές χώρες συνεργασίας.

6. Εκπαίδευση και Άλλοι Πόροι

This section tells you more about:

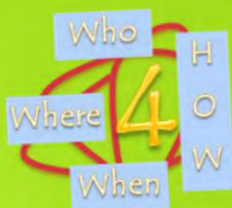
Πως εκπαιδεύσαμε τους ανθρώπους στο Magic 6

- ✓ Εμπλέκοντας τους νεαρούς Ρομά σαν εκπαιδευτές
- ✓ Μαθαίνοντας με το να κάνω, προσπαθώ, και να αξιολογώ.
- ✓ Προσπαθώ ξανά!

Group Reflection

- How could you use this exercise with young people?
- What would you do differently?
- What information would you need to give them?
- Who might be change makers who could help support them?

Εκπαίδευση στο Hidden 4

Πηγές που θεωρούμε Χρήσιμες

6.1 Εκπαίδευση στους Μαγικούς 6

Παραδώσαμε την εκπαίδευση των Μαγικών 6 σε άτομα τα οποία δεν είχαν ξανακάνει συμμετοχική ομαδική εργασία ξανά και σε άτομα με εμπειρία σε συμμετοχικές δραστηριότητες. Η εκπαίδευση ήταν πιο αποτελεσματική όταν γινόταν από νεαρά άτομα

Ρομά. Αυτά τα νεαρά άτομα εμπνέουν τα άλλα άτομα με το να μοιράζονται τις δικές τους βιωματικές εμπειρίες (σαν μέλη και ηγέτες ομάδων). Ήταν πολύ σημαντικό να εκτιμηθεί η εμπειρία όλων των συμμετεχόντων και να εφαρμοστεί η ομαδική εργασία και μοιρασιά της γνώσης, καθώς και να ληφθεί υπόψιν το πως αυτές οι εμπειρίες θα μπορούσαν να προσαρμοστούν στο τοπικό πλαίσιο. Νεαροί διαμεσολαβητές Ρομά έδειξαν στον κόσμο ποιες δραστηριότητες δούλεψαν για αυτούς και άλλοι μαθητευόμενοι Ρομά και όχι Ρομά, συζήτησαν ποιες προσεγγίσεις θα ήταν χρήσιμες για να επιτευχθούν οι ίδιοι στόχοι στα δικά τους πλαίσια.

Η εκπαίδευση ήταν αποτελεσματική για άτομα που ήθελαν να στήσουν μία ομάδα PEER και για αυτούς που ήθελαν να ανακαλύψουν τί μπορεί να επιτευχθεί μέσω των ομάδων PEER και της συμμετοχής των παιδιών Ρομά, συμπεριλαμβανομένου και των διαμεσολαβητών ή των κοινοτικών και των κυβερνητικών αρχών. Η εκπαίδευση δεν ήταν τόσο αποτελεσματική για τα άτομα με ένα γενικό ενδιαφέρον για τους νεαρούς Ρομά ή την συμμετοχή, αλλά τα οποία είχαν την ευθύνη για την συμμετοχή συγκεκριμένων παιδιών ή που δεν είχαν κάποιο ξεκάθαρο συνδετικό κρίκο με το Πρόγραμμα PEER. Για πολλούς από αυτούς ή μονοήμερη εκπαίδευση δεν ήταν αρκετή.

Το σχέδιο μας για την εκπαίδευση PEER ήταν η βιωματική εκπαίδευση:

- Την πρώτη μέρα γίνεται η σύσταση με το Πρόγραμμα PEER και την προσέγγιση των Μαγικών 6 στους κύκλους της συμμετοχικής δράσης με την εμπειρία με διαφορές δραστηριότητες και την συλλογή ιδεών για το πως μπορούν να προσαρμοστούν στις διαφορετικές ανάγκες.
- Τη δεύτερη μέρα, δίνεται μια εκτεταμένη εκπαίδευση (με τους κρυφούς τέσσερις) στα άτομα που θέλουν να ηγούνται σε ομάδες PEER και να ασχοληθούν με τοπικούς τρόπους εργασίας με παιδιά και νέους.
- Κατά την διάρκεια έξι συνεδριών επαφής με τους νεαρούς Ρομά, παρέχεται μια έντονη στήριξη και μαθησιακή επίβλεψη για την εφαρμογή των Μαγικών 6.
- Για την διασφάλιση ενός περιβάλλοντος μάθησης που ενθαρρύνει την αντανάκλαση της επιτυχίας και προσοχής της ενσωμάτωσης μέσα από ομαδική σκέψη μετά από κάθε απευθείας συνεδρία.

Ένα παράδειγμα της εισαγωγικής εκπαίδευσης του PEER και των Μαγικών 6 παραθέτετε στο Κουτί 15.

Κουτί 1: Ένα δείγμα προγράμματος της εισαγωγικής εκπαίδευσης των Μαγικών 6

Χρονοδιάγραμμα και Περιγραφή Δραστηριότητας

**Αντίστοιχο
Βήμα των
Μαγικών 6**

9:00 Καλωσόρισμα και Εισαγωγή Παιχνίδι με ονόματα, ερωτήσεις, στόχοι για την μέρα, έγγραφα συναίνεσης και αξιολόγησης. Τονίστε ότι σήμερα η μάθηση θα γίνει μέσα από πράξη και σκέψη.	Magic 1 - Ταυτότητα
10:00 Συμφωνώ/Διαφωνώ Οι συμμετέχοντες φαντάζονται μια γραμμή της οποίας τα δύο άκρα είναι το 'Συμφωνώ' και το 'Διαφωνώ' (ενώ στην μέση είναι η αβέβαιοι!). Οι διαμεσολαβητές διαβάζουν προτάσεις - ξεκινώντας με κάποια αστεία- για να ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να βρεθούν στο ανάλογο σημείο της γραμμής που δείχνει εάν συμφωνούν, διαφωνούν ή είναι αβέβαιοι. Ξεκινήστε με αστείες προτάσεις και προχωρήστε με σοβαρές προτάσεις για την συμμετοχική ήτα και το PEER. Οι διαμεσολαβητές πρέπει να προκαλέσουν συζήτηση γύρω από αυτή την άσκηση για να διασφαλίσουν ότι θα ακουστούν οι απόψεις της ομάδας αλλά και να βεβαιωθούν ότι μοιράζονται πληροφορίες με την ομάδα για να καταρτίσουν πιθανούς 'μύθους'.	
10:15 Εργασία Χαρτογράφησης (δείτε το εγχειρίδιο) Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες για να ζωγραφίσουν ένα χάρτη του πού κατοικούν. Μπορεί να ζωγραφίσουν τα σπίτια τους, υπηρεσίες, χώρους λατρείας, καταστήματα, εστιατόρια κτλ. Θα γράψουν σε ροζ 'post its' τα πράγματα που τους αρέσουν στην κοινότητα τους και να τα κολλήσουν στον χάρτη τους. Σε πράσινα 'post its' θα γράψουν τα πράγματα που δεν τους αρέσουν και τα πράγματα που νιώθουν ότι λείπουν από την κοινότητα τους και θα τα κολλήσουν στον χάρτη.	Magic 1 or 2
10:45 Διάλειμμα – Βλέποντας τους χάρτες των άλλων ατόμων	Magic 2- Επιλέγω τη Συγκέντρωσή
11 Ομαδική ανατροφοδότηση πληροφοριών για την δραστηριότητα σε προσωπικά πλαίσια Ομαδική Συζήτηση. ● Πως μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτή την άσκηση με τα παιδιά και τα νεαρά άτομα; ● Τί θα κάνατε διαφορετικά; ● Με ποιο άλλο τρόπο θα μπορούσαν οι νεαροί Ρομά να εντοπίσουν θέματα τα οποία θέλουν να αλλάξουν;	
11:30 Ιεράρχηση - Επιλογή θεμάτων προτεραιότητας για δράση (δείτε εγχειρίδιο - φρούτα σε χαμηλά κλαδιά) Κάθε ομάδα ιεραρχεί τα θέματα (επιλεγμένα από τον χάρτη) από βραχυπρόθεσμους μέχρι μακροπρόθεσμους εφικτούς στόχους. Έχοντας ακούσει η μία ομάδα την άλλη, η συλλεκτική ομάδα πρέπει να καταλήξει σε μία προτεραιότητα από την κάθε ομάδα για να χρησιμοποιηθεί σαν επίκεντρο της Συνεδρίας για τους Μαγικούς Τρεις (και το υπόλοιπο της σημερινής μέρας).	
12:00 Σκέψη της Δραστηριότητας Ομαδική συζήτηση. Πως αλλιώς θα μπορούσαν τα νεαρά άτομα με τα οποία δουλεύετε να κάνουν επιλογή των προτεραιοτήτων και των εφικτών στόχων? Πως θα ανταποκρινόμασταν στις οποιεσδήποτε δυσκολίες;	Σκέψη
12.15 Διάλειμμα για Μεσημεριανό	Magic 3 - Ερευνώ με άλλους
1.15 'Αντικείμενα για το σπάσιμο του πάγου Οι συμμετέχοντες φέρνουν στην συνεδρία ένα αντικείμενο σημασίας για αυτούς. Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες. Ο διαμεσολαβητής ξεκινά με το να επιλέγει ένα αντικείμενο που έχει φέρει κάποιος και να ρωτά σε ποιόν ανήκει και τί σημαίνει για αυτούς. Το άτομο τότε επιλέγει κάποιο άλλο αντικείμενο με τον ίδιο τρόπο μέχρι να έχουν την ευκαιρία να συστηθούν όλα τα μέλη της ομάδας, με τα αντικείμενα τους και την σημασία που έχουν για αυτούς.	

1.30μ.μ Ερευνήστε το θέμα της μέρας με άλλα άτομα Είτε : Προθυμοποιείται κάποιος να ηγηθεί σε μια γνώριμη για αυτούς δραστηριότητα. Συμμετέχουν σε αυτή την δραστηριότητα με άλλα άτομα στην ομάδα τους για να εξετάσουν ένα από τα θέματα. Ή: Πάρτε συνεντεύξεις από νεαρά άτομα και ηγέτες της κοινότητας (δείτε το εγχειρίδιο) Σε μικρές ομάδες οι συμμετέχοντες <i>σκέφτονται ή γράφουν</i> ερωτήσεις για να θέσουν ο ένας στον άλλον που θα τους βοηθήσουν να εξετάσουν το πως να αντιμετωπίσουν το θέμα που έχουν επιλέξει. Επικεντρωθείτε στο πού έχουν επιτύχει στο να κάνουν την αλλαγή για τις κοινότητες τους ή για τις δικές τους ζωές στο θέμα στο οποίο έχουν επιλέξει να επικεντρωθούν. Δείτε το Κουτί 12 για περισσότερα παραδείγματα.	
2.10μ.μ Ομαδική Περισυλλογή - τί δούλεψε; Τί θα κάναμε ξανά; Εισαγωγή εγγράφων για την καταγραφή της συνεδρίας	Σκέψη
2.20 Break	
2.35μ.μ Σχεδιάγραμμα για τον Προγραμματισμό Δράσης (δείτε το εγχειρίδιο) Σε μικρές ομάδες για ακόμα μια φορά, δημιουργείται ένα σχεδιάγραμμα δράσης (βλέπε το 4.6α στο εκπαιδευτικό εγχειρίδιο).	Magic 4 – Ανάλυση και Σχεδιασμός
2.50μ.μ Ομαδική Περισυλλογή Πως θα χρησιμοποιούσατε αυτή την άσκηση με τα νεαρά άτομα; Τί θα κάνατε διαφορετικά; Ποιες πληροφορίες θα χρειαζόταν να τους δώσετε; Ποιοι θα ήταν οι παράγοντες της αλλαγής και ποιος θα μπορούσε να βοηθήσει στην υποστήριξη τους;	Σκέψη
3.00 μ.μ. - Οραματισμός της δράσης Σε μία μεγάλη ομάδα, εξηγήστε ότι στην πραγματικότητα θα έπρεπε να ληφθεί δράση σε αυτό το σημείο. Συζητήστε τα διαφορετικά είδη δράσης που μπορούν να σκεφτούν. Ζητήστε από την ομάδα να φανταστούν ότι υλοποιούσαν μία από τις προγραμματισμένες δράσεις. Φανταστείτε την δράση να πετυχαίνει. Εντοπίστε από ένα παράγοντα που βοήθησε στην επιτυχία, γράψτε τα σε ένα post it και κολλήστε το στον τοίχο της επιτυχίας.	Magic 5 – Δράση
3.20μ.μ Δραστηριότητα αναφορικά με τα βήματα δράσης (δείτε το εγχειρίδιο)	Magic 6 – Σκέψη και
3.45μ.μ Αξιολόγηση - χρησιμοποιώντας ατομικά έγγραφα.	Αξιολόγηση

6.2 Εκπαίδευση για τους Κρυφούς Τέσσερις

Για να έχετε μια αποτελεσματική ομάδα διαμεσολαβητών πρέπει να περάσετε χρόνο μαζί τους και να διασφαλίσετε το ότι μοιράζεστε τις ίδιες αξίες μαζί τους και ξέρετε πως να δουλέψετε μαζί. Στο Πρόγραμμα PEER βρήκαμε ότι είναι σημαντικό για τους διαμεσολαβητές, τόσο για τους ενήλικους όσο και για τα παιδιά Ρομά και τα νεαρά άτομα, να έχουν εμπειρία στην προσπάθεια εφαρμογής της προσέγγισης και των δραστηριοτήτων.

Μαζί με την ημερίδα εκπαίδευσης των Μαγικών 6 (βλέπε την Ενότητα 6) πραγματοποιήσαμε μονοήμερα εκπαιδευτικά προγράμματα όπου ήταν δυνατό με την υποστήριξη του προσωπικού του PEER καθώς και των νεαρών Ρομά.

Το ελάχιστο περιεχόμενο αυτής της εκπαιδευτικής ημερίδας εμπεριέχει το χτίσιμο της κατανόησης:

- της συμμετοχής και των στόχων του προγράμματος
- Της κοινότητας και των νεαρών ατόμων με τα οποία εργάζεστε
- Των θεμάτων διοίκησης και ασφάλειας που πρέπει να πληρούνται

Το Κουτί 16 δείχνει ένα πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε σε μία εκπαιδευτική συνεδρία και ιδέες για την κατανόηση των παιδιών Ρομά και των κοινοτήτων τους που βρίσκονται στην Ενότητα 3.3.

Ανάλογα με την εμπειρία του διαμεσολαβητή, μπορεί να είναι χρήσιμο να σκεφτείτε την εκπαίδευση στις ικανότητες αφούγκρασης και ομαδικής εργασίας που καλύπτονται στην Ενότητα 3.4.

Κουτί 16: Παράδειγμα εκπαιδευτικού προγράμματος από την Ρουμανία

Δραστηριότητα	Μεθόδοι	Εργαλεία
Παρουσίαση συμμετέχοντων Παρουσίαση του περιεχόμενου της εκπαιδευτικής συνεδρίας Το δικαίωμα συμμετοχής σε διεθνή έγγραφα – Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού Το δικαίωμα συμμετοχής σε κρατικά έγγραφα Η σημασία της συμμετοχής στην ζωή των παιδιών και των νεαρών ατόμων	Συζήτηση Επεξήγηση Διάλεξη	Λίστα εγγραφής Κλίμακα Συμμετοχής του Hart Παρουσίαση Ppt
Πρόγραμμα PEER – στόχοι Πρόγραμμα PEER – προτεινόμενες δραστηριότητες Το Πρόγραμμα των Μαγικών 6 (αρχές, βήματα)	Επεξήγηση Επείδηξη Συζήτηση	Παρουσίαση Ppt Φύλλα Εργασίας Εγχειρίδιο PEER (μεταφρασμένη εκδοχή)
Επιστράτευση της ομάδας των παιδιών Προηγούμενες δραστηριότητες με παιδιά Ανασκοπήση της προηγούμενης εμπειρίας εργασίας με παιδιά και νεαρούς Ρομά.	Επεξήγηση Ανταλλαγή Ρόλων Συζήτηση	Παρουσίαση Ppt Φύλλα Εργασίας
Διοικητικά Θέματα του Προγράμματος	Επεξήγηση	Εργαλεία Αξιολόγησης

6.3 Ανασκόπηση

Μετά από περίπου έξι συνεδρίες, εισηγούμαστε όπως οι διαμεσολαβητές, οι οργανισμοί που στηρίζουν το πρόγραμμα, οι Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και τα παιδιά και νεαρά άτομα που θα ήθελαν να συμμετέχουν αναλογιστούν το τί έχουν μάθει για τη συμμετοχή. Αυτό θα τους βοηθήσει να ενσωματώσουν το τί έχουν μάθει στην ανάπτυξη μιας κουλτούρας συμμετοχής.

Τί έχουμε μάθει για το τί σημαίνει συμμετοχή και **ενδυνάμωσης για τους νεαρούς Ρομά;**

- **Τί κάνει την διαφορά** στην ενίσχυση της συμμετοχής / ενδυνάμωση? (συμπεριλαμβανομένου των ρόλων των νεαρών ενηλίκων/ των εργαζομένων στην ενίσχυση της συμμετοχής ποια πλαίσια είναι βοηθητικά για την υποστήριξη της συμμετοχής; κτλ.)
- **Ποιες μορφές συμμετοχής και ενδυνάμωσης** είναι πιο αποτελεσματικές/ δελεαστικές άξιες για να χρησιμοποιηθούν με τους νεαρούς Ρομά; **Παραδείγματα του ποιες θεωρείτε καλές πρακτικές**
- **Τί χρειάζεται να συμβεί για να διατηρηθεί ή ένθετη συμμετοχή των νεαρών Ρομά σαν κοινή πρακτική στην κοινωνία?** Πως μπορούμε να επεκτείνουμε την καλή πρακτική;
- **Πως μπορούμε να συνδράμουμε σε αυτό;**

6.4 Βιβλιογραφικές Αναφορές

Albriton et al (undated) *Engaging Stakeholders to Improve the Quality of Children's Health Care* AHRQ

Aspinwall and Larkins (2002) *Breathing Fire into Participation: Funky Dragon Guide to Participation*, Welsh Assembly Government: Cardiff
<http://clock.uclan.ac.uk/3503/1/BreathingFire.pdf>

Burton, P., Stephens, J., & Dow, C. (2010). *Participation: young spice*. The Save the Children Fund, London

Council of Europe (undated) *Compasito: Manual on Children's Rights Education for Children* <http://www.eycb.coe.int/compasito/>

Council of Europe, (2012). *Recommendation CM/Rec (2012)2 of the Committee of Ministers to member States on the participation of children and young people under the age of 18*, Strasbourg: Council of Europe.

Committee on the Rights of the Child (2009) *GENERAL COMMENT No. 12 (2009) The right of the child to be heard* United Nations
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/AdvanceVersions/CRC-C-GC-12.pdf>

Cowan K. (2009) *Respect Evaluation Report*. YouthNet, London

Gosling, L. (Undated) *Toolkits: A practical guide to planning, monitoring, evaluation and impact assessment*. Save the Children, London

HIV/Aids Alliance (2002) *100 ways to energise groups: Games to use in workshops, meetings and the community* HIV/Aids Alliance, Brighton

Larkins, C. (2016) Making the Critical Links: Strategies for Connecting Marginalised Children's Action Research with European Citizenship *Revista de Asistență Socială*, anul XV, 2/2016, www.swreview.ro

Larkins, C., Kiili, J., and Palsanen, K. (2014) "A lattice of participation: reflecting on examples of children's and young people's collective engagement in influencing social welfare policies and practices" *European Journal of Social Work: Special Edition*

Koshy, V. (2009). *Action research for improving educational practice: A step-by-step guide*. Sage.

https://www.academia.edu/11326062/1_What_is_Action_Research_This_chapter_focues_on

Percy-Smith, B. and Walsh, D. (2006) *Improving services for Children and Families: Listening and Learning, Report from a systemic action inquiry evaluation process*. Northampton: Children's Fund Northamptonshire/ SOLAR.

Smail, P. (2007) *Ensuring Inclusion*. The Children and Young People's Participation Consortium for Wales

Treseder, P. (1997) *Empowering children & young people: promoting involvement in decision-making*, Save the Children

Van Beers, H. (2006) *Adults First! An organisational training on children's participation*. Save the Children Sweden, Bangkok